

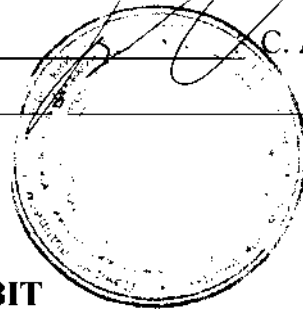
**ДОЧІРНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОЛЕВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК"
ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМУНАЛЬНОГО
АГРОЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
"ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС"**

11002, Житомирська область, Коростенський район, м.Олевськ, вул.Олевської Республіки, 114
E-mail: olevsk-apk@ukr.net

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП
«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»

_____ С. А. Вовк
« _____ 2024 р.

**ЗВІТ
за 2024 рік**

за результатами післяпроектного моніторингу впливу на довкілля
«Спеціальні санітарні рубки – площа 844,7 га, Коростенський район,
Житомирська область», у відповідності до Висновку з оцінки впливу на
довкілля від 29.09.2022 № 21/01- 20226249636/1

Інтенсивний антропогенний вплив на біорізноманіття ставить під загрозу існування місцезростань рідкісних та зникаючих видів. У зв'язку з цим необхідно обстежити ділянки, де планується провадження планованої діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК» і виключити із фонду рубок ділянки, на яких збереглися рідкісні види та угруповання.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у встановленні еколого-ценотичних особливостей рослинного покриву, виявлення місцезнаходження видів флори, фауни та угруповань, які підлягають охороні та збереженню: об'єкти Червоної книги України; види з додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню з додатку Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції на ділянках, де планується провадження планованої діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК».

Для досягнення мети передбачено виконати наступні завдання:

- дослідити рослинний покрив в лісах ДП «Олевський лісгосп АПК»;
- встановити наявність рідкісних і зникаючих видів флори та фауни (видів Червоної книги України та Резолюції 6 Бернської конвенції);
- встановити наявність угруповань Зеленої книги України та оселищ Резолюції 4 Бернської конвенції;
- встановити наявність об'єктів природно-заповідного фонду України та «Смарагдової мережі України»;
- установити можливий вплив планової діяльності на природні комплекси;

Об'єкт дослідження – біорізноманіття в лісах ДП «Олевський лісгосп АПК».

Предмет дослідження – поширення, еколого-ценотичні особливості та охорона видів флори та фауни на території планової діяльності.

Методи дослідження: польові (флористичні та еколого-популяційні) здійснювалися маршрутно-експедиційним способом; камеральні (ідентифікаційний,

обробка гербарних колекцій, ботаніко-географічний, порівняльно-флористичний, картографічний) методи.

Вивчення біорізноманіття у лісах ДП «Олевський лісгосп АПК» проводилось у вегетаційний сезон 2019-2024 років під час маршрутних досліджень із складанням геоботанічних описів.

Досліджувались території об'єктів Смарагдової мережі України, об'єктів природно-заповідного фонду, ділянки планованої діяльності.

За матеріалами дослідження складено квартално-видільний перелік місцезнаходження видів флори, фауни та угруповань, які підлягають охороні та збереженню: об'єкти Червоної книги України; види з додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню з додатку Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції в межах ДП «Олевський лісгосп АПК» для подальшого моніторингу за їхнім станом.

Складені списки раритетних видів та угруповань є репрезентативними для території Олевського лісового господарства.

18-20 серпня 2021 року, 27 червня, 26 липня 2022 року, 12-13 червня, 4-5 вересня 2023 року, 16-17 травня, 31 липня-4 серпня 2024 року повторно обстежені ділянки, що заплановані для проведення суцільних санітарних рубок та прилеглі території в межах 100 м, робочою групою у складі:

Глінська Світлана Олегівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології, географії та хімії РДГУ;

Штокало Степан Степанович – аспірант спеціальності 101 Екологія РДГУ;

Головний лісничий Лобачевський Б.М.

Інженер лісового господарства Мельник О.В.

Лісничий Копищанського лісництва Козловець П.І.

Лісничий Сущанського лісництва Мартинюк П.В.

Лісничий Корощинського лісництва Тимощук М.А.

Лісничий Кишинського лісництва Рабош І.В.

У ході складання маршрутних шляхів було проаналізовано таксаційні матеріали, з метою деталізації складу, структури, віку деревостанів, для побудови найбільш доцільних та оптимізованих шляхів обстеження.

Для кожного лісництва складено карти поширення раритетних видів та угруповань. На планово-картографічному матеріалі зазначено об'єкти планованої діяльності, раритетні види і угруповання та об'єкти природно-заповідного фонду.

Враховуючи переважання однотипових насаджень, незначну кількість ділянок суцільних санітарних рубок дослідження проводилося вздовж маршрутів нанесених на картах. Це дозволило обстежити ділянки, відведені для суцільних рубок і прилеглі території, скласти переліки раритетних видів та угруповань для лісгоспу.

1. Характеристика ДП «Олевський лісгосп АПК»

Дочірнє підприємство „Олевський лісгосп АПК” розташоване в північно-західній частині Житомирської області на території Олевського адміністративного району.

Поділ лісів за лісництвами наведено на рис. 1.1.

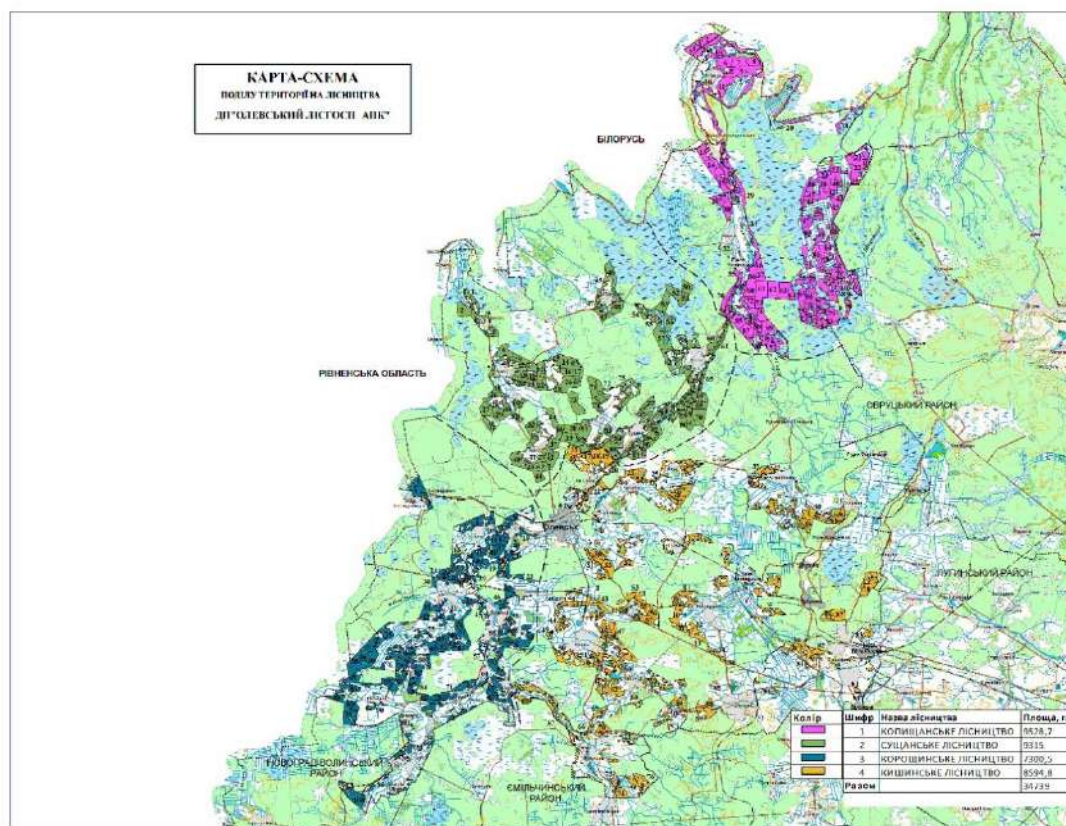

Рис. 1.1. Карта поділу лісів за лісництвами

Адміністративно-організаційна структура лісгоспу наводиться в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Адміністративно-організаційна структура лісгоспу

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони, міста обласного підпорядкування	Площа, га
Копищанське, с. Перга	Олевський	9528,7
Сущанське, с. Покровське	-/-	9315,0
Корощинське, м. Олевськ (кв.92)	-/-	7300,5
Кишинське, м. Олевськ (кв.92)	-/-	8594,8
ВСЬОГО по підприємству		34739,0

2. Організація проведення робіт післяпроектного моніторингу

У відповідності до отриманого Висновку Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 29.09.2022 року №21/01-20226249636/1 за результатами оцінки впливу на довкілля планованої діяльності Дочірнього підприємства «Олевський лісгосп АПК» Житомирського обласного підприємства «Житомироблагроліс» при суцільних санітарних рубках площею 844,7 га, Коростенський район, Житомирська область, реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 20226249636 та до погодженого з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України графіку післяпроектного моніторингу за результатами роботи передбачались наступні роботи:

№	Дослідження	Періодичність	Умови звітності
1.	Після завершення рубок на оцінених ділянках здійснити дослідження стану ґрунтів та активізації ерозійних процесів	Протягом року	Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу) подавати щорічно протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечити опублікування результатів на власному вебсайті (в разі наявності) або направляти до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати
2.	Після завершення рубок здійснити дослідження стану водних об'єктів від провадження планованої діяльності на виділах, що розташовані на відстані до 1000 м від головних водних об'єктів	Протягом року	
3.	Протягом реалізації планованої діяльності здійснювати дослідження щодо впливу планової діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі	Щорічно	
4.	Надавати квартално-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності	Щорічно	

№	Дослідження	Періодичність	Умови звітності
5	Забезпечити проведення роботи та безперешкодне надання інформації з метою проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів»	Щорічно	впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах. Моніторинг здійснюється щорічно з початку провадження планованої діяльності, весь термін реалізації та протягом п'яти років після закінчення діяльності

Звіти післяпроектного моніторингу подаються до Міндовкілля протягом наступного місяця за звітним згідно вимог Висновку про ОВД.

Моніторинг дослідження щодо впливу на види та оселища об'єктів занесених в список, що охороняються Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі здійснюється шляхом щоквартального обстеження територій провадження планової діяльності, під час яких ідентифікуються рідкісні видів тварин і рослин та оселищ і місця зростання та перебування видів тварин та рослин занесених до Червоної книги України. Основний період ідентифікації місцезростань рідкісних рослин – період активної вегетації.

Моніторинг за деревоживучими комахами на місці провадження планованої діяльності здійснюється також шляхом обстеження територій та оглядом і контролем територій, на яких спостерігається висихання деревини в результаті хвороб лісу або життєдіяльності шкідників.

Огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів здійснюється на кварталах, що відпрацювалися,

здійснюється ланкою з відведення і таксації лісосік та повторно – при обстеженні території провадження планової діяльності.

Облік заготовленої деревини та лісопродукції здійснюється згідно Наказу Держкомлісгоспу України №403 від 22.11.2010 «Про підвищення якості відведення лісосік» із змінами від 18.07.2011 року № 508.

Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання та перебування видів тварин та рослин занесених до Червоної книги України на місцях впровадження планової діяльності буде складено за результатами щоквартальних обстежень та звітів післяпроектного моніторингу.

За результатами моніторингу із залученням експертів, розробляється та впроваджується система заходів щодо зменшення негативного впливу планової діяльності на компоненти біологічного та біотопічного різноманіття.

Обстеження територій провадження планової діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК», огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів з метою виявлення повноти і правильності розробки лісосік, заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, а також виявлення залишених недорубів, невивезеної деревини і другорядних лісових матеріалів буде здійснено з участю інженерно-технічних працівників підприємства.

3. Результати післяпроектного моніторингу впливу на довкілля

3.1. Об'єкти Смарагдової мережі в зоні діяльності лісгоспу

Об'єкти Смарагдової мережі описано за інтерактивною картою <http://emerald.net.ua/> та посібником «Смарагдова мережа в Україні».

Опис рідкісних угруповань описано за «Тлумачним посібником оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони».

В районі розташування ДП «Олевський лісгосп АПК» є чотири об'єкти Смарагдової мережі: UA 0000001 Поліський площею 36465,0 га, UA 0000091 Західно-Овруцький площею 33452,0 га, UA 0000160 Городницький площею 54260,0 га, UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га (рис. 3.1, табл 3.2.).

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000091 Західно-Овруцький включає Копищанське (кв. 21-25, 34, 36-58, 60-69, 75-84) і межує з Копищанським (кв. 8-9, 11-12, 17, 29, 31, 59, 73-74, 89, 91-92) лісництвом.

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000001 Поліський межує з Сущанським лісництвом (кв. 50-52).

Об'єкт Смарагдової мережі 0000160 Городницький межує з лісництвами: Корощинське (кв. 66-67, 73-74, 88-89, 91, 93-101), Кишинське (кв. 58-59, 66-67, 72-74).

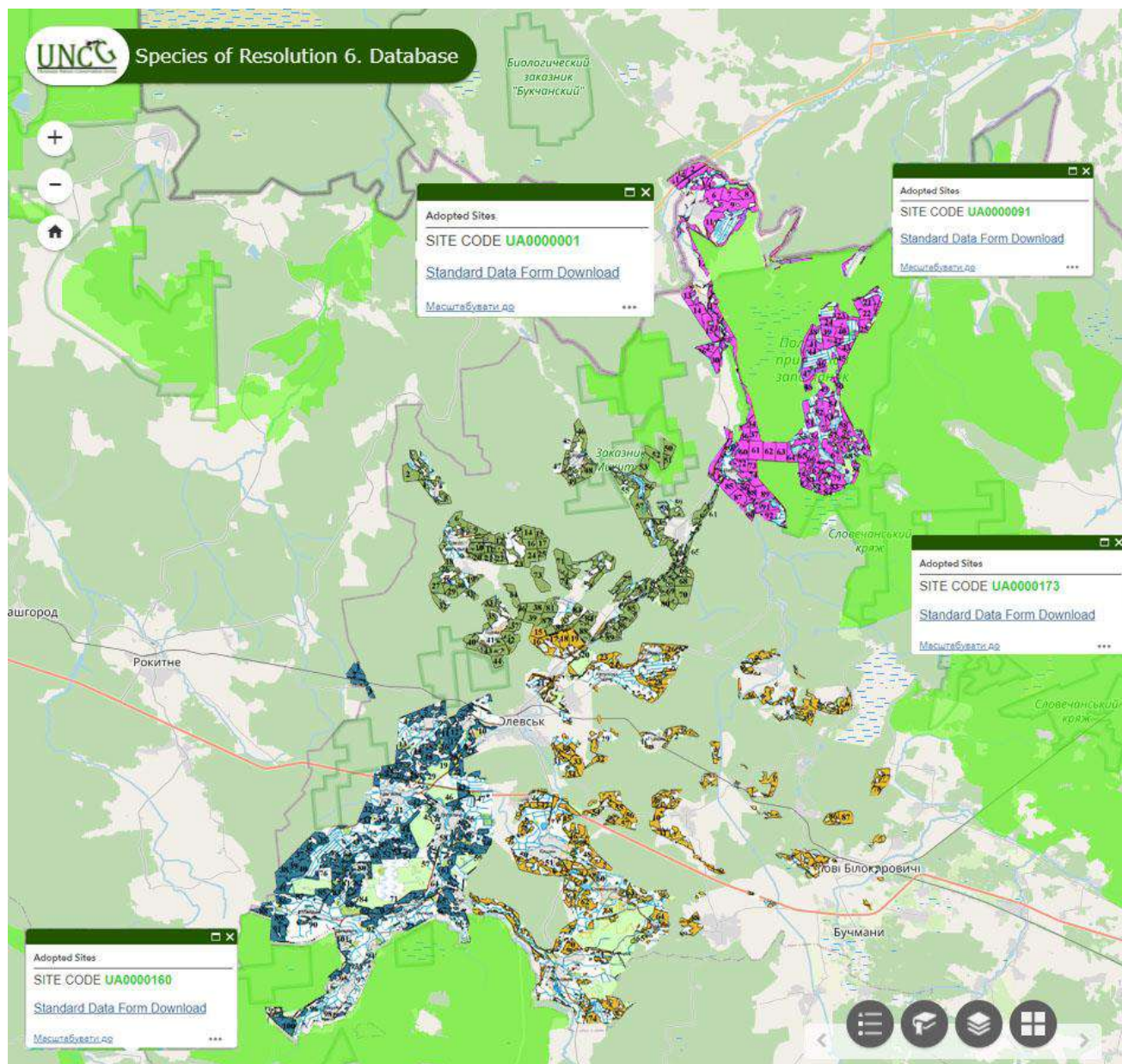

Рис. 3.1. Карта об'єктів Смарагдової мережі ДП «Олевський лісгосп АПК»

Під час дослідження рослинного покриву ДП «Олевський лісгосп АПК» виявлено 11 лісових природних оселищ (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1.

Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції
(додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції)

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
C1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми					
C1.22 Вільноплаваючі угруповання мезотрофних водойм					
C1.222	Вільноплаваючі скупчення Hydrocharis morsus-ranae	Hydrocharitetum morsus-ranae	Кишинське	Кв.58в.17	1,3
			Корощинське	Кв.66в.1	1,2
				Кв.30в.57	0,7
				Кв.30в.37	0,7
C1.224	Вільноплаваючі колонії Utricularia australis та Utricularia vulgaris	Lemno-Utricularietum vulgaris	Кишинське	Кв.19в.45	1,1
			Корощинське	Кв.66в.4	1,2
				Кв.32 в.47	0,3
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми					
C1.34 Укорінена плаваюча рослинність евтрофних					
Водойм C1.341 Мілководні плаваючі угруповання					
C1.341	Зарості	Batrachion	Кишинське	Кв.19в.45	1,1
3	Hottonia palustris на мілководдях	fluitantis, Ranunculion aquatilis частково.	Корощинське	Кв.30в.57	0,7
			Суцанське	Кв.30в.37	0,7
				Кв.62в.15	22,0
C1.4	Постійні дистрофні озера, ставки та водойми	Nymphaeion albae, Potamogetonion, Scheuchzerion palustris, Sphagno-Utricularion	Кишинське	Кв.20в.14	1,0
				Кв.20в.12	1,4
D Трасовини, верхові та низинні болота					
D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини					
D2.3	Перехідні трясовини та сплавини	Caricion fuscae, Sphagno-Caricion canescentis.	Корощинське	Кв.10в.35	1,2
				Кв.11в.13	3,2

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	Calthion palustris, Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae, Arrhenatherion elatioris, Filipendulion ulmariae.	Корощинське	Кв. 10в.45 Кв. 10в.42 Кв.10в.43 Кв.10в.44	0,8 1,0 0,9 0,8
F Пустища, чагарники і тундра					
F9.1	Прирічкові чагарники	Epilobion fleischeri, Salicion albae, Salicion triandrae, Salicion eleagnodaphnoidis, Salicetalia purpureae.	Корощинське	Кв.10в.25 Кв.20в.18	1,3 3,5
G1 Широколистяні листопадні ліси					
G1.21	Прирічкові ясеневовільхові ліси зі змінним зволоженням	Alnion incanae, Carpinion betuli	Кишинське Корощинське	Кв.22в.40 Кв.48в.12	5,7 1,2
G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами	Betulion pubescentis	Копищанське Сущанське	Кв.62в.12 Кв.75в.8 Кв.75в.10 Кв.75в.14 Кв.82в.3 Кв.40в.18 Кв.52в.9	4,5 8,3 5,5 1,6 12,8 2,3 3,9
G1.8	Ацидофільні ліси з домінуванням Quercus	Agrostio-Quercion petraeae, Quercion petraeae.	Кишинське	Кв.32в.14	3,3
G3 Хвойні ліси					

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
G3.E	Заболочені хвойні ліси неморальної зони	Sphagnion medii, Salicion cinereae, Piceion excelsae, Dicrano-Pinion sylvestris, Sphagno-Betuletalia pubescentis, Betulion pubescentis.	Копищанське	Кв.73в.7	2,0
				Кв.74в.54	2,1
				Кв.74в.73	0,3
			Корощинське Сущанське	Кв.11в.13	3,2
				Кв.49в.24	3,2
				Кв.49в.43	2,2
				Кв.56в.25	2,5

Під час дослідження рослинного покриву ДП «Олевський лісгосп АПК» виявлено 11 природних оселищ (біотопи) Бернської Конвенції (додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції): C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*, C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*, C1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, C1.4 Постійні дистрофні озера, ставки та водойми, D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки, F9.1 Прирічкові чагарники, G1.21 Прирічкові ясеневі-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони.

Отже, Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають незначні площі, розташовані переважно в межах об'єктів природно-заповідного фонду, водних об'єктів, заболочених територіях, де рубки не проводяться.

Угрупування G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони в межах лісгоспу включають характерні для регіону лісові угруповання.

У таблиці 3.1. включено природні оселища, що за характерними особливостями відносяться до найцінніших насаджень в межах лісгоспу.

Планова діяльність у насадженнях, що за характерними особливостями відносяться до Природних оселищ Бернської Конвенції буде проводитись відповідно до Закону про території Смарагдової мережі після його ухвалення.

В зв'язку з цим планова діяльність ДП «Олевський лісгосп АПК» не буде негативно впливати на Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції.

3.2. Угрупування Зеленої книги

В результаті досліджень було описано одне угруповання Зеленої книги (табл 3.2.).

Таблиця 3.2.

Угрупування Зеленої книги України

Назва рослинного угруповання (рослинної асоціації або рослинної формації)	Лісництво	Квартал, виділ, площа, га
Угрупування звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)), Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)	Суцанське	Кв 54 в 12 пл 4,8 Кв 54 в 5 пл 1,7 Кв 55 в 1 пл 30,0 Кв 55 в 4 пл 1,0
	Копищанське	Кв 77 в 5 пл 3,4 Кв 77 в 6 пл 1,4 Кв 77 в 10 пл 33,2 Кв 78 в 2 пл 6,3 Кв 81 в 11 пл 11,4
	Кишинське	Кв 32 в 8 пл 40,0

В результаті досліджень було описано одне лісове угруповання Зеленої книги, що займає незначні площі: Угрупування звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)), Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei).

В зв'язку з цим планова діяльність ДП «Олевський лісгосп АПК» не буде негативно впливати на рідкісні угруповання.

3.3. Раритетні види флори

Основу списку рідкісних видів природної флори ДП «Олевський лісгосп АПК» склали види, внесені в «Червону книгу України» та види, що є домінантами

угруповань, внесених у «Зелену книги України», до додатків: «Конвенції про збереження дикої фауни і флори та природних середовищ у Європі», «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення» та в інші міжнародні списки рідкісних рослин, у «Перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Житомирської області» (табл. 3.3).

Таблиця 3.3.

Види рослин Червоної книги, регіональних червоних списків, додатків міжнародних конвенцій, Європейського червоного списку видів тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі

Вид		Червона книга	Регіональн	Бернська	СІТЕС,	Європ. черв
Береза темна	<i>Betula obscura</i> A.Kotula	+				
Смілка литовська	<i>Silene lithuanica</i> Zapał.	+				+
Костриця поліська	<i>Festuca polesica</i>		+			
Росичка середня	<i>Drosera intermedia</i> Hayne		+			
Плаун колючий	<i>Lycopodium annotinum</i> L.	+				
Пухирник звичайний	<i>Utricularia vulgaris</i> L.		+			
Пальчатокорінник Фукса	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	+			+	
Ситник розчепірений	<i>Juncus squarrosus</i> L.		+			
Гвоздика стиснуточашечкова	<i>Dianthus stenocalyx</i> Juz.		+			
Півники сибірські	<i>Iris sibirica</i> L.*	+				
Рододендрон жовтий	<i>Rhododendron luteum</i> *		+	+		
Всього		5	6	1	1	1

* - вперше виявлені раритетні види в межах лісгоспу

Як видно в таблиці 4.2. у Червону книгу України внесено 5 видів рослин (*Silene lithuanica* Zapal., *Lycopodium annotinum* L., *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soo, *Betula obscura* A.Kotula, *Iris sibirica* L.).

Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó підлягає охороні згідно з Додатком «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення».

1 вид підлягає захисту відповідно Бернській конвенції (*Rhododendron luteum*).

6 видів є регіонально-рідкісними видами для флори Житомирської області (*Festuca polesica*, *Drosera intermedia* Hayne., *Juncus squarrosus* L., *Utricularia vulgaris* L, *Dianthus stenocalyx* Juz., ***Rhododendron luteum***).

Silene lithuanica Zapal. внесено до Європейського червоного списку.

Під час дослідження на території ДП «Олевський лісгосп АПК» складено квартално-видільний перелік раритетних видів флори, наведений в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Місцезростання раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
Корощинське	61	54	1,7	74	В2ДС	10Сз	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	61	58	1,9	59	С4Вл ч	7Влч3Бп+Дз	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	70	46	1,0	18	В2ДС	6Сз4Бп	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	70	47	0,3	49	В2ДС	10Сз+Бп	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	70	50	0,4	54	В3ДС	7Сз3Бп	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	32	47	0,3			Меліоративний канал	Пухирник звичайний <i>Utricularia vulgaris</i>
Копищанське	40	4	1,2	64	В3ДС	7Бп3Сз+Ос+В лч	Костриця поліська <i>Festuca polesica</i>

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
	67	13	7,0	64	В4ДС	10Бп	Росичка середня <i>Drosera intermedia</i>
	81	10	0,2	34	А2С	4Сз6Бп	Пальчатокорінник Фукса <i>Dactylorhiza fuchsii</i>
	75	14	1,6	49	В5БС	10Бп	Ситник розчепірений <i>Juncus squarrosus</i>
	77	3	0,6	33	А2С	9Сз(25)1Бп+С з(80)	Ситник розчепірений <i>Juncus squarrosus</i>
	55	4	3,7	74	В3ДС	6Сз(66)2Бп2С з(96)	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	77	5	3,4	34	В4ДС	8Сз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	77	6	1,4	34	В4ДС	8Сз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	77	10	1,8	39	В3ДС	7Бп3Ос	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	78	2	1,8	14	С3ГД	4Дз3Бп3Ос+Г з	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	81	11	2,4	12	В3ДС	8Бп2Сз	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
Кишинське	19	45	1,1	74	В2ДС	5Дз3Бп2Влч+ Ос+Сз	Пухирник звичайний <i>Utricularia vulgaris</i>
	66	4	1,2	59	А1С	10Сз	Пухирник звичайний <i>Utricularia vulgaris</i>
	48	33	0,6	39	В3ДС	6Бп2Сз2Влч	Береза темна <i>Betula obscura</i> Гвоздика стиснуточашечкова <i>Dianthus stenocalyx</i> Півники сибірські <i>Iris sibirica</i> *
	20	7	1,0		А2С	Галявина	Плаун колючий <i>Lycopodium annotinum</i>

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
	20	12	1,4	69	СЗГД	7Дз2Бп1Влч	Плаун колючий <i>Lycopodium annotinum</i>
	36	45	4,5	103	ВЗДС	3Сз(95)2Сз(65) 2Бп2Влч1Дз	Плаун колючий <i>Lycopodium annotinum</i>
	32	8	0,7	51	ВЗДС	8Сз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
Сущанське	54	12	4,8	99	ВЗДС	5Бп3Дз3Влч+ Сз	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	54	5	1,7	16	ВЗДС	6Сз2Дз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	55	1	30	69	ВЗДС	5Бп2Влч2Дз1 Сз+Ос	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *

Ділянки із виявленими місцезростаннями раритетних видів, що знаходяться за межами природно-заповідних об'єктів рекомендовано не включати у фонд головного користування, створивши охоронну зону в радіусі 50 м навколо місцезростання виду.

Квартально-видільний перелік передано у ВО «Укрдержліспроєкт» для врахування при проведенні лісовпорядкування.

У виявлених місцезнаходженнях раритетних видів рекомендується проводити моніторинг за станом популяцій раритетних видів для уникнення негативного впливу на рідкісні види.

3.3. Раритетні види фауни

Під час дослідження складено квартално видільний перелік поширення раритетних видів фауни (табл. 3.5.).

На час дослідження місць гніздування та масового розмноження видів фауни не виявлено.

Таблиця 3.5.

Знахідки рідкісних видів тварин

Назва виду	Місце знаходження (лісництво)	Місце знаходження (квартал/виділ)
Борос Шнайдера <i>Boros schneideri</i> Pz.	Копищанське	Кв 9 вид 12
Жук-олень <i>Lucanus cervus</i> L.		Кв 29 вид 2
Мурашка руда лісова <i>Formica rufa</i> L.		Кв 7 вид 23, кв 63 вид 27
Рябець Аврinia <i>Euphydrias aurinia</i>		Кв 88 вид 32
Рябець Бритомартида <i>Melitaea britomartis</i> Assm.		Кв 88 вид 32
Гірчак європейський <i>Rhodeus amarus</i>		Кв 3 вид 50
Карась золотистий <i>Carassius carassius</i> (L.)		Кв 3 вид 50
Короп звичайний <i>Cyprinus carpio</i>		Кв 3 вид 50
Черепаша болотяна <i>Emys orbicularis</i> L.		Кв 3 вид 50
Бджолоїдка <i>Merops apiaster</i>		Кв 30 вид 43
Вівчарик-ковалик <i>Phylloscopus collybita</i> (Vieill.)		Кв 30 вид 43
Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> (L.)		Кв 89 вид 33 Кв 80 вид 16
Голуб сизий <i>Columba livia</i>		Кв 90 вид 43
Гуска сіра <i>Anser anser</i> (L.)		Кв 38 вид 1
Деркач <i>Crex crex</i> (L.)		Кв 59 вид 12
Зозуля звичайна <i>Cuculus canorus</i>		Кв 90 вид 43 Кв 6 вид 5
Крижень <i>Anas platyrhynchos</i> L.		Кв 71 вид 3
Одуд <i>Upupa epops</i> L.		Кв 21 в 1
Крук <i>Corvus corax</i>		Кв 90 вид 43
Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i> (L.)		Кв 90 вид 43, Кв 72 вид 35
Пірникоза велика <i>Podiceps cristatus</i>		Кв 3 вид 50
Чепура велика <i>Egretta alba</i> (L.)		Кв 3 вид 50
Бобер європейський <i>Castor fiber</i>		Кв 6 вид 2
Зяець сірий <i>Lepus europaeus</i>		Кв 74 вид 84
Козуля європейська <i>Capreolus capreolus</i>		Кв 74 вид 84
Ласка звичайна <i>Mustela nivalis</i>		Кв 85 вид 1
Нічниця ставкова <i>Myotis dasycneme</i>		Кв 85 вид 1
Борос Шнайдера <i>Boros schneideri</i> Pz.	Сущанське	Кв 85 вид 41

Мурашка руда лісова <i>Formica rufa</i> L.		Кв 85 вид 41
Жаба гостоморда <i>Rana arvalis</i> Nilsson		Кв 38 вид 22
Жаба трав'яна <i>Rana temporaria</i>		Кв 38 вид 18
Вуж звичайний <i>Natrix natrix</i>		Кв 10 вид 5
Бугай <i>Botaurus stellaris</i> (L.)		Кв 10 вид 13
Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> (L.)		Кв 18 вид 7
Дятел звичайний <i>Dendrocopos major</i> (L.)		Кв 83 вид 6
Повзик <i>Sitta europaea</i> L.		Кв 59 в 10
Щиглик <i>Carduelis carduelis</i> (L.)		Кв 12 в 3
Голуб-синяк <i>Columba oenas</i> L.		Кв 18 вид 7
Деркач <i>Crex crex</i> (L.)		Кв 18 вид 1
Жайворонок лісовий <i>Lullula arborea</i>		Кв 7 вид 5
Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i> (L.)		Кв 59 вид 15
Одуд <i>Upupa epops</i> L.		Кв 60 вид 30
Буроzubка звичайна <i>Sorex araneus</i>		Кв 40 вид 21
Засць сірий <i>Lepus europaeus</i>		Кв 41 вид 11 Кв 51 вид 7-9
Козуля європейська <i>Capreolus capreolus</i>		Кв 42 вид 17 Кв 71 вид 3
Куниця лісова <i>Martes martes</i>		Кв 43 вид 3
Олень благородний <i>Cervus elaphus</i>		Кв 3 вид 13
Красуня діва <i>Calopteryx virgo</i> L.	Корощинське	Кв 72 вид 7
Мурашка руда лісова <i>Formica rufa</i> L.		Кв 72 вид 11
Мурашиний лев звичайний <i>Myrmeleon formicarius</i> L.		Кв 61 вид 49
Рябець Аврinia <i>Euphydrias aurinia</i>		Кв 58 вид 12
Синявець Телей <i>Maculinea teleius</i>		Кв 58 вид 12
Кумка звичайна <i>Bombina bombina</i> L.		Кв 72 вид 7
Ящірка прудка <i>Lacerta agillis</i>		Кв 58 вид 12
Бугай <i>Botaurus stellaris</i> (L.)		Кв 79 вид 28
Бугайчик <i>Ixobrychus minutus</i>		Кв 79 вид 28
Голуб-синяк <i>Columba oenas</i> L.		Кв 46 вид 37
Горихвістка звичайна <i>Phoenicurus phoenicurus</i> (L.)		Кв 22 вид 39
Горлиця звичайна <i>Streptopelia turtur</i>		Кв 46 вид 37
Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> (L.)		Кв 84 вид 9
Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i> C.L.Brehm		Кв 46 вид 37 Кв 66 вид 7

Дятел звичайний <i>Dendrocopos major</i> (L.)		Кв 10 вид 30 Кв 67 вид 16
Жайворонок лісовий <i>Lullula arborea</i>		Кв 10 вид 29 Кв 38 вид 5
Крук <i>Corvus corax</i>		Кв 10 вид 29
Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i> (L.)		Кв 90 вид 1
Повзик <i>Sitta europaea</i> L.		Кв 10 вид 29 Кв 40 вид 4
Щиглик <i>Carduelis carduelis</i> (L.)		Кв 10 вид 29 Кв 84 вид 3
Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i> (Kuhl.)		Кв 46 вид 37
Заєць сірий <i>Lepus europaeus</i>		Кв 46 вид 15, 21,37
Куниця лісова <i>Martes martes</i>		Кв 79 вид 28
Махаон <i>Papilio machaon</i> L.	Кишинське	Кв 22 вид 51, 62
Мурашка руда лісова <i>Formica rufa</i> L.		Кв 22 вид 62
Мурашка мала лісова <i>Formica polyctena</i>		Кв 17 вид 12
Рябець великий <i>Матурна Euphrydryas</i> <i>maturna</i>		Кв 18 вид 27
Ропуха сіра, або звичайна <i>Bufo bufo</i>		Кв 15 вид 6
Ящірка прудка <i>Lacerta agillis</i>		Кв 17 вид 12
Дятел звичайний <i>Dendrocopos major</i> (L.)		Кв 30 вид 17
Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> (L.)		Кв 37 в 6
Берестянка звичайна <i>Hippolais icterina</i> (Vieill.)		Кв 28 вид 22
Вівчарик-ковалик <i>Phylloscopus collybita</i> (Vieill.)		Кв 28 вид 22
Горихвістка звичайна <i>Phoenicurus</i> <i>phoenicurus</i> (L.)		Кв 28 вид 22
Горлиця звичайна <i>Streptopelia turtur</i>		Кв 28 вид 22
Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i> C.L.Brehm		Кв 78 вид 28 Кв 69 в 47
Жайворонок лісовий <i>Lullula arborea</i>		Кв 31 вид 11
Жовна чорна <i>Dryocopus martius</i> (L.)		Кв 31 вид 11
Крук <i>Corvus corax</i>		Кв 31 вид 11
Зозуля звичайна <i>Cuculus canorus</i>		Кв 11 в 2
Куріпка сіра <i>Perdix perdix</i>		Кв 53 вид 19
Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i> (L.)		Кв 62 вид 16

Перепілка <i>Coturnix coturnix</i> (L.)		Кв 66 вид 9
Соловейко східний <i>Luscinia luscinia</i> (L.)		Кв 31 вид 5 Кв 66 вид 9
Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i> (Kuhl.)		Кв 74 вид 29
Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i>		Кв 74 вид 29
Козуля європейська <i>Capreolus capreolus</i>		Кв 64 вид 18 Кв 20 в 6

Види фауни, особливо орнітофауни, спорадично траплялися під час переміщення на всій території лісового господарства.

Місць гніздування та розмноження видів фауни, внесених в Червону книгу в експлуатаційних лісах на час дослідження не виявлено.

4. Моніторинг раритетних видів на території планової діяльності

18-20 серпня 2021 року, 27 червня, 26 липня 2022 року, 12-13 червня, 4-5 вересня 2023 року, 16-17 травня, 31 липня-4 серпня 2024 року повторно обстежені ділянки, що заплановані для проведення рубок головного користування та прилеглі території в межах 100 м.

Дослідження проведені за маршрутними шляхами, що включають об'єкти ПЗФ та ділянки чергової лісосіки, зазначеними на планово-картографічних матеріалах. Польовими дослідженнями охоплено ділянки, відведені у рубки головного користування та, частково – ділянки, де заплановано проведення вибіркового та суцільного санітарного рубок.

У ході складання маршрутних шляхів було проаналізовано таксаційні матеріали, з метою деталізації складу, структури, віку деревостанів, для побудови найбільш доцільних та оптимізованих шляхів обстеження. Детальні дослідження рослинного світу здійснено на облікових площадках.

На планово-картографічному матеріалі зазначено об'єкти планованої діяльності, раритетні види і угруповання та об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ).

Дослідження суміжних ділянок, які примикають до планованої діяльності проведено по контуру відводів деревостанів. По контуру ділянок головного користування здійснено дослідження ділянок на відстані 100 метрів.

Дані щодо локалізації ділянок планованої діяльності, де запроектовано рубки головного користування наведені у таблиці 5.1, 5.2.

За наведеними даними більша частина ділянок, у яких передбачена планована діяльність представлена сосновими, березовими або вільховими насадженнями.

Всі передбачені ділянки чергової лісосіки розташовані за межами природно-заповідних об'єктів, під час дослідження на них не виявлено видів Червоної книги.

Під час дослідження обстежено територію планової діяльності кожного лісництва, включаючи ділянки чергової лісосіки головного користування на 2024 – 2025 роки та об'єкти природно-заповідного фонду.

Для кожного лісництва складено карти поширення раритетних видів та угруповань.

Матеріали, отримані в результаті досліджень передані у ВО «Укрдержліспроект» для врахування при проведенні лісовпорядкування.

4.1. Копищанське лісництво

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000091 Західно-Овруцький включає Копищанське (кв. 17 (част.), 21-25, 28 (част), 31, 34, 36-58, 60-69, 75-84) і межує з Копищанським (кв. 8-9, 11-12, 17, 29, 31, 59, 73-74, 89, 91-92) лісництвом.

Убортська ключова територія національного рівня включає територію Копищанського лісництва (кв. 1-75, 77, 85-92).

Ключова територія національного рівня Словечанський кряж включає територію Копищанського лісництва (кв. 76, 78-84).

В межах лісництва виявлено об'єкти природно-заповідного фонду, раритетні види, угруповання Смарагдової мережі, угруповання Зеленої книги (Додаток А).

Об'єкти природно-заповідного фонду

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування	
	Площа, га	Місцезнаходження	Площа, га	місцезнаходження
Лісовий заказник місцевого значення „Урочище Гала” Рішення Житомирської облради №642 від 15.08.2008 р.	1454	Копищанське лісництво кв.21-25,38-43, 46-47	1454	Копищанське лісництво кв.21-25,38-43, 46-47
Гідрологічний заказник місцевого значення „Урочище Хилятин”. Рішення Житомирської облради №642 від 15.08.2008 р.	591,0	Копищанське лісництво кв.67-69,76-78, 81	591,0	Копищанське лісництво кв.67-69,76-78, 81

Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції

(додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції)

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми					
G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами	Betulion pubescentis	Копищанське	Кв.62в.12 Кв.75в.8 Кв.75в.10 Кв.75в.14 Кв.82в.3	4,5 8,3 5,5 1,6 12,8
G3 Хвойні ліси					

G3.E	Заболочені хвойні ліси неморальної зони	Sphagnion medii, Salicion cinereaе, Piceion excelsae, Dicrano-Pinion sylvestris, Sphagno-Betuletalia pubescentis, Betulion pubescentis.	Копищанське	Кв.73в.7 Кв.74в.54 Кв.74в.73	2,0 2,1 0,3
------	---	---	-------------	------------------------------------	-------------------

Угрупування Зеленої книги

Назва рослинного угруповання (рослинної асоціації або рослинної формації)	Лісництво	Квартал, виділ, площа, га
Угрупування звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)), Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)	Копищанське	Кв 55 в 4 пл 1,0 Кв 77 в 5 пл 3,4 Кв 77 в 6 пл 1,4

Місцезростання раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
Копищанське	40	4	1,2	64	В3ДС	7Бп3Сз+Ос+Влч	Костриця поліська <i>Festuca polesica</i>
	67	13	7,0	64	В4ДС	10Бп	Росичка середня <i>Drosera intermedia</i>
	81	10	0,2	34	А2С	4Сз6Бп	Пальчатокорінник Фукса <i>Dactylorhiza fuchsii</i>
	75	14	1,6	49	В5БС	10Бп	Ситник розчепірений <i>Juncus squarrosus</i>
	77	3	0,6	33	А2С	9Сз(25)1Бп+Сз(80)	Ситник розчепірений <i>Juncus squarrosus</i>
	55	4	3,7	74	В3ДС	6Сз(66)2Бп2Сз(96)	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	77	5	3,4	34	В4ДС	8Сз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
	77	6	1,4	34	В4ДС	8Сз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *

4.2. Сущанське лісництво

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000001 Поліський включає територію Сущанського лісництва (кв. 50 (част.), 51 (част.), 52 (част.), 53 (част.).

Убортська ключова територія національного рівня включає територію Сущанського лісництва (кв. 1-6, 45-63).

Городницько-Перганська сполучна територія національного рівня включає територію Сущанського лісництва (кв. 7-44, 64-89).

В межах лісництва створено об'єкти природно-заповідного фонду, виявлено раритетні види, угруповання Смарагдової мережі, угруповання Зеленої книги (Додаток А).

Об'єкти природно-заповідного фонду

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування	
	Площа, га	Місцезнаходження	Площа, га	місцезнаходження
Лісовий заказник місцевого значення «Сущанський». Рішення Житомирської облради №1377 від 07.02.2019 р.	139,5	Сущанське лісництво кв 54-55	139,5	Сущанське лісництво кв 54-55

Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції

(додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції)

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми					
C1.34 Укорінена плаваюча рослинність евтрофних Водойм C1.341 Мілководні плаваючі угруповання					
C1.3413	Запості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях	<i>Batrachion fluitantis</i> , <i>Ranunculion aquatilis</i> частково.	Сущанське	Кв.62в.15	22,0
G1 Широколистяні листопадні ліси					

G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами	Betulion pubescentis	Сущанське	Кв.40в.18 Кв.52в.9	2,3 3,9
G3 Хвойні ліси					
G3.E	Заболочені хвойні ліси неморальної зони	Sphagnion medii, Salicion cinereae, Piceion excelsae, Dicrano-Pinion sylvestris, Sphagno-Betuletalia pubescentis, Betulion pubescentis.	Сущанське	Кв.49в.24 Кв.49в.43 Кв.56в.25	3,2 2,2 2,5

Угрупування Зеленої книги

Назва рослинного угруповання (рослинної асоціації або рослинної формації)	Лісництво	Квартал, виділ, площа, га
Угрупування звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)), Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)	Сущанське	Кв 54 в 12 пл 4,8 Кв 54 в 5 пл 1,7 Кв 55 в 1 пл 30,0

Місцезростання раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
Сущанське	54	12	4,8	99	ВЗДС	5Бп3Дз3Влч+ Сз	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	54	5	1,7	16	ВЗДС	6Сз2Дз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	55	1	30	69	ВЗДС	5Бп2Влч2Дз1 Сз+Ос	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *

4.3. Корощинське лісництво

Об'єкт Смарагдової мережі 0000160 Городницький включає територію Корощинського лісництва: (кв. 48 (част.), 49 (част.), 50 (част.), 52 (част.), 53 (част.), 54 (част.), 57 (част.), 58 (част.), 75 (част.).

Червоновольська ключова територія регіонального рівня включає територію Корощинського лісництва (кв.100).

Городницько-Перганська сполучна територія національного рівня включає

територію Корощинського лісництва (кв. 1-99).

В межах лісництва відсутні об'єкти природно-заповідного фонду, виявлено раритетні види, угруповання Смарагдової мережі, на час обстеження не виявлено угруповання Зеленої книги (Додаток А).

***Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції
(додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції)***

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
C1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми					
C1.22 Вільноплаваючі угруповання мезотрофних водойм					
C1.222	Вільноплаваючі скупчення Hydrocharis morsus-ranae	Hydrocharitetum morsus-ranae	Корощинське	Кв.30в.57 Кв.30в.37	0,7 0,7
C1.224	Вільноплаваючі колонії Utricularia australis та Utricularia vulgaris	Lemno-Utricularietum vulgaris	Корощинське	Кв.32 в.47	0,3
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми					
C1.34 Укорінена плаваюча рослинність евтрофних Водойм C1.341 Мілководні плаваючі угруповання					
C1.3413	Зарості Hottonia palustris на мілководях	Batrachion fluitantis, Ranunculion aquatilis частково.	Корощинське	Кв.30в.57 Кв.30в.37	0,7 0,7
D Трясовини, верхові та низинні болота					
D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини					
D2.3	Перехідні трясовини та сплавини	Caricion fuscae, Sphagno-Caricion canescentis.	Корощинське	Кв.10в.35 Кв.11в.13	1,2 3,2
E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	Calthion palustris, Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae, Arrhenatherion elatioris, Filipendulion ulmariae.	Корощинське	Кв. 10в.45 Кв. 10в.42 Кв.10в.43 Кв.10в.44	0,8 1,0 0,9 0,8
F Пустища, чагарники і тундра					
F9.1	Прирічкові чагарники	Epilobion fleischeri, Salicion albae, Salicion triandrae, Salicion eleagnodaphnoidis, Salicetalia purpureae.	Корощинське	Кв.10в.25 Кв.20в.18	1,3 3,5
G1 Широколистяні листопадні ліси					

G1.21	Прирічкові ясенево-вільхові ліси зі змінним зволоженням	Alnion incanae, Carpinion betuli	Корощинське	Кв.48в.12	1,2
G3 Хвойні ліси					
G3.E	Заболочені хвойні ліси неморальної зони	Sphagnion medii, Salicion cinereae, Piceion excelsae, Dicrano-Pinion sylvestris, Sphagno- Betuletalia pubescentis, Betulion pubescentis.	Корощинське	Кв.11в.13	3,2

Місцезростання раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
Корощинське	61	54	1,7	74	B2ДС	10Сз	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	61	58	1,9	59	С4Вл ч	7Влч3Бп+Дз	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	70	46	1,0	18	B2ДС	6Сз4Бп	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	70	47	0,3	49	B2ДС	10Сз+Бп	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	70	50	0,4	54	B3ДС	7Сз3Бп	Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>
	32	47	0,3			Меліоративний канал	Пухирник звичайний <i>Utricularia vulgaris</i>

4.4. Кишиньське лісництво

Об'єкт Смарагдової мережі 0000160 Городницький включає територію Кишиньського лісництва: (кв. 59 (част.), 67 (част.), 72 (част.).

Ємільчинсько-Зубковицька ключова територія регіонального рівня включає територію Кишиньського лісництва (кв. 70-76).

Городницько-Перганська сполучна територія національного рівня включає територію Кишиньського лісництва (кв. 1-6, 9-37, 42-69, 79, 85-89).

Усівсько-Бучманська сполучна територія регіонального рівня включає територію Кишинського лісництва (кв. 7-8, 38-41, 77-78, 80-84, 90-91).

В межах лісництва відсутні об'єкти природно-заповідного фонду, виявлено раритетні види, угруповання Смарагдової мережі, угруповання Зеленої книги (Додаток А).

***Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції
(додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції)***

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа
C1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми					
C1.22 Вільноплаваючі угруповання мезотрофних водойм					
C1.222	Вільноплаваючі скупчення Hydrocharis morsus-ranae	Hydrocharitetum morsus-ranae	Кишинське	Кв.58в.17 Кв.66в.1	1,3 1,2
C1.224	Вільноплаваючі колонії Utricularia australis та Utricularia vulgaris	Lemno-Utricularietum vulgaris	Кишинське	Кв.19в.45 Кв.66в.4	1,1 1,2
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми					
C1.34 Укорінена плаваюча рослинність евтрофних					
Водойм C1.341 Мілководні плаваючі угруповання					
C1.3413	Зарості Hottonia palustris на мілководях	Batrachion fluitantis, Ranunculion aquatilis частково.	Кишинське	Кв.19в.45	1,1
C1.4	Постійні дистрофні озера, ставки та водойми	Nymphaeion albae, Potamogetonion, Scheuchzerion palustris, Sphagno-Utricularion	Кишинське	Кв.20в.14 Кв.20в.12	1,0 1,4
G1 Широколистяні листопадні ліси					
G1.21	Прирічкові ясеневі-вільхові ліси зі змінним зволоженням	Alnion incanae, Carpinion betuli	Кишинське	Кв.22в.40	5,7
G1.8	Ацидофільні ліси з домінуванням Quercus	Agrostio-Quercion petraeae, Quercion petraeae.	Кишинське	Кв.32в.14	3,3

Угруповання Зеленої книги

Назва рослинного угруповання (рослинної асоціації або рослинної формації)	Лісництво	Квартал, виділ, площа, га
Угруповання звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)), Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)	Кишинське	Кв 77 в 10 пл 33,2 Кв 78 в 2 пл 6,3 Кв 81 в 11 пл 11,4 Кв 32 в 8 пл 40,0

Місцезростання раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
Кишинське	19	45	1,1	74	В2ДС	5Дз3Бп2Влч+Ос+Сз	Пухирник звичайний <i>Utricularia vulgaris</i>
	66	4	1,2	59	А1С	10Сз	Пухирник звичайний <i>Utricularia vulgaris</i>
	48	33	0,6	39	В3ДС	6Бп2Сз2Влч	Береза темна <i>Betula obscura</i> Гвоздика стиснуточашечкова <i>Dianthus stenocalyx</i> Півники сибірські <i>Iris sibirica</i> *
	20	7	1,0		А2С	Галявина	Плаун колючий <i>Lycopodium annotinum</i>
	20	12	1,4	69	С3ГД	7Дз2Бп1Влч	Плаун колючий <i>Lycopodium annotinum</i>
	36	45	4,5	103	В3ДС	3Сз(95)2Сз(65)2Бп2Влч1Дз	Плаун колючий <i>Lycopodium annotinum</i>
	77	10	1,8	39	В3ДС	7Бп3Ос	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	78	2	1,8	14	С3ГД	4Дз3Бп3Ос+Гз	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *
	81	11	2,4	12	В3ДС	8Бп2Сз	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид
	32	8	0,7	51	ВЗДС	8Сз2Бп	Рододендрон жовтий <i>Rhododendron luteum</i> *

5. Характеристика планової діяльності

18-20 серпня 2021 року, 27 червня, 26 липня 2022 року, 12-13 червня, 4-5 вересня 2023 року, 16-17 травня, 31 липня-4 серпня 2024 року повторно обстежені ділянки, що заплановані для проведення суцільних санітарних рубок та прилеглі території в межах 100 м.

Польовими дослідженнями охоплено усі ділянки, відведені у суцільні санітарні рубки (табл.5.1).

Дослідження суміжних ділянок, які примикають до планованої діяльності проведено по контуру відводів деревостанів. По контуру ділянок суцільних санітарних рубок здійснено дослідження ділянок на відстані 100 метрів.

Усього по підприємству у 2024 році суцільні санітарні рубки проведено на 37 ділянках.

Інформація про наявність раритетних видів флори і фауни, угруповань Зеленої книги, природних оселищ Бернської Конвенції на відведених ділянках наведена в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1.

Перелік суцільних санітарних рубок за 2024 рік

Лісництво	№ кварталу	№ виділу	№ ділянки	Площа, га	Госпсекція	Раритетні види та угруповання
Копищанське	27	16		1,8	соснова	-//-
Копищанське	83	1		0,4	соснова	-//-
Копищанське	79	39		2,1	соснова	-//-
Копищанське	83	18		0,7	соснова	-//-
Копищанське	83	17	2	0,8	соснова	-//-
Корощинське	69	14	1	0,8	соснова	-//-
Кишинське	51	1	1	0,3	Березова	-//-
Кишинське	57	59		0,4	вільхова	-//-
Копищанське	27	36	1	0,9	соснова	-//-
Копищанське	28	16	1	0,9	соснова	-//-
Копищанське	30	10	1	0,9	соснова	-//-
Копищанське	79	22	1	3,2	соснова	-//-
Копищанське	79	31	1	1,3	соснова	-//-
Копищанське	79	34	1	0,6	Березова	-//-
Копищанське	80	5	1	0,4	Березова	-//-

Лісництво	№ кварталу	№ виділу	№ ділянки	Площа, га	Госпсекція	Раритетні види та угруповання
Копищанське	80	8	1	1	вільхова	-//-
Копищанське	80	9	1	1,3	Березова	-//-
Копищанське	75	7		10,6	соснова	-//-
Копищанське	79	37	2	0,4	соснова	-//-
Копищанське	83	2	2	2,4	соснова	-//-
Копищанське	50	15		7,4	Березова	-//-
Копищанське	53	6		4	Березова	-//-
Копищанське	75	4		0,4	соснова	-//-
Копищанське	75	5		1,9	соснова	-//-
Копищанське	79	14		5,5	соснова	-//-
Копищанське	79	16		5,5	Березова	-//-
Копищанське	83	7	2	5,2	соснова	-//-
Копищанське	83	8		2,9	соснова	-//-
Корощинське	70	26	1	2	соснова	-//-
Корощинське	70	29		1,1	соснова	-//-
Корощинське	70	25	1	2,3	соснова	-//-
Копищанське	75	12		4,3	соснова	-//-
Копищанське	79	38	1	6,1	Березова	-//-
Копищанське	75	11		7,4	соснова	-//-
Копищанське	75	9		0,4	соснова	-//-
Копищанське	79	26	1	8,9	соснова	-//-
Копищанське	55	4	1	0,5	соснова	-//-

Попередній аналіз даних обстеження показує, що на 37 ділянках планованої діяльності (відведених під суцільні санітарні рубки на 2024 рік) на час обстежень не зареєстровані місцезнаходження раритетних видів флори і фауни, угруповань Зеленої книги, природних оселищ Бернської Конвенції (табл. 5.1).

У 2024 році ДП «Олевський лісгосп АПК» завершило плановану діяльність згідно Висновку Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 29.09.2022 року №21/01-20226249636/1 за результатами оцінки впливу на довкілля планованої діяльності Дочірнього підприємства «Олевський лісгосп АПК» Житомирського обласного підприємства «Житомироблагроліс» при суцільних санітарних рубках площею 844,7 га, Коростенський район, Житомирська область,

реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 20226249636.

Планована діяльність, яка включає заходи із поліпшення санітарного стану лісів у межах лісового фонду передбачає переважно проведення вибіркового та суцільного санітарного рубок. Санітарні рубання зосереджені переважно у насадженнях сосни звичайної, яка характеризується незадовільним станом, пошкодженням стовбуровими шкідниками та висиханням, низовими пожежами.

Моніторинг за деревоживучими комахами на місці провадження планованої діяльності здійснюється шляхом обстеження територій та оглядом і контролем територій, на яких спостерігається висихання деревини в результаті хвороб лісу або життєдіяльності шкідників.

6. Інформація з метою проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

За результатами аналізу відповідності показників ідентифікованих ділянок до критеріїв пралісів, квазіпралісів та природних лісів згідно матеріалів лісовпорядкування у ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» природних лісів, пралісів та квазіпралісів не виявлено.

В межах лісового фонду ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» виявлено 42 ділянки площею 205,8 га у віці старше 120 років (табл 1.5.):

Таблиця 1.5.

Насадження віком старше 120 років

Квартал	Виділ	Площа	Склад насадження	Вік
Кишиньське лісництво				
56	26	2,5	4Дз2Бп1Ос3Влч+Гз	132
57	31	0,3	10Дз	131
57	13	2	6Дз2Бп2Гз	151
77	12	1,9	5Дз4Бп1Сз+Ос	126
77	20	2,7	3Дз5Гз1Бп1Ос	126
77	34	1,3	5Дз1Сз4Бп	141
77	36	1,6	4Дз5Бп1Ос+Влч	141
77	37	1,3	8Дз2Бп+Влч+Ос	141
77	39	0,6	8Дз2Бп+Влч+Ос	141
77	40	2	7Дз1Бп2Гз+Ос	131
77	10	1,4	5Дз3Гз2Бп+Ос	141
86	2	12,5	5Дз3Бп2Гз+Клг+Сз	131
86	3	4,5	5Дз3Бп2Гз	121
86	11	3,6	7Дз2Сз1Бп+Ос+Гз	131
86	16	1,3	8Дз1Бп1Сз+Ос	121
87	5	3,4	5Дз1Ос3Гз1Бп+Сз	121
87	6	3,1	7Дз3Гз+Ос+Бп	131
87	10	2,9	7Дз3Гз+Ос+Бп	141
87	15	2,2	7Дз3Гз+Бп	131
87	17	8,2	4Дз6Гз	141
Суцанське лісництво				
17	16	3,3	4Дз4Бп+Влч+Сз	121
30	6	25,1	6Дз(101)2Бп1Влч1Ос+Сз+Дз(150)	101-150
31	4	5,7	7Дз2Бп1Ос	121
37	6	50	6Бп2Влч1Ос1Дз(96)+Гз+Дз(150)	63-150

Квартал	Виділ	Площа	Склад насадження	Вік
49	4	8,4	5Бп2Влч1Дз(83)2Сз+Дз(150)+Ос	63-150
49	16	1,4	7Сз(116)2Сз(63)1Бп	121
60	1	4,7	7Дз1Бп1Влч1Сз	126,0
60	2	0,8	6Дз3Бп1Влч	126,0
70	47	2,4	5Дз3Бп2Влч	101-130
75	5	10,3	8Бп1Дз(71)1Сз+Дз(150)	71-150
79	9	0,8	4Дз2Влч2Бп1оС1Сз	135,0
79	10	1,9	10Дз	135,0
79	29	4,7	10Дз+Бп	136,0
79	30	4,1	10Дз+Сз	136,0
80	3	3,0	8Дз(201)2Дз(83)+Сз	206,0
80	5	1,1	10Дз	138,0
80	57	7,0	5Бп2Ос1Дз(66)1Влч1Дз(150)	66-150
80	62	1,1	6Дз2Бп2Ос	126,0
80	64	1,0	8Дз(201)2Дз(83)	206,0
85	3	2,6	10Дз+Сз	136,0
85	5	1,8	10Дз	156,0
88	68	5,3	8Сз2Дз	91-156

За результатами дослідження ВО «Укрдержліспроєкт» з'ясовано, що на ділянках, які формують кластери по 20 га і більше проводилися в минулому господарські заходи, а решта ділянок не формують кластери необхідної площі.

7. Моніторинг заходів, які передбачають запобігання негативного впливу на довкілля

Відповідно до Методичних рекомендацій проаналізовано вплив планової діяльності на біорізноманіття (табл. 7.1).

Таблиця 7.1.

Заходи, які передбачають запобігання негативного впливу на довкілля

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу	Результати моніторингу
<i>Лісозаготівля</i>			
<i>Ґрунти</i>	В результаті пошкодження ґрунтів, збільшується небезпека появи ерозії	Призупиняти роботи під час перезволоження верхнього шару ґрунту; розміщувати навантажувальні площадки в легкодоступних місцях	Ознаки ерозії в межах лісгоспу не виявлено
	Ущільнення ґрунтів, зміна структури, зниження їхньої водопроникності та водоутримуючої здатності	Залишати порубкові рештки для перегнивання на лісосіці	Планова діяльність відповідає екологічним вимогам
	Внаслідок великої кількості порубкових решток підвищується пожежна небезпека	Спалювання порубкових решток проводити під час пожежобезпечного періоду та з дотриманням всіх правил протипожежної безпеки	Планова діяльність відповідає екологічним вимогам
<i>Ґрунти</i>	Забруднення ґрунту нафтопродуктами та відходами	Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ для запобігання можливого забруднення ґрунту. Влаштувати місце заправки бензопил або використовувати гумові коврики. На верхніх	Планова діяльність відповідає екологічним вимогам

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу	Результати моніторингу
		складах, пунктах заправки ПММ, місцях заправки техніки у лісі, повинен знаходитись готовий до використання абсорбент (мішечок із сухою тирсою). Тверді відходи (шини, пляшки, промаслене ганчір'я, сміття тощо) повинні вивозитись з лісу та утилізуватись.	
<i>Природі оселищ а (біотопи) Бернської Конвенції</i>	Знижується біорізноманіття лісових видів	Збереження найцінніших насаджень	Визначено: 11 Природих оселищ (біотопів) Бернської Конвенції
<i>Рослинність</i>	Знижується біорізноманіття лісових видів	Виявляти і заносити до технологічних карт місця зростання рідкісних і зникаючих рослинних видів, що зустрічаються на ділянці	Визначено: 11 Природих оселищ (біотопів) Бернської Конвенції, 1 угруповання Зеленої книги, 5 видів ЧКУ, 1 види СІТЕС, 1 вид Бернської конвенції, 1 вид ЄЧС, 6 регіонально-рідкісних видів. Створено охоронні зони. Всі місцезнаходження збережено.
	Зменшення кількості підросту в результаті проведення	Вибирати метод та сезон проведення рубки, що гарантує	Планова діяльність відповідає екологічним

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу	Результати моніторингу
	лісогосподарських заходів	збереження благонадійного підросту господарськоцінних порід для лісовідновлення природнім шляхом	вимогам
Фауна	Руйнування середовища існування, порушення спокою тварин внаслідок проведення рубок. Присутність машин і людей при лісозаготівлі порушують спокій тварин	Виявляти і заносити до технологічних карт місцезнаходження зникаючих видів, що зустрічаються на ділянці, планувати та виконувати заходи з їх охорони	Проводяться пошуки гнізд та місць розмноження видів фауни
Водний режим території	Водоутримуюча здатність ґрунтів знижується на зрубках, що призводить до збільшення поверхневого стоку. Забруднення вод нафтопродуктами, відходами негативно впливає на живі організми водоймищ	Зберігати лісову рослинність у буферній зоні на берегах водоймищ. Забезпечувати безпечне використання й зберігання хімікатів, ПММ для запобігання можливого забруднення вод.	Планова діяльність відповідає екологічним вимогам
Лісовідновлення			
Ґрунти	Ґрунтова ерозія після підготовки ґрунту на ділянках	Відновлювати лісовий покрив якомога швидше. Не проводити суцільну підготовку ґрунту на крутих схилах, нестабільних або ерозійно-небезпечних ґрунтах	Планова діяльність відповідає екологічним вимогам
	При використанні машин і механізмів можливе ущільнення	Використовувати природозберігаючі технологію та техніку	Планова діяльність відповідає екологічним

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу	Результати моніторингу
	та забруднення паливномастильними матеріалами	або виконувати роботи вручну. Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ	вимогам

В результаті моніторингу встановлено, що планова діяльність ДП «Олевський лісгосп АПК» відповідає екологічним вимогам.

Діяльність в об'єктах природно-заповідного фонду та на флористично цінних територіях не проводиться.

Виділено охоронні зони в місцезнаходженнях раритетних видів відповідно Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах».

Висновки

У звіті наведено результати післяпроектного моніторингу на виконання Висновку Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 29.09.2022 року №21/01-20226249636/1 за результатами оцінки впливу на довкілля планованої діяльності Дочірнього підприємства «Олевський лісгосп АПК» Житомирського обласного підприємства «Житомироблагроліс» при суцільних санітарних рубках площею 844,7 га, Коростенський район, Житомирська область, реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 20226249636.

18-20 серпня 2021 року, 27 червня, 26 липня 2022 року, 12-13 червня, 4-5 вересня 2023 року, 16-17 травня, 31 липня-4 серпня 2024 року повторно обстежені ділянки, що заплановані для проведення рубок головного користування та прилеглі території в межах 100 м.

За результатами аналізу відповідності показників ідентифікованих ділянок до критеріїв пралісів, квазіпралісів та природних лісів згідно матеріалів лісовпорядкування у ДП «Олевський лісгосп АПК» природних лісів, пралісів та квазіпралісів не виявлено.

В межах державного лісового фонду ДП «Олевський лісгосп АПК» виявлено 41 ділянку площею 186 га у віці старше 120 років.

Площа об'єктів ПЗФ в межах ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» становить 2261,2 га.

В районі розташування ДП «Олевський лісгосп АПК» є чотири об'єкти Смарагдової мережі: UA 0000001 Поліський площею 36465,0 га, UA 0000091 Західно-Овруцький площею 33452,0 га, UA 0000160 Городницький площею 54260,0 га, UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га.

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000091 Західно-Овруцький включає Копищанське (кв. 17 (част.), 21-25, 28 (част), 31, 34, 36-58, 60-69, 75-84) і межує з Копищанським (кв. 8-9, 11-12, 17, 29, 31, 59, 73-74, 89, 91-92) лісництвом.

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000001 Поліський включає територію Сущанського лісництва (кв. 50 (част.), 51 (част.), 52 (част.), 53 (част.).

Об'єкт Смарагдової мережі 0000160 Городницький включає територію лісництв: Корошинське (кв. 48 (част.), 49 (част.), 50 (част.), 52 (част.), 53 (част.), 54 (част.), 57 (част.), 58 (част.), 75 (част.), Кишинське (кв. 59 (част.), 67 (част.), 72 (част.).

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000173 Словечанський кряж розташований за межами лісгоспу.

Під час дослідження рослинного покриву ДП «Олевський лісгосп АПК» виявлено 11 природних оселищ (біотопи) Бернської Конвенції (додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції): C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*, C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*, C1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, C1.4 Постійні дистрофні озера, ставки та водойми, D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки, F9.1 Прирічкові чагарники, G1.21 Прирічкові ясенєво-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони.

Отже, Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають незначні площі, розташовані переважно в межах об'єктів природно-заповідного фонду, водних об'єктів, заболочених територіях, де рубки не проводяться.

Угрупування G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони в межах лісгоспу включають характерні для регіону лісові угруповання.

У таблиці 3.1. включено природні оселища, що за характерними особливостями відносяться до найцінніших насаджень в межах лісгоспу.

Планова діяльність у насадженнях, що за характерними особливостями відносяться до Природних оселищ Бернської Конвенції буде проводитись відповідно до Закону про території Смарагдової мережі після його ухвалення.

Територія лісгоспу включена до ключових територій національного рівня (Убортська, Словечанський кряж), ключових територій регіонального рівня (Червоновольська, Ємільчинсько-Зубковицька), Городницько-Перганської сполучної території національного рівня, Усівсько-Бучманської сполучної території регіонального рівня.

Убортська ключова територія національного рівня включає територію лісництв: Копищанське (кв. 1-75, 77, 85-92), Сущанське (кв. 1-6, 45-63).

Ключова територія національного рівня Словечанський кряж включає територію Копищанського лісництва (кв. 76, 78-84).

Червоновольська ключова територія регіонального рівня включає територію Корощинського лісництва (кв.100).

Ємільчинсько-Зубковицька ключова територія регіонального рівня включає територію Кишинського лісництва (кв. 70-76).

Городницько-Перганська сполучна територія національного рівня включає територію лісництв: Сущанське (кв. 7-44, 64-89), Корощинське (кв. 1-99), Кишинське (кв. 1-6, 9-37, 42-69, 79, 85-89).

Усівсько-Бучманська сполучна територія регіонального рівня включає територію Кишинського лісництва (кв. 7-8, 38-41, 77-78, 80-84, 90-91).

Особливістю екомережі як специфічної форми охорони природи є те, що до об'єктів природно-заповідного фонду належать, як правило, лише території природних ядер екомережі, усі решта територій далі можуть залишатися в їх господарському використанні у відповідності з призначенням і типом угідь.

В результаті досліджень було описано одне лісове угруповання Зеленої книги, що займає незначні площі: Угруповання звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів

жовторододендронових *Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)*), *Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)*.

Отже, угруповання Зеленої книги України займають незначні площі, розташовані у середньовікових соснових лісах з азалією, де рубки не проводяться.

У Червону книгу України внесено 5 видів рослин (*Silene lithuanica* Zapal., *Lycopodium annotinum* L., *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soo, *Betula obscura* A.Kotula, *Iris sibirica* L.).

Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó підлягає охороні згідно з Додатком «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення».

1 вид підлягає захисту відповідно Бернській конвенції (*Rhododendron luteum*).

6 видів є регіонально-рідкісними видами для флори Житомирської області (*Festuca polesica*, *Drosera intermedia* Hayne., *Juncus squarrosus* L., *Utricularia vulgaris* L., *Dianthus stenocalyx* Juz., ***Rhododendron luteum***).

Silene lithuanica Zapal. внесено до Європейського червоного списку.

Види фауни, особливо орнітофауни, спорадично траплялися під час переміщення на всій території лісового господарства.

Під час дослідження місць гніздування чи масового розмноження видів фауни не виявлено.

Під час дослідження обстежено територію планової діяльності кожного лісництва, включаючи ділянки чергової лісосіки головного користування і санітарного рубання на 2024-2025 роки та об'єкти природо-заповідного фонду.

Для кожного лісництва складено карти поширення раритетних видів та угруповань.

Польовими дослідженнями охоплено ділянки, відведені у рубки головного користування та, частково – ділянки, де заплановано проведення санітарних рубок.

Дослідження суміжних ділянок, які примикають до планованої діяльності проведено по контуру відводів деревостанів. По контуру ділянок головного користування здійснено дослідження ділянок на відстані 100 метрів.

Попередній аналіз даних обстеження показує, що на 37 ділянках планованої діяльності (відведених під суцільні санітарні рубки 2024 року) на час обстежень не зареєстровані місцезнаходження раритетних видів флори і фауни, угруповань Зеленої книги, природних оселищ Бернської Конвенції.

Отже, за матеріалами дослідження складено квартално-видільний перелік місцезнаходження видів флори, фауни та угруповань, які підлягають охороні та збереженню: об'єкти Червоної книги України; види з додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню з додатку Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції для подальшого моніторингу за їхнім станом та розроблення заходів для збереження.

Відповідно до заходів охорони, наведених в Червоній книзі України для видів флори, що зростають в межах ДП «Олевський лісгосп АПК» рекомендовано заборонити збирання рослин, несанкціоновану заготівлю рослин та порушення умов місцезростання, вирубування, випас, сінокосіння на луках, осушення боліт. Рекомендується контроль за станом популяцій.

Відповідно до заходів охорони, наведених в Червоній книзі України для видів орнітофауни виявлення та охорона гнізд птахів та гніздових ділянок, для фауни виявлення та охорона місць перебування та розмноження. Рекомендується контроль за станом популяцій.

У виявлених місцезнаходженнях раритетних видів рекомендується проводити моніторинг за станом популяцій раритетних видів для уникнення негативного впливу на рідкісні види.

Ці ділянки не включено до фонду головного користування, що забезпечить збереження раритетних видів на території ДП «Олевський лісгосп АПК».

Квартально видільний перелік передано у ВО «Укрдержліспроект» для врахування при проведенні лісовпорядкування.

В результаті моніторингу встановлено, що планова діяльність ДП «Олевський лісгосп АПК» відповідає екологічним вимогам.

Діяльність в об'єктах природно-заповідного фонду та на флористично цінних територіях не проводиться.

Виділено охоронні зони в місцезнаходженнях раритетних видів відповідно Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах».

Література

1. Андриенко Т.Л. Растительный мир Украинского Полесья в аспекте его охраны. / Т.Л. Андриенко, Ю.Р. Шеляг-Сосонко Киев: Наук думка, 1983. – 216 с.
2. Василюк О. Виявлення територій, придатних для оголошення об'єктами природно-заповідного фонду / Олексій Василюк, Анастасія Драпалюк, Григорій Парчук, Дарія Ширяєва. За заг. редакцією Олени Кравченко – Львів, 2015, 80 с.
3. Вінніченко Т.С. Рослини України під охороною Бернської конвенції / Вінніченко Т.С. – Хімджест, 2006. – 176 с.
4. Закон України "Про тваринний світ" від 13.12.2001 р. №2894-III // Верховна Рада України, 2002. – № 14. – ст. 97.
5. Закон України "Про рослинний світ" від 09.04.1999 р. №591-XIV // Верховна Рада України, 1999. – № 22-23. – ст. 198.
6. Закон України "Про Червону книгу України" від 07.02.2002 р. №3055-III // Верховна Рада України, 2002. – № 30. – ст. 201.
7. Закон України "Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки" від 21.09.2000 р. №1989-III // Верховна Рада України, 2000. – № 47. – ст. 405.
8. Закону України "Про екологічну мережу України" від 24.06.2004 р. №1864-IV // Верховна Рада України, 2004. – № 45. – ст. 502.
9. Закону України "Про природно-заповідний фонд" від 16.06.1992 р. №2456-XII // Верховна Рада України, 1992. – № 34. – ст. 502.

10. Звіт про науково-дослідну роботу по темі «Розробка проекту регіональної екологічної мережі Житомирської області».
11. Зелена книга України /під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с.
12. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К., 1998. – 76 с.
13. Куземко А. Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. / Куземко А., С. Садогурська, О. Василюк. – Київ, 2017. – 124 с.
13. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 17.12.2020 № 368 «Про затвердження переліків рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні і заносяться до Зеленої книги України, та природних рослинних угруповань, які вилучені із Зеленої книги України».
14. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 15.02.2021 № 111 «Про затвердження переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ), та видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (рослинний світ)».
15. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 19.01.2021 № 29 «Про затвердження переліків видів тварин, що заносяться до Червоної книги України (тваринний світ), та видів тварин, що виключені з Червоної книги України (тваринний світ)».
14. Національний атлас України / НАН України, Інститут географії, Державна служба геодезії, картографії та кадастру ; голов. ред. Національного атласу України Л. Г. Руденко ; голова ред. кол. Б. Є. Патон. - К. : ДНВП «Картографія», 2007. - 435 с.
15. Пачоский И.К. Флора Полесья и прилежащих местностей // Труды Санкт.–Петербургского о-ва естествоиспытателей – СПб., 1897. – Т. 27. –В. 2. – 103 с., 1899 – Т. 29. – В. 3. – 113 с.; 1900. – Т. 30. – В. 3. – 259 с.

16. Перелік регіонально рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Житомирської області від 08.09.2010 № 1162.
17. Постанова КМУ № 1196. від 16 грудня 2015 р. «Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі»
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах».
19. Фіторізноманіття Українського Полісся та його охорона / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко. К.: Фітосоціоцентр 2006. – 316 с.
20. Флора УРСР / За ред. М. І. Котова – К. : Вид-во АН УРСР, 1936 – 1965. – Т. 1 – 12.
21. Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я. П. Дідуха – К. : Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
22. <http://emerald.net.ua/>
23. www.UkrBin.com.ua

Додаток Б

Додаток 6
до Методичних вказівок
(пункт 8,5)

АКТ

Огляду місць використання лісвих ресурсів

4 липня 2023 р.

Область Житомирська Постійний лісокористувач ДП"Олевський лісгосп АПК"

Лісництво (структурний підрозділ) Кишинське лісництво

Лісничий Рабош І.В.

(П.І.Б. особи яка складає акт)

у присутності представника майстер лісозаготівель Гавриленко Г.О.

м/лісу дільниці № 16 Степанов В.В.

(найменування лісокористувача, посада, ПІБ)

що діє на підставі

повідомленого " " 2023р.

провели огляд місця заготівлі деревини

(вид огляду)

Номер кварталу 77 Номер виділу 36 ділянки 1 за лісорубним квитком

Серія ЛКБ № 036578 від 1 лютого 2023 р.

виданому ДП"Олевський лісгосп АПК 1 лютого 2023 р.

(ким)

Вид, спосіб рубки суцільна рубка, спосіб обліку за кількістю дерев, що
призначені в рубку.

Строк закінчення лісокористування

4 липня 2023 р.

Під час огляду встановили:

	Одиниці виміру	Дозволено по лісорубному (лісовому) квитку	Фактично заготовлено	Наявність деревини та інших продуктів лісу на день огляду
Площа лісосіки	гектарів	0,7	0,7	
Ділової	куб.метрів	18	18,312	
З неї кл"Д"	куб.метрів		7,903	
Дрованої	куб.метрів	89	87,06	
		107	105,372	0
Разом ліквідної стовбурної	куб.метрів			
Хворосту, хмизу, і сучків	куб.метрів	8	8	
Інші продукти лісу	куб.метрів			

Якість рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства:

Ділянка рубкою закінчена, із збиранням та спалюванням порубкових решток.

(своєчасність проведення рубок, інтенсивність, правильність призначення дерев до рубки тощо; загальний стан насаджень і пропозиції з проведення діляткових заходів)

Додатки до акта: 1.Лісорубний квиток. 2. План ділянки. 3. Карта технологічного процесу

(для молодняків акт заміру пробної площі)

Лісничий
ст.м/лісу
майстер лісу

Рабош І.В.
Гавриленко Г.О.
Степанов В.В.

АКТ

огляду місць використання лісових ресурсів

"10" 05 2023р.

Область Житомирська Постійний лісокористувач ДП «Олевський лісгосп АПК»Лісництво (структурний підрозділ) КопишанськеЛісничий Козловець П.І.

(П.І.Б. особи, яка склала акт)

у присутності представника ст.м.лісу Романчук І.Р. ст.м.лісу Дорош О.О.м.лісу обх № 7 Хондзівський В.А.

(найменування лісокористувача - посада, ПІБ)

що діє на підставі плану робіт лісорубного квнтку

(найменування документа)

повідомленого „01” 02 2023р.провели огляд місця заготівлі деревини

(вид об'єкту)

Номер кварталу 87 Номер виділу 11(2) за лісорубним (лісовим) квитком№ 177 від «01» 02 2023р.,виданому ДП «Олевський лісгосп АПК»

(квнт)

Вид, спосіб рубки СР, спосіб обліку за площеюСтрок закінчення лісокористування «30» 04 2023р.

Під час огляду встановлено:

	Одиниця виміру	Дозволено по лісорубному (лісовому) квитку	Фактично заготовлено	Наявність деревини та інших продуктів лісу на день огляду
Площа лісосіки	гектарів	2,20	2,20	—
Ділової	куб. метрів	247	246,496	—
із неї категорії D	- м ³ -	—	111,439	—
Дрованої	- м ³ -	152	151,784	—
Разом ліквідної етапурної	- м ³ -	399	398,28	—
Хворосту, хмизу і сучків	- м ³ -	57	57	—
Інші продукти лісу(хмизу)	- м ³ -	—	—	—

Якість рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства

Лінійка рубкою закінчена, із збиранням та спалюванням порубочних рештків

(свочасність проведення рубок, інтенсивність, правильність призначення дерев до рубки тощо; загальний стан насаджень і пропозиції (проведення додаткових заходів))

Додатки до акта 1.Лісорубний квиток 2.План лінійки 3.Карта технологічного процесу(для молодників – акт заміру пробної площі)

Лісничий Козловець П.І.

Представник лісгосподарського підприємства

ст.м.лісу Романчук І.Р.

Представник лісокористувача

ст.м.лісу Дорош О.О.майстер лісу обх № 7 Хондзівський В.А.

АКТ

огляду місць використання лісових ресурсів

"10" 03 2023р.

Область Житомирська Постійний лісокористувач ДП «Олевський лісгосп АПК»Лісництво (структурний підрозділ) КопишанськеЛісничий Козловець П.І.

(П.І.Б. особи, яка складає акт)

у присутності представника ст.м.лісу Романчук І.Р. ст.м.лісу Дорош О.О.м.лісу обх № 7 Хемутівський В.А.

(найменування лісокористувача, посада, ПІБ)

що діє на підставі плану робіт лісорубного квитка

(найменування документа)

повідомленого „01” 02 2023р.провели огляд місця заготівлі деревини

(вид огляду)

Номер кварталу 85 Номер виділу 56(2) за лісорубним (лісовим) квитком№ 177 від « 01» 02 2023р.,виданому ДП «Олевський лісгосп АПК»

(ном)

Вид, спосіб рубки СР, спосіб обліку за площеюСтрок закінчення лісокористування «31» 02 2023р.

Під час огляду встановлено:

	Означення виміру	Дозволено по лісорубному (лісовому) квитку	Фактично заготовлено	Наявність деревини та інших продуктів лісу на день огляду
Площа лісосіки	гектарів	1,70	1,70	—
Ділової	куб. метрів	72	72,027	—
із неї категорії D	- м³ -	—	22,954	—
Дровиної	- м³ -	103	102,482	—
Разом діквідної стовбуриної	- м³ -	175	174,509	—
Хворосту, хмизу і сучків	- м³ -	29	29	—
Інші продукти лісосушіння	- м³ -	—	—	—

Якість рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства _____

Діяльність рубкою закінчена, із збиранням та спалюванням порубочних рештків

(своєчасність проведення рубок, інтенсивність, правильність призначення дерев до рубки тощо; загальний стан насаджень і пропонується проведення додаткових заходів)

Додатки до акта 1. Лісорубний квиток 2. План ділянки 3. Карта технологічного процесу (злі
молодняків – акт заміру пробної площі)Лісничий Козловець П.І.

Представник лісгосподарського підприємства

ст.м.лісу Романчук І.Р.ст.м.лісу Дорош О.О.

Представник лісокористувача

майстер лісу обх № 7 Хемутівський В.А.

АКТ

огляду місць використання лісових ресурсів

"10" 03 2023р.

Область Житомирська Постійний лісокористувач ДП «Олевський лісгосп АПК»Лісництво (структурний підрозділ) КопишанськеЛісничий Козловень П.І.

(П.І.Б. особи, яка складає акт)

у присутності представника ст.м.лісу Романчук І.Р. ст.м.лісу Дорош О.О.м.лісу обх № 9 Сидоренко Ф.П.

(найменування лісокористувача, посада, ПІБ)

що діє на підставі плану робіт лісорубного квитка

(найменування документа)

повідомленого „01“ 02 2023р.провели огляд місця заготівлі деревини

(виб. огляду)

Номер кварталу 57 Номер виділу 16 за лісорубним (лісовим) квитком№ 177 від « 01 » 02 2023р.,виданому ДП «Олевський лісгосп АПК»

(квм)

Вид, спосіб рубки СР, спосіб обліку за площеюСтрок закінчення лісокористування « 31 » 02 2023р.

Під час огляду встановлено:

	Означення виміру	Дозволено по лісорубному (лісовому) квитку	Фактично заготовлено	Наявність деревини та інших продуктів лісу на день огляду
Площа лісовіски	гектарів	0,90	0,90	—
Ділової	куб. метрів	32	31,829	—
із неї категорії D	- м ³ -	—	24,441	—
Дров'яної	- м ³ -	141	141,002	—
Разом ділової стовбурної	- м ³ -	173	172,831	—
Хворосту, хмизу і сучків	- м ³ -	24	24	—
Інші продукти лісу (хмиз)	- м ³ -	—	—	—

Якість рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства

Ділянка рубкою закінчена, із збиранням та спалюванням порубочних решанків

(співвідношення проведення рубок, інтенсивність, правильність призначення дерев до рубки тощо; загальний стан насаджень і прополний і проведення додаткових заходів)

Додатки до акта 1. Лісорубний квиток 2. План ділянки 3. Карта технологічного процесу (для
молочняків – акт заміру пробної площі)Лісничий Козловень П.І.

Представник лісгосподарського підприємства

ст.м.лісу Романчук І.Р.ст.м.лісу Дорош О.О.

Представник лісокористувача

маістер лісу обх № 9 Сидоренко Ф.П.

АКТ
огляду місць використання лісових ресурсів

"31" травня 2023 р.

Область Житомирська Постійний лісокористувач ДП «Олевський лісгосп АПК»

Лісництво (структурний підрозділ) Короцинське

В.о. лісничого Шеремет А.І.

(П.І.Б. особи, яка складає акт)

у присутності представника ст.м/лісу Халімончук В.М.

м/лісу 3 майстерської ділянки Мосійчук П.П.

(найменування лісокористувача, посада, ПІБ)

що діє на підставі: плану робіт, лісорубного квитка

повідомленого: письмово «01» лютого 2023р.

провели огляд місця заготівлі деревини

(вид огляду)

Номер кварталу 17 Номер виділу, ділянки 31(1) за лісорубним (лісовим) квитком
Серія ЖИ ЛРК 036580 №178 від «01» лютого 2023р.,

виданому ДП «Олевський лісгосп АПК» «01» лютого 2023 р.

(ким)

Вид, спосіб рубки Суцільна рубка (суцільний), спосіб обліку по площі.

Строк закінчення лісокористування "31" грудня 2023 р.

Під час огляду встановлено:

	Одиниця виміру	Дозволено по лісорубному (лісовому) квитку	Фактично заготовлено	Наявність деревини та інших продуктів лісу на день огляду
Площа лісосіки	гектарів	1,6	1,6	
Ділової	куб. метрів	95	106,793	
З неї класу D	- " -		2,485	
Дров'яної	- " -	107	121,607	
Разом ліквідної стовбурної	- " -	202	228,400	
Хворосту, хмизу і сучків	- " -	13	13	
Інші продукти лісу	- " -			

Якість рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства

Ділянка рубкою закінчена, із збиранням та спалюванням порубкових рештків

(сповіщає про проведення рубок, інтенсивність, правильність призначення дерев до рубки)

(тощо: загальний стан насаджень і пропозиції з проведення додаткових заходів)

Додатки до акта 1.Лісорубний квиток 2.План ділянки 3.Карта технологічного процесу(для молодників –

акт заміру пробної площі)

В.о. лісничого Шеремет А.І.

Представник лісгосподарського підприємства ст.м-р.лісу Халімончук В.М.

Представник лісокористувача майстер лісу Мосійчук П.П.

Додаток 6
до Методичних вказівок
(пункт 8,5)

АКТ

Огляду місць використання лісрвх ресурсів

4 липня 2023 р.

Область Житомирська Постійний лісокористувач ДП "Олевський лісгосп АПК"

Лісництво (структурний підрозділ) Кишинське лісництво

Лісничий Рабош І.В.

(П.І.Б. особи яка складає акт)

у присутності представника майстер лісозаготівель Гавриленко Г.О.

м/лісу ділянки № 16 Степанов В.В.

(найменування лісокористувача, посада, ПІБ)

що діє на підставі

повідомленого " " 2023р.

провели огляд місця заготівлі деревини

(вид огляду)

Номер кварталу 78 Номер виділу 38 ділянки 1 за лісорубним квитком

Серія ЛКБ № 036578 від 1 лютого 2023 р.

виданому ДП "Олевський лісгосп АПК"

1 лютого 2023 р.

(ким)

Вид, спосіб рубки сучільна рубка, спосіб обліку за кількістю дерев, що
призначені в рубку.

Строк закінчення лісокористування

4 липня 2023 р.

Під час огляду встановили:

	Одиниці виміру	Дозволено по лісорубному (лісовому) квитку	Фактично заготовлено	Наявність деревини та інших продуктів лісу на день огляду
Площа лісосіки	гектарів	2,9	2,9	
Ділової	куб.метрів	45	45,244	
З неї кл "D"	куб.метрів		31,43	
Дрованої	куб.метрів	227	223,296	50,175
		272	268,54	50,175
Разом ліквідної стовбурної	куб.метрів			
Хворосту, хмизу, і сучків	куб.метрів	45	45	
Інші продукти лісу	куб.метрів			

Якість рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства:

Ділянка рубкою закінчена, із збиранням та спалюванням порубкових решток.

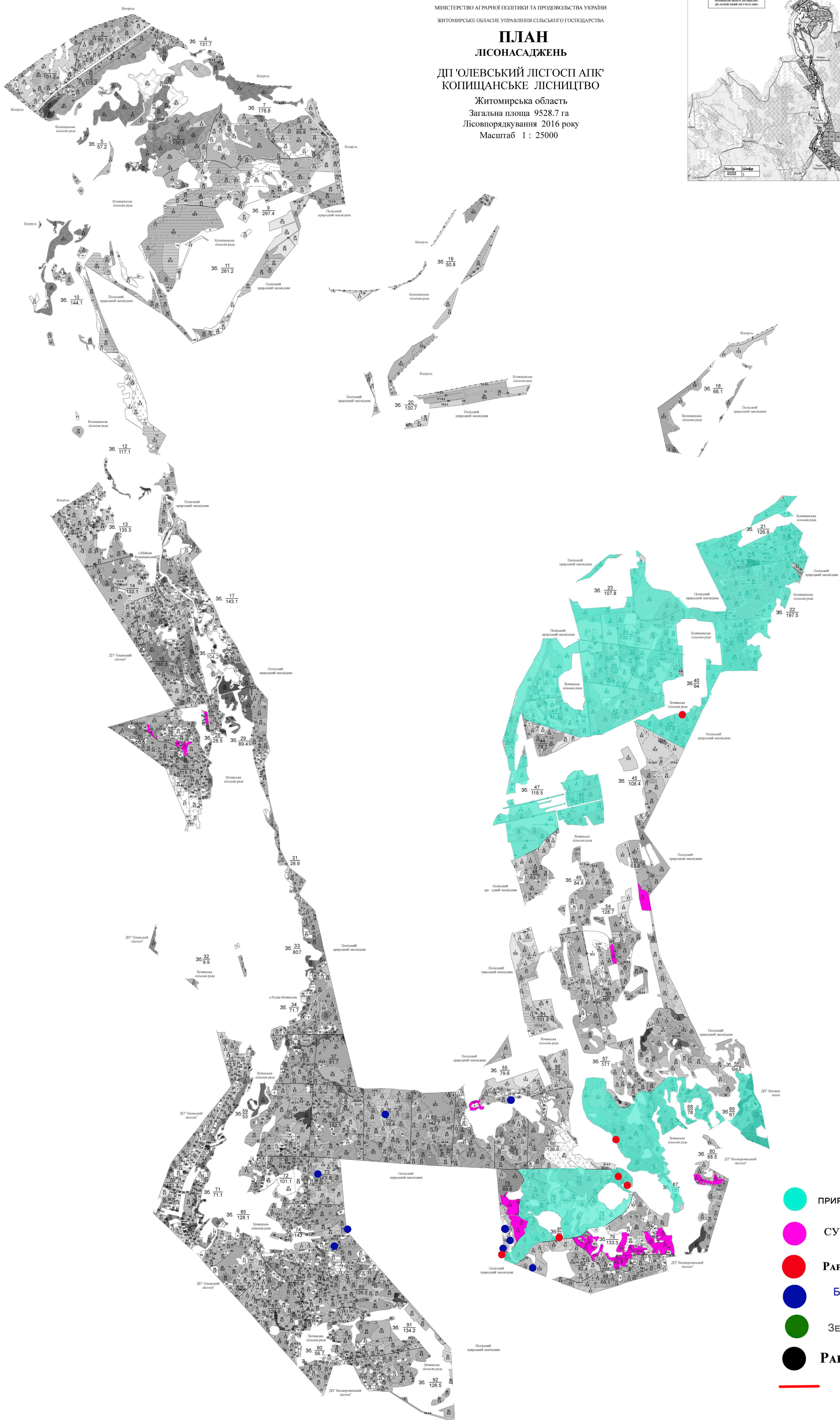
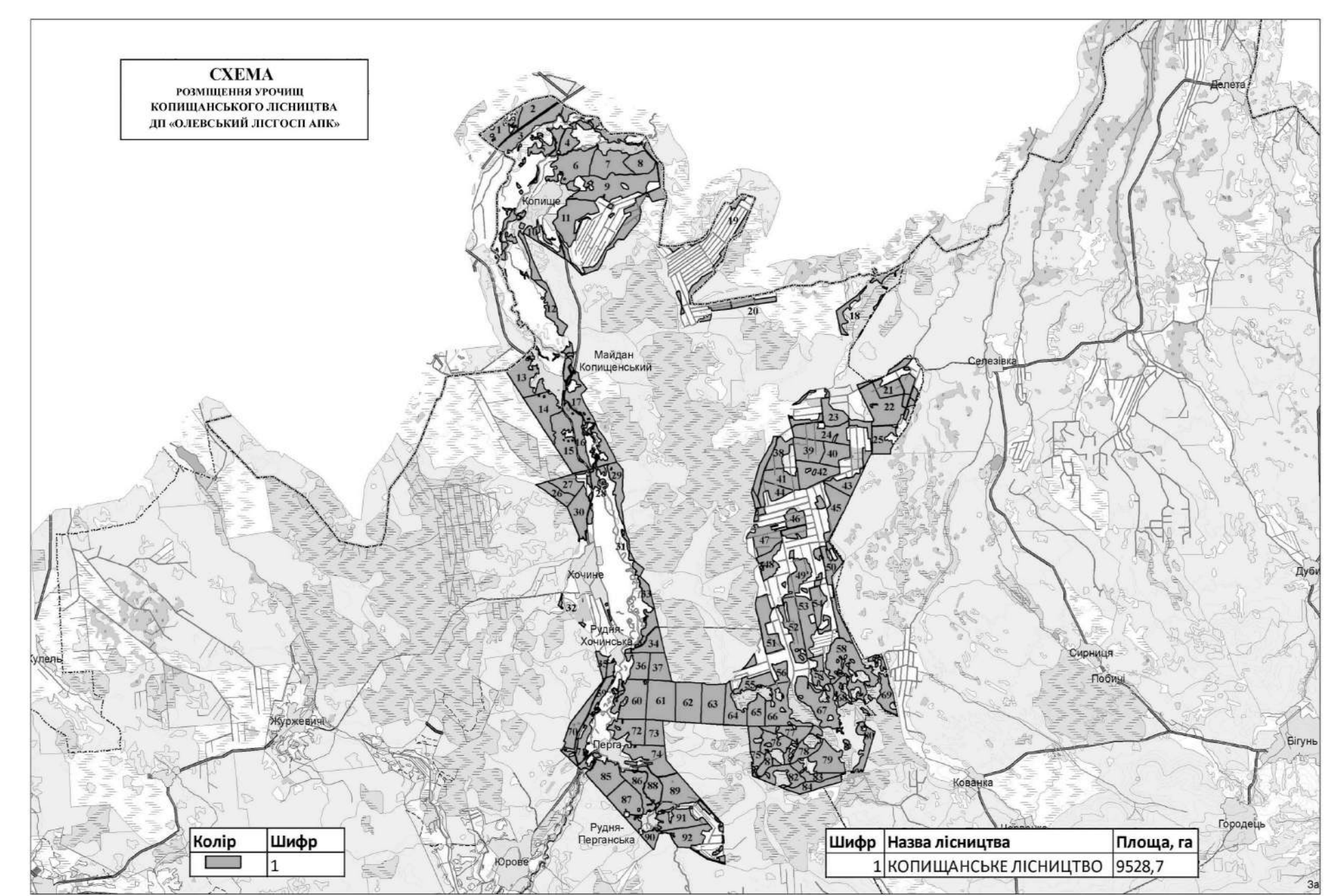
(своєчасність проведення рубок, інтенсивність, правильність призначення дерев до рубки тощо; загальний стан насаджень і пропозиції з проведення додаткових заходів)

Додатки до акта: 1. Лісорубний квиток. 2. План ділянки. 3. Карта технологічного процесу
(для молодняків акт заміру пробної площі)

Лісничий
ст.м/лісу
майстер лісу

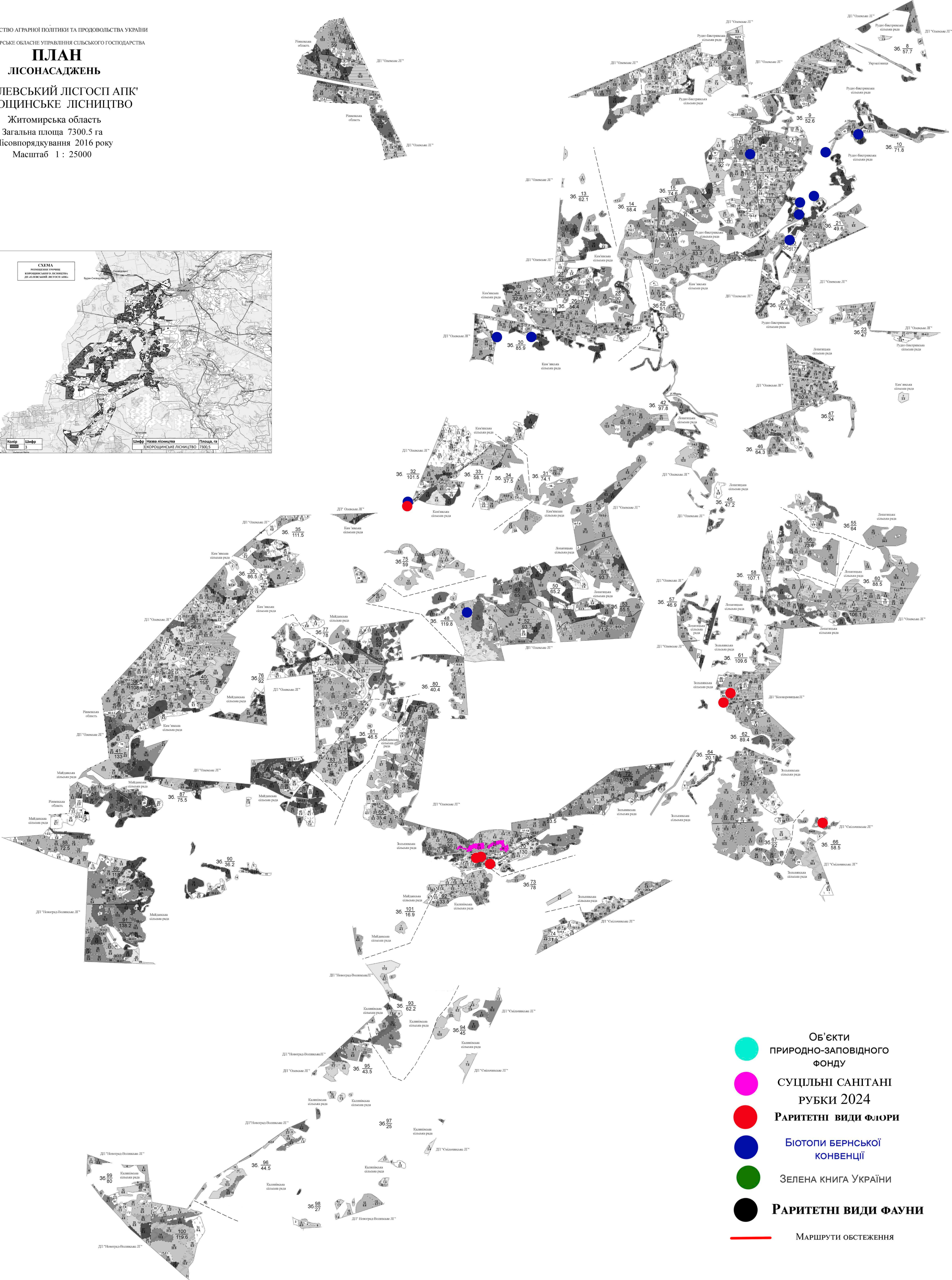
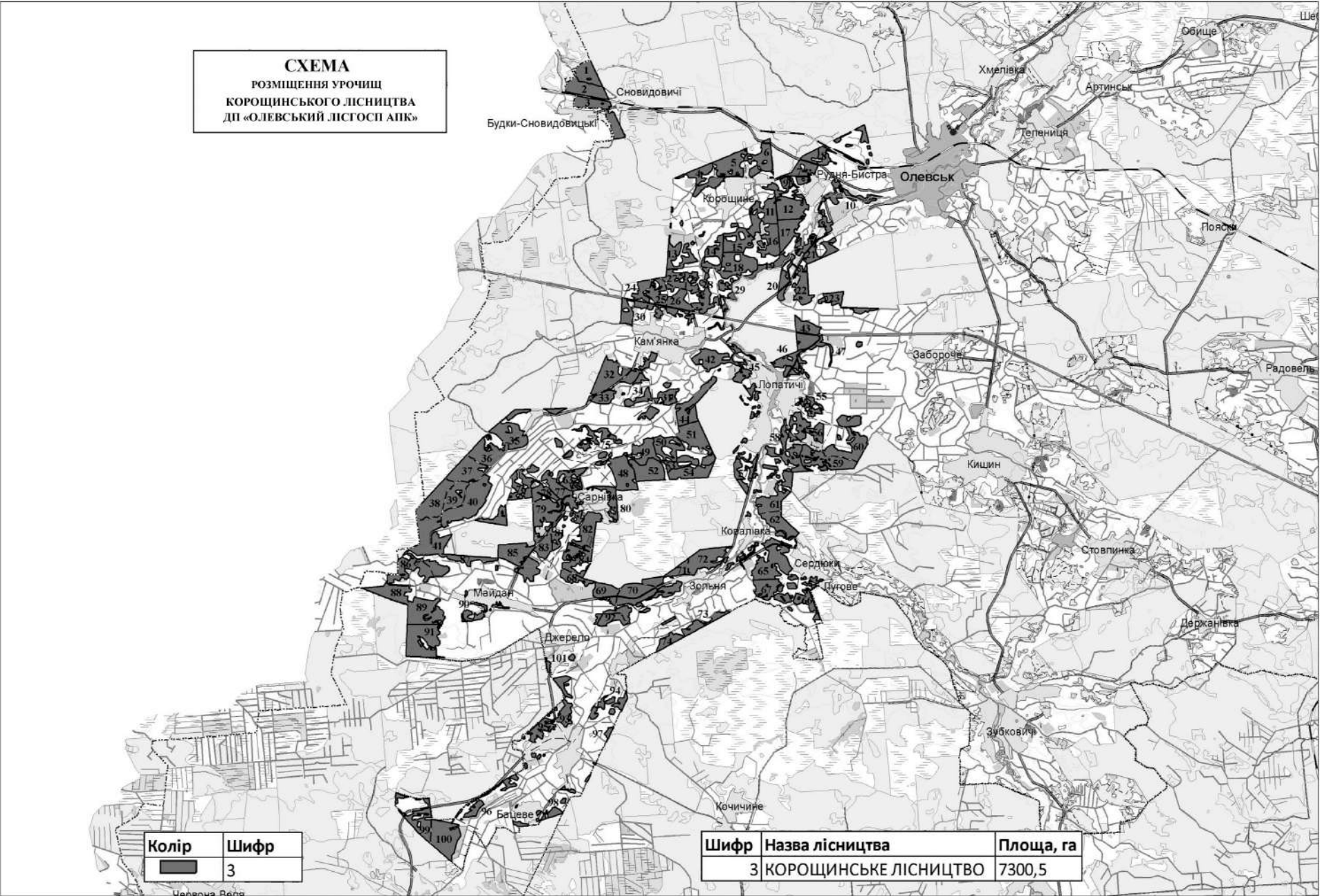
Рабош І.В.
Гавриленко Г.О.
Степанов В.В.

Житомирська область
Загальна площа 9528.7 га
Лісовпорядкування 2016 року
Масштаб 1 : 25000

ПЛАН
ЛІСОНАСАДЖЕНЬ
ДП "ОЛЕВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК"
КОРОЩИНСЬКЕ ЛІСНИЦТВО

Житомирська область
Загальна площа 7300.5 га
Лісовпорядкування 2016 року
Масштаб 1 : 25000

- Об'єкти
- ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ
 - СУЦІЛЬНІ САНІТАНІ РУБКИ 2024
 - РАРИТЕТНІ ВИДИ ФЛОРИ
 - БІОТОПИ БЕРНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ
 - ЗЕЛЕНА КНИГА УКРАЇНИ
 - РАРИТЕТНІ ВИДИ ФАУНИ
 - МАРШРУТИ ОБСТЕЖЕННЯ

Товариство з обмеженою відповідальністю
«УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГІЇ ҐРУНТІВ»

**Моніторинг стану гідрологічного режиму водних об'єктів після проведення планованої діяльності у
ДП «ОЛЕВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»
ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМУНАЛЬНОГО АГРОЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
(Житомирська область)**

Від Виконавця:

Генеральний директор

ТОВ «Український центр екології ґрунтів»

Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук

О.І. Коломієць

Т.І Орел

Київ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Опис місця проведення планованої діяльності.....	6
2. Водні об'єкти	8
3. Об'єкти планованої діяльності на території ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»	9
4. Характеристика водойм на території планованої діяльності	11
5. Результати лабораторних аналізів зразків води	15
6. Гідрологічні показники річок	22
7. Відведення лісових смуг вздовж берегів річок	24
ВИСНОВОК	25
Нормативна база	27
Додатки	27

ВСТУП

Ліс – поняття багатогранне, складова і важлива роль у частині біосфери, відіграє важливу формування біохімічних і фізико-механічних властивостей ґрунтів. Ліс є елементом географічного ландшафту.

Гідрологічна роль лісів, тобто вплив на водний режим території, залежить від її географічного положення. У північних широтах ліси, завдяки високій транспірації, перешкоджають заболоченню місцевості. У середніх та підвищених широтах, гірській місцевості більш відчутний вплив лісу на поверхневий стік. Завдяки наявності лісової підстилки, високої шпаруватості лісових ґрунтів та щілин, що утворюються кореневими системами при гойданні дерев від вітру, поверхневі води дощового та снігового походження переходять у глибинні шари ґрунту, утворюючи внутрішньо-ґрунтовий стік.

Порівняно з іншими, відкритими, ландшафтами ліс затримує розтавання снігу весною, чим розтягує цей процес на 2-3 тижні. Це регулює надходження талої води до ґрунту. Ліс сприятливо впливає на гідрологічний режим річок завдяки саме переведенню поверхневого стоку у підземний. Цим самим регулюється надходження води до них через ґрунтові води.

У кінці 30-х років XX ст. Г. М. Висоцький висловив гіпотезу про трансгресивну роль лісів, маючи на увазі величезний гідрокліматичний вплив лісів північно-західної та північної частини Східноєвропейської рівнини відносно південних регіонів. На думку вченого, забезпечуючи велике сумарне випаровування, ліси цих регіонів звожують клімат південних регіонів. Питання це – дискусійне, але є окремі роботи, наприклад, кліматолога Г. П. Калініна, які свідчать, що в лісовій місцевості випадає на 12-14% опадів більше ніж у безлісній.

Гідрологічна роль лісу – багатогранний його вплив на формування водного балансу і річкового стоку. Наявність лісу суттєво впливає на гідрологічний режим ландшафту, тому що має такі гідрологічні функції: затримувальну – вплив на затримання дощової води; акумуляційну – вплив на накопичення води; уповільнюючу – вплив на уповільнення та розпорошення стоку; регуляційну – вплив на збалансованість стоку води; водозахисну – вплив на якість та гігієну води, у т. ч. мутність водотоків та подальше замулювання водойм; нівальну – вплив на якість, кількість, розподіл та переміщення снігу. існує ряд загальновизнаних науково обґрунтованих даних про вплив лісової рослинності на водний баланс та річковий стік. Ліс на відміну від безлісних територій відрізняється своїм особливим радіаційним балансом, тобто своєрідними властивостями засвоєння сонячної енергії, у лісі створюється особливий, відмінний від нелісових рослинних угруповань мікроклімат. Займаючи надземними вегетативними органами значний повітряний простір, ліс утворює

шпаруватість підсилюючої поверхні. Листкова поверхня впливає на збільшення конденсації вологи і сумарного випаровування. Лісова підстилка, завдяки високій вологоємності, стимулює вбирання вологи ґрунтом, а з другого боку затінює ґрунт, тобто є надійною охороною його від пересихання, а отже, від непродуктивного випаровування вологи. Під наметом лісу довше тане сніг, що знижує бурхливість паводків. Під лісовою підстилкою ґрунт менше промерзає і тому краще вбирає вологу під час танення снігу весною. Лісові ґрунти відзначаються високою інфільтраційною здатністю, чому сприяє також проникнення на значну глибину кореневої системи дерев.

Оптимальною для елементарних водозборів є лісистість у 65-70%. Ліс підтримує та регулює водний баланс певної території. Взаємодія між лісом, водою та іншими компонентами навколишнього середовища є дуже нестійкою. Суцільні вирубки та молодняки, створені на їх місці, не забезпечують водоохоронні функції. Акумуляувати вологу насадження починають після досягнення 40-річного віку.

Суцільні рубки лісу концентрованими лісосіками, із застосуванням лісозаготівельної техніки, значно змінюють лісорослинні умови. Змінюється режим накопичення снігу і його танення, погіршуються властивості ґрунту, особливо водно-фізичні. Одночасні рубки лісу на всій площі, навіть невеликого водозбору, будь-якого струмка або річки, різко збільшують рівень весняних паводків і підйом води після злив. У посушливий період, вода в таких місцях може зникати. Рубки необхідно проводити рівномірно у басейні річки, не допускати одночасно суцільної вирубки на всій площі, навіть малих водозборів, струмків і річок, які є складовою частиною великих річок. Вибіркові рубки не спричиняють такого порушення водоохоронних властивостей лісу, як суцільні. Порушення гідрологічної рівноваги істотно позначається на стані водних ресурсів і їх використанні в народному господарстві.

Мета післяпроектного моніторингу – виявити розбіжності між прогнозованим та фактичним впливом рубок на довкілля. Закон передбачає можливість скасування висновку з ОВД, якщо у ході моніторингу виявлено значний негативний вплив на довкілля, який не був оцінений у ході ОВД.

Український Центр Екології Ґрунтів (УЦЕҐ) згідно з договором №24 24-03/2025 р. від 24 березня 2025 р. з ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» виконав повний комплекс польових та лабораторно-аналітичних робіт з оцінювання впливу на довкілля (ОВД) лісгосподарської діяльності вказаного підприємства у частині впливу на гідрологічні об'єкти.

Проведено дослідження і дана експертна оцінка стану водних об'єктів на території планованої лісгосподарської діяльності. Дано науково-обґрунтоване прогнозування

впливу лісорубних робіт на стан поверхневих і ґрунтових вод на території лісгоспу. На підставі сумісного аналізу ґрунтово-кліматичних умов території, ландшафту та рельєфу місцевості, стану гідрологічного режиму території і аналізу якості поверхневих і ґрунтових вод проводилось встановлення впливу діяльності на гідрологічні об'єкти.

Для вирішення поставлених питань було виконано:

1) визначення геоморфологічних умов території планованої діяльності та визначено рівень ґрунтових вод;

2) опис ландшафтних особливостей, які впливають на водообмін, характер і швидкість ерозійних процесів або деформації земної поверхні, на поверхневий стік, міграцію осадового матеріалу;

3) складено перелік усіх малих та середніх річок, у басейні яких проектується суцільні і поступові рубки, також всіх водойм на території лісового фонду підприємства.

4) визначено територію водозбірного басейну кожної водойми, на якій знаходиться об'єкт планової діяльності – виділ, де заплановані рубки дерев (за допомогою топографічних карт (масштаб 1:5000);

5) опис водних об'єктів за гідрографічними показниками:

для річок: довжина, площа водозбірного басейну, середня і максимальна глибина; середній багаторічний об'єм стоку ($\text{км}^3/\text{рік}$), середній багаторічний модуль стоку (л/с/км^2), шар стоку (мм), максимальний стік (за рахунок талих вод і дощів), літні й зимові мінімальні витрати води або модулі стоку, тривалість пересихання та перемерзання річок;

для водойм: походження, площа водної поверхні, довжина, максимальна ширина, глибина, об'єм води;

для боліт або водно-болотних угідь: площа, тип за живленням і походженням;

6) опис паводкової ситуації в регіоні;

7) відбір проб води поверхневих джерел та визначено якість води на основі фізико-хімічних показників;

8) опис лісистості водоохоронних зон (відповідно Водного кодексу України) та оцінку дотримання мінімальної ширина смуг лісів уздовж берегів для затримання площинного змиву (у відповідності з додатками 4-5 Порядку №733 (щодо поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних ділянок).

1. Опис місця проведення планованої діяльності

ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» розташоване в північно-західній частині Житомирської області на території Коростенського адміністративного району.

Поштова адреса: 11002, вул. Олевської Республіки, буд. 114, м. Олевськ, Коростенський район, Житомирська область.

E-mail: ol.lis.apk@ukr.net

ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» має площу лісовпорядкування 34 739 га.

До складу лісгоспу входять 4 лісництва: Кишинське, Копищанське, Сущанське, Корощинське.

Головне завдання лісового господарства – відновлення і збереження лісів. Діяльність його базується на екологічно орієнтованих принципах ведення лісового господарства та лісокористування, а саме: збереження біотичного різноманіття, посилення водоохоронних, захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів, проведення рубок, які відповідають екології лісу та мінімізації негативного впливу на довкілля під час лісозаготівель, охорона лісів від пожеж, захист від шкідників та хвороб, невиснажливого, безперервного і постійного лісокористування.

Згідно лісорослинного районування територія підприємства відноситься до Дніпровсько-Прип'ятського округу зони широколистяних лісів Скандинавсько-Руської провінції євразійської лісової області помірного поясу (Курнаєв, 1973).

За фізико-географічним районуванням територія підприємства віднесена до Українського Полісся та розташована в басейні р. Уборть – правої притоки Прип'яті. За характером рельєфу – слабохвиляста рівнина з невеликим нахилом на північний схід, яку перерізає долина р. Уборть. Середня висота над рівнем моря 150 м. Рівнинний рельєф чергується з підвищеннями і невеликими пониженнями.

Клімат території розміщення підприємства помірно-континентальний, з теплим літом і м'якою зимою з нестійкими морозами, частими відлигами. Середня температура січня складає -5,7 °С, липня – +18,9 °С. Середньорічна кількість опадів – 580 мм, більшість яких випадає у літній період. Тривалість сонячного освітлення середньому складає 1500-1800 год/рік. У зимовий період року переважають вітри західного напрямку, середня швидкість яких досягає 4 м/с. Клімат цієї зони досить сприятливий для успішного вирощування таких деревні порід, як дуб звичайний (*Quercus robur* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* Mill.), модрина європейська (*Larix decidua* Mill.), бук звичайний (*Fagus sylvatica* L.),

сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), береза повисла (*Betula pendula* Roth.).

Ґрунтовий покрив представлений дерново-підзолистими ґрунтами, легкими за гранулометричним складом (піщані, супіщані). В умовах надмірного зволоження, де високий рівень ґрунтових вод і слабка дренажність, зустрічаються оглеєні ґрунти. Трапляються оглеєні дерново-підзолисті ґрунти, що утворилися в результаті оглеєння дерново-підзолистих ґрунтів в умовах надмірного ґрунтового зволоження в місцях слабкої дренажності і високого рівня ґрунтових вод. Рівень ґрунтових вод залежно від рельєфу – 0,5-15,0 м. За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до вологих. Велику площу в підприємстві займають болотні, торфувато-болотні ґрунти, які займають площу 924,4 га.

2. Водні об'єкти

На території планованої діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» визначено такі водні об'єкти:

1. Річка **Уборть** (притока р. Прип'ять)
2. Річка **Перга** (притока р. Уборть)
3. Річка Зольня (притока р. Уборть)
4. Річка Кам'янка (притока р. Уборть)
5. Річка Юрово (притока р. Уборть)

Жирним шрифтом виділені назви річок, на прикладі яких проведено моніторинг стану водних об'єктів після проведення робіт планованої діяльності.

3. Об'єкти планованої діяльності на території ДП «Олевський лісгосп АПК»

ЖОКАП «Житомироблагроліс»

Співробітники УЦЕГ (Український Центр Екології Ґрунтів) провели обстеження стану гідрологічного режиму водних об'єктів ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» після виконання суцільно-санітарних рубок.

Нижче наведено опис і фото об'єктів, де проведені суцільно-санітарні рубки:

1-й об'єкт планованої діяльності: квартал 83, виділ 18 (площа 0,7 га, зрубано 0,7 га) Копищанського лісництва. Виділ закладений на рівній ділянці вододілу, з розвиненим мікрорельєфом. Були проведені суцільно-санітарні рубки сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 64 роки, дерева постраждали від пожежі 2020 року. Поверхня виділу вкрита травами, мохом, проективне покриття 60% (фото 1).

2-й об'єкт планованої діяльності: квартал 83, виділ 17 (площа 1,8 га, зрубано 0,8 га) Копищанського лісництва. Виділ розташований на ділянці з рівним рельєфом. Були проведені суцільно-санітарні рубки сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 59 років, які постраждали від пожежі 2020 року. Поверхня ґрунту вкрита трав'янистою рослинністю, мохом, проективне покриття 100% (фото 2).

3-й об'єкт планованої діяльності: квартал 70, виділ 29 (площа 1,1 га, зрубано 1,1 га) Корощинського лісництва. Виділ закладений на ділянці з розвинутим мікрорельєфом, з пониженнями. Були проведені суцільно-санітарні рубки дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 94 роки, супутня порода – береза повисла, які постраждали від пожежі 2020 року. Трав'янистий покрив дуже щільний, проективне покриття 100% (фото 3).

4-й об'єкт планованої діяльності: квартал 70, виділ 25 (площа 4,3 га, зрубано 2,3 га) Корощинського лісництва. Виділ закладений на ділянці з розвинутим мікрорельєфом. Були проведені суцільно-санітарні рубки дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 79 років, які постраждали від пожежі 2020 року. Супутня лісова порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.). Трав'янистий покрив щільний, проективне покриття 100% (фото 4).

Foto 1

Photo 2

Фото 3

Фото 4

4. Характеристика водойм на території планованої діяльності

Річка **УБОРТЬ** – права притока Прип'яті (басейн Дніпра). Протікає в Україні і Білорусі. В Україні – у Звягельському та Коростенському районах Житомирської області, в Білорусі – у Гомельській області, тече територією Поліської низовини. Довжина річки – 292 км, площа водозбірного басейну – 5 820 км². Середня ширина річища 10-15 м, у пониззі 50 - 60 м; течія повільна, похил – 0,34 м/км. Річкова долина невиразна, заплава двостороння, переважно заболочена, розчленована старицями та осушувальними каналами. Річище звивисте, у нижній течії утворює меандри, є острови, живлення снігове та дощове. Річка сплавна, споруджено багато ставків. Витоки розташовані на південному сході від с. Яблунівка. Спочатку річка тече на північний захід, перед містом Олевськом повертає на північний схід, впадає у Прип'ять на південь від міста Петриков (Білорусь).

Схема р. Уборть

На фото 5а і 5б місце відбору зразків води для лабораторного аналізу та його координати. Ширина р. Уборть в цьому місці 15 м, глибина 1,2 м, швидкість течії 0,15 м/с. Вода прозора, чиста, без запаху. Температура води 4⁰С. Близько 40% поверхні річки вкрито очеретом та іншою водною рослинністю. Ширина водозахисної лісосмути вздовж берегів 400 м.

Фото 5а

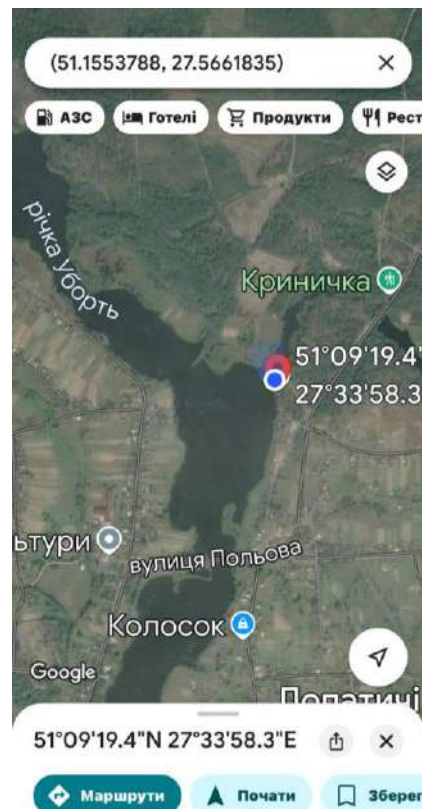

Фото 5б

Річка **Уборть** має характерний гідрологічний режим для Українського Полісся – паводковий. Площа водозбору у межах господарства – 25 км², відстань до об'єктів планованої діяльності – 0,5-0,8 км. Розраховані такі гідрологічні показники стоку:

середній багаторічний об'єм стоку, що є важливим показником водності річки (**W₀**) (кількість води, що проходить через створ водотоку за певний проміжок часу) – 26,3x10⁵ м³/рік;

середній багаторічний модуль стоку (**М**) (кількість води, що стікає за одиницю часу з одиниці площі водозбірного басейну) – 0,13 л/с на км²;

шар стоку (**Y**) (середня кількість води, яка стікає з водозбору за будь-який проміжок часу, рівномірно розподілений по площі водозбору) – 0,40 мм.

Річка **ПЕРГА** – річка у Звягельському та Коростенському районах Житомирської області, права притока Уборті (басейн Прип'яті). Довжина 67 км, площа водозбірного басейну 633 км². Бере початок на захід від с. Кривотин, впадає в Уборть поблизу с. Перга Коростенського р-ну. Долина маловиразна, шириною до 3 км, глибиною до 5 м. Заплава переважно двостороння, шириною до 200 м, у верхній та середній течіях – заболочена. Річище шириною до 10-12 м; у верхній та середній течіях – до с. Замисловичі Коростенського р-ну – каналізоване, нижче – помірно звивисте. Похил річки 0,64 м/км. Основні притоки – Пержанка, Рокитна (праві). Живлення мішане з переважанням снігового. Льодостав триває від середини грудня до другої половини березня. Склад води гідрокарбонатно-кальцієвий із мінералізацією від 0,2-0,3 г/л в період водопілля до 0,4 - 0,5 г/л в меженний період. У верхній та середній течіях використовують як магістральний канал осушувальної системи. У басейні річки споруджено понад 20 ставків. Використовують для риборозведення.

На фото 6а і 6б місце відбору зразків води з р. Перга для лабораторного аналізу та його координати. У місці обстеження річка має глибину 0,8-1,2 м і ширину 5 м, швидкість течії 0,1 м/с. Вода чиста, прозора, без запаху, температура води 5⁰С. Ширина водозахисної лісосмуги 300 м.

Фото 6а

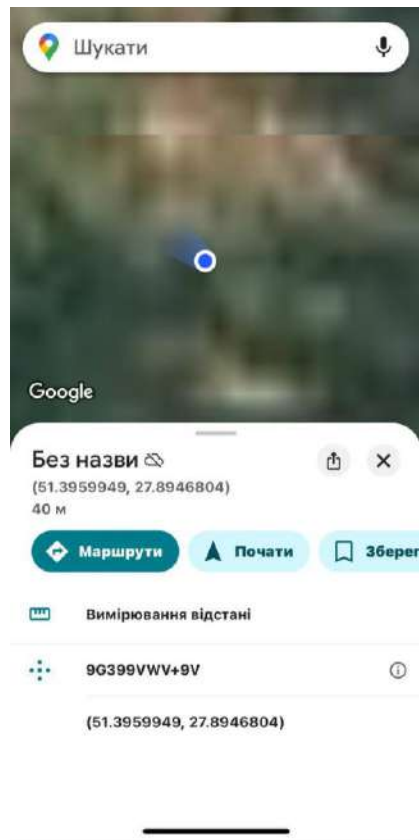

Фото 6б

Річка **Перга** має характерний паводковий гідрологічний режим. Площа водозбору у межах господарства – 15 км², відстань до об'єктів планованої діяльності – 0,8-1,0 км. Розраховані такі гідрологічні показники стоку:

середній багаторічний об'єм стоку, що є важливим показником водності річки (**W₀**) (кількість води, що проходить через створ водотоку за певний проміжок часу) – 15,6x10⁵ м³/рік;

середній багаторічний модуль стоку (**M**) (кількість води, що стікає за одиницю часу з одиниці площі водозбірного басейну) – 0,8 л/с на км²;

шар стоку (**Y**) (середня кількість води, яка стікає з водозбору за будь-який проміжок часу, рівномірно розподілений по площі водозбору) – 2,5 мм.

5. Результати лабораторних аналізів зразків води

Показники якості води поверхневих джерел поділяються на фізичні, бактеріологічні, гідробіологічні і хімічні. До основних фізичних показників якості води належать:

- **температура води** впливає практично на всі процеси, від яких залежать склад і властивості води. Температура води вимірюється в градусах Цельсія (°C);
- **запах води** створюється специфічними речовинами, що надходять у воду в результаті життєдіяльності гідробіонтів, розкладання органічних речовин, хімічної взаємодії компонентів, які втримуються у воді;
- **прозорість води** залежить від ступеня розсіювання сонячного світла у воді речовинами органічного та мінерального походження, що перебувають у воді у зваженому і колоїдному стані. Прозорість визначає протікання біохімічних процесів, що вимагають освітленості, вимірюється в сантиметрах;
- **вміст завислих речовин**. Джерелами зважених речовин можуть бути процеси ерозії ґрунтів і гірських порід, скаламучування донних відкладень, продукти метаболізму та розкладання гідробіонтів, продукти хімічних реакцій і антропогенні джерела. Зважені речовини впливають на глибину проникнення сонячного світла, погіршують життєдіяльність гідробіонтів, призводять до замулювання водних об'єктів. Вміст завислих речовин вимірюється в г/м³, або мг/л.

До хімічних показників якості води відносять:

- **біохімічне споживання кисню (БСК)** служить оцінкою загального забруднення води легкоокиснюваними органічними речовинами;
- **водневий показник (рН)**. У природних водах концентрація іонів водню залежить, головним чином, від співвідношення концентрацій вугільної кислоти і її іонів. Джерелами вмісту іонів водню у воді є також гумінові кислоти, наявні в кислих ґрунтах і, особливо, в болотних водах, гідроліз солей важких металів. Від рН залежить розвиток водяних рослин, характер протікання продукційних процесів;
- **азот** може перебувати в природних водах у вигляді вільних молекул N₂ і різноманітних сполук у розчиненому, колоїдному або зваженому стані. У загальному азоті природних вод прийнято виділяти органічну і мінеральну форми. Основними джерелами надходження азоту є внутріводоймові процеси, газообмін з атмосферою, атмосферні опади й антропогенні джерела. Різні форми азоту можуть переходити одна в іншу в процесі кругообігу азоту;
- **фосфор** у вільному стані в природних умовах не зустрічається. У природних водах фосфор перебуває у вигляді органічних і неорганічних сполук. Основна маса фосфору перебуває у зваженому стані. На вміст різних форм фосфору впливають процеси його кругообігу. На

відміну від азоту кругообіг фосфору незбалансований, що визначає його більш низький вміст у воді. Тому фосфор здебільшого виявляється тим біогенним елементом, що лімітує, вміст якого визначає характер продукційних процесів у водних об'єктах;

– **мінеральний склад** визначається за умістом 7 головних іонів: K^+ , Na^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^- . Основними джерелами підвищення мінералізації є ґрунтові й стічні води.

Після проведення робіт планованої діяльності були виконані лабораторні аналізи відібраних зразків води з обстежених річок (Уборть Перга). Порівнювали фізичні та фізико-хімічні показники з тими, що були отримані до здійснення суцільно-санітарних рубок. Спостерігаються сезонні зміни якості води. Завислі речовини в природних водах складаються з часток глини, піску, мулу, суспендованих органічних і неорганічних речовин, планктону та інших мікроорганізмів. Концентрація їх пов'язана із сезонними факторами і залежить від танення снігу, порід, що складають річище, від антропогенних факторів. Завислі частки впливають на прозорість води та проникнення в неї світла, на температуру, на швидкість утворення осадів. Кількість завислих речовин корегує з каламутністю. Кількість завислих речовин у відібраних зразках значно більше, ніж у попередні роки обстежень (рис. 1), але не перевищує нормативні значення для водойм рибогосподарського призначення (20 мг/л). Збільшення кількості завислих речовин пов'язано з сезонними змінами.

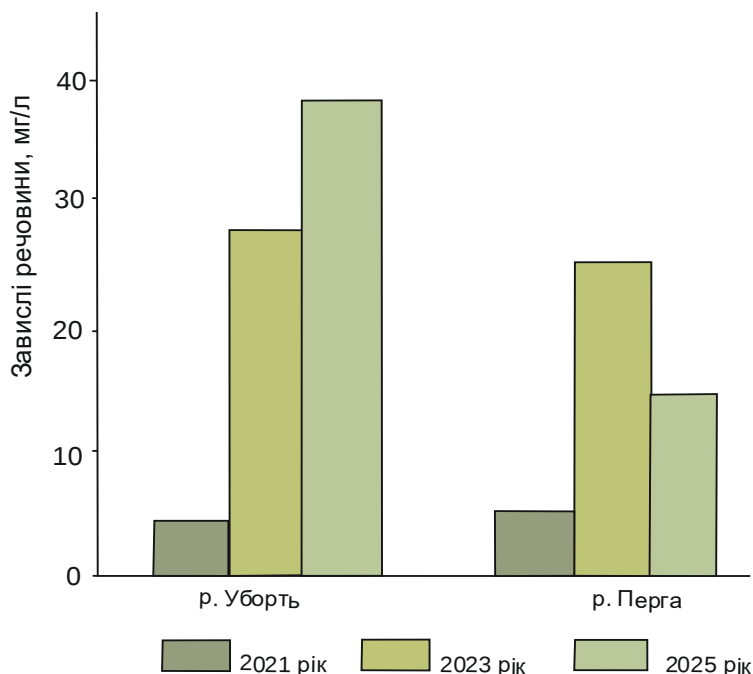

Рис. 1. Кількість завислих речовин у воді річок у роки обстежень

Жорсткість, яка обумовлюється присутністю у воді іонів Ca і Mg, залишилася низькою (1,72-1,74 мг-екв/л), знаходиться у межах нормативних показників. Зразки річкової води належать до категорії м'яких.

Біохімічне споживання кисню (БСК₅) – важливий екологічний показник стану природних водойм. Це та кількість кисню (в міліграмах), що необхідна для біохімічного окислення органічних речовин, які містяться у 1 л води за температури 20°C. При високому вмісті органічних речовин у воді швидко розмножуються аеробні бактерії, для життєдіяльності яких необхідний кисень. Це може зумовити зниження вмісту розчиненого кисню, створити гіпоксичні умови і загибель окремих видів гідробіонтів. На практиці БСК₅ визначають протягом 5 діб інкубації, БСК₂₀ – за 20 днів. Чим більше у воді органіки, тим вища окисленість і більше БСК. Чим більше забруднена вода річок органічними речовинами, тим більше її БСК. Показники біохімічного споживання кисню, як показують останні обстеження, не високі (9,8-5,7 мг/л), що говорить про помірну забрудненість води річок органічною речовиною, але більш низку, ніж у попередні роки обстежень (рис. 2)

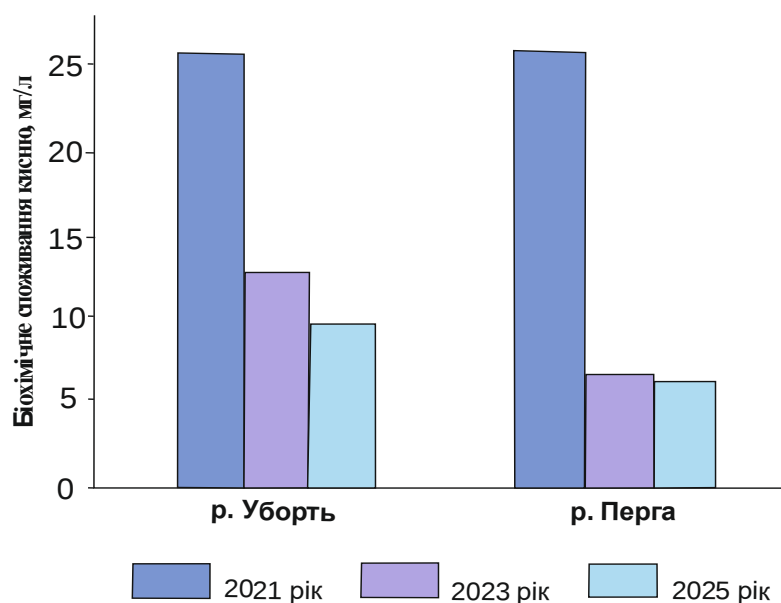

Рис. 2. Біохімічне споживання кисню у воді річок у роки обстежень

Мінералізація поверхневих вод, концентрація окремих головних іонів, їх співвідношення залежать, головним чином, від характеру живлення водного об'єкту. Найменша вона у річках у період переважаючого живлення дощовими і талими водами. У межень, коли у живленні річок значну роль відіграють підземні води, цей показник підвищується. На мінералізацію річкових вод впливає також тип ґрунтів у басейні річки. Ґрунтові води, на обстеженій території, знаходяться на глибині 0,5-15,0 м, вони приймають участь у водному режимі території, тому у період межені поверхневим водам відкритих

джерел може загрожувати незначне підвищення мінералізації. Хімічний аналіз води показав, що мінералізація (вміст легкорозчинних солей), всіх гідрологічних об'єктів значно менше 1000 мг/л (рис. 3). Після проведення робіт планованої діяльності загальна мінералізація води в річках практично дещо змінилася – 50-111 мг/л, але вона у декілька разів нижче граничних значень. Згідно з класифікацією за загальною мінералізацією, вода належить до категорії прісних.

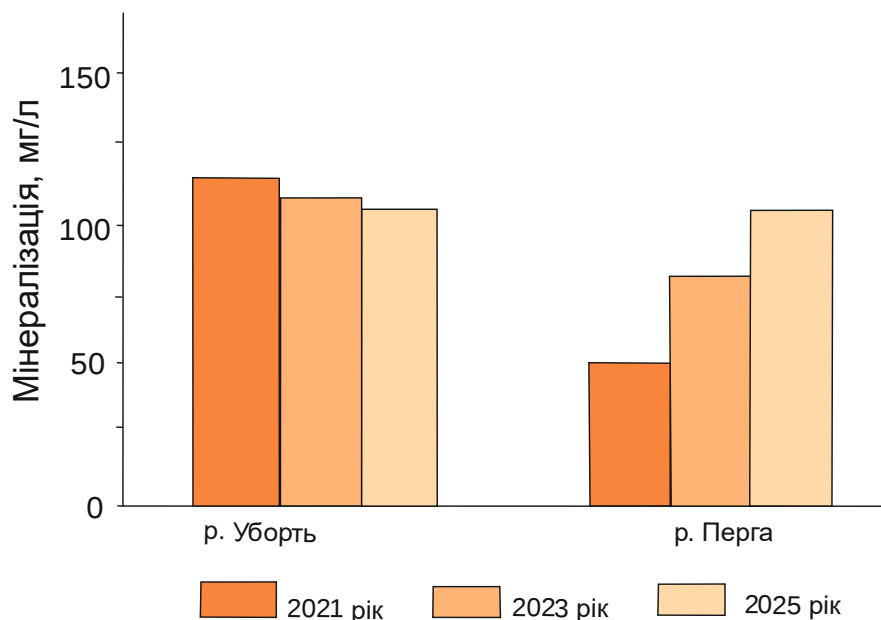

Рис. 3. Мінералізація води річок у роки обстежень

Значення рН у зразках води обстежених річок практично не змінилося, реакція залишилась слабо кислою (6,3-6,7).

Вміст амонійного азоту зразків води мав тенденцію до збільшення, але обстеження 2025 року показали, що цей показник зменшився – 0,03-0,16 мг/л. Гранично допустима концентрація у воді водойм рибогосподарського призначення встановлена в розмірі 2 мг/дм³ у виді NH_4^+ – іона.

Вміст фосфатів у зразках води він залишився дуже низький – 0,02 мг/л в обох зразках. Загальна токсична дія солей фосфатної кислоти можлива лише при дуже високих дозах (>3,5 мг/л). Вміст фосфатів і амонійного азоту, у всіх зразках води в декілька разів менше нормативних значень для водойм рибогосподарського призначення (табл. 5, 6).

За фізичними, фізико-хімічними та хімічними показниками, вода обстежених річок відповідає нормативним значенням для водойм рибогосподарського призначення. Негативного впливу на стан водних об'єктів проведених робіт планованої діяльності не сталося.

Таблиця 1 – Фізичні властивості зразків поверхневої води (ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області), 2021 р.

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	Температура, °С	Каламутність, НОК	Колір	Запах	Смак	Завислі речовини, мг/л
1	Річка Уборть	5	5,1	жовтувата	без запаху	без смаку	2,4
2	Річка Перга	5	12,8	жовтувата	без запаху	-	4,9
3	Річка Зольня	5	9,2	коричнева	запах болота	-	1,8
4	Річка Кам'янка	5	17,6	коричнева	запах болота	-	7,5
5	Річка Юрово	5	8,6	коричнева	запах болота	-	2,0
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	28	50	-	-	-	20

Таблиця 2 – Хімічний склад зразків поверхневої води (ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області), 2021 р.

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	рН	Сума розчинних солей, мг/л	Мінералізація, мг/л	Жорсткість, мг-екв/л	Амонійний азот, мг/л	Фосфати, мг/л	Біохімічне споживання кисню, мг/л
1	Річка Уборть	7,4	120	130	2,0	0,07	0,02	26,0
2	Річка Перга	6,6	46	50	1,1	0,13	0,20	26,0
3	Річка Зольня	7,3	69	70	1,0	0,46	0,16	2,1
4	Річка Кам'янка	6,8	110	112	1,8	0,59	0,08	3,4
5	Річка Юрово	6,6	56	57	0,9	0,52	0,08	2,1
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	6,5-8,5	800	1000	7	2,0	3,5	>6

* (КМ України, Постанова КМ "Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами" від 25.03.1999 N 465)

Таблиця 3 – Фізичні властивості зразків поверхневої води (ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області), 2023 р.

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	Температура, °С	Каламутність, НОК	Колір	Запах	Смак	Завислі речовини, мг/л
1	Річка Уборть	2	7,8	жовтувата	без запаху	без смаку	28,2
2	Річка Перга	1	9,9	жовтувата	без запаху	-	26,5
3	Річка Зольня	2	18,4	коричнева	запах болота	-	58,5
4	Річка Юрово	2	11,3	коричнева	запах болота	-	20
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	28	50	-	-	-	20

Таблиця 4 – Хімічний склад зразків поверхневої води (ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області), 2023 р.

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	рН	Сума розчинних солей, мг/л	Мінералізація, мг/л	Жорсткість, мг-екв/л	Амонійний азот, мг/л	Фосфати, мг/л	Біохімічне споживання кисню, мг/л
1	Річка Уборть	6,5	143	145	2,7	1,37	0,1	13
2	Річка Перга	6,4	79	80	1,6	1,7	0,1	5,8
3	Річка Зольня	5,7	48	50	1,2	2,7	0,05	13,6
4	Річка Юрово	5,4	34	35	0,8	2,1	0,05	6,8
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	6,5-8,5	800	1000	7	2,0	3,5	>6

* (КМ України, Постанова КМ "Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами" від 25.03.1999 N 465)

Таблиця 5 – Фізичні властивості зразків поверхневої води (ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області), 2025 р.

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	Температура, °С	Каламутність, НОК	Колір	Запах	Смак	Завислі речовини, мг/л
1	Річка Уборть	4	3,1	світлий	без запаху	без смаку	38,1
2	Річка Перга	3	2,9	світлий	-	-	16,3
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	28	50	-	-	-	20

Таблиця 6 – Хімічний склад зразків поверхневої води (ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області), 2025 р.

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	pH	Сума розчинних солей, мг/л	Мінералізація, мг/л	Жорсткість, мг-екв/л	Амонійний азот, мг/л	Фосфати, мг/л	Біохімічне споживання кисню, мг/л
1	Річка Уборть	6,3	110	112	1,72	0,03	0,02	9,87
2	Річка Перга	6,7	110	111	1,74	0,16	0,02	5,71
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	6,5-8,5	800	1000	7	2,0	3,5	4-6

* (КМ України, Постанова КМ "Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами" від 25.03.1999 N 465)

6. Гідрологічні показники річок

Весняне водопілля є характерним для річок території господарства, воно обумовлене інтенсивністю сніготанення та кількістю рідких опадів. Основна частина стоку, більшості рівнинних річок, формується в період весняного водопілля, яке є головною причиною нерівномірності стоку протягом року. Тому характер водопілля значною мірою визначає внутрішньорічний розподіл стоку.

Для басейнів Прип'яті характерним є яскраво виражене весняне водопілля та низька межень, що може супроводжуватися затопленнями.

Максимальний стік визначається за допомогою поправочного коефіцієнта, який на обстеженій території переважно залежить від таких факторів: опади, випаровування, характер рельєфу, ґрунтовий покрив, рослинність. Літні і зимові модулі стоку розраховуються залежно від внутрішньорічного розподілу стоку. Водний режим річок Прип'ятської ландшафтно-гідрологічної провінції має такі характерні періоди сезонного розподілу стоку: весняний (максимальний) – 50%, літній – 16%, осінній – 14% та зимовий – 20%.

У таблиці 7 відображено результати розрахунків гідрографічних показників стоку річок на території планованої діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс».

Таблиця 7 – Гідрографічні показники стоку річок

Назва річки	Об'єм стоку (W_0), м ³ (за рік)	Модуль стоку (М), л/с на км ²			Шар стоку (Y), мм
		багаторічний	max	min літній / min зимовий	
Уборть	23,6x10 ⁵	0,13	0,3	0,02/ 0,03	0,2
Перга	15,6x10 ⁵	0,80	1,5	0,13 / 0,16	2,5

Обстежені річки мають гідрологічні показники стоку, характерні для Прип'ятської ландшафтно-гідрологічної провінції, де виконувалися обстеження. На території переважає рівнинний рельєф. Середній похил річок знаходиться у межах 0,34-0,64 м/км. На території обстежень переважають дерново-підзолисті ґрунти на алювіальних відкладеннях, у пониженнях зустрічаються торфувато-болотні. Перші сформувалися під впливом хвойних та листяних лісів на материнських породах легкого гранулометричного складу, мають високу водопроникність і низьку вологоємність. Ці фактори впливають на формування річкового стоку на обстеженій території. Максимальний модуль стоку мало відрізняється від середньорічного, він найбільше залежить від поверхневих вод у період сніготанення.

Рівнинний рельєф, висока водопоглинаюча здатність ґрунтів, щільна листова підстилка практично виключають прояви ерозійних процесів, зменшують інтенсивність поверхневого стоку, міграцію осадового матеріалу. У межах обстеженої території не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів деградаційних процесів.

Згідно довідки Українського гідрометеорологічного центру (УкрГМЦ) № 01-18/1211 від 13 вересня 2021 р. річки Житомирської області відносяться до рівнинних, де можливі весняні повені і локальні дощові паводки, що повторюються 1-2 рази на рік. Ця територія не є селенебезпечною, тобто під час паводків селеві потоки не формуються. Найвищі рівні води на річках спостерігаються переважно під час весняного водопілля, що може супроводжуватися затопленнями. За останні 30 років на території Житомирської області можна виділити паводки 1996 та 1999 років. Зараз відмічається період низької водності, і за останні роки водопілля були невисокі, без негативних наслідків та проходили переважно в межах русел річок. Лише на окремих ділянках вода виходила на заплаву, що є природнім процесом при проходженні водопілля.

Паводки, що спостерігалися на території господарства, не мають відношення до господарської діяльності. У межах обстеженої території (на лісових ділянках) не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та наслідків деградаційних процесів, обумовлених проведенням лісогосподарських робіт.

7. Відведення лісових смуг вздовж берегів річок

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності визначаються лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, що виділяються з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з додатком 4 Постанови № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

У таблиці 8 наведена ширина лісових смуг вздовж берегів річок на території планованої діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»

У лісосмугах господарства вздовж обстежених річок відсутні розорювані землі, не застосовуються пестициди і добрива, не влаштовуються літні табори для худоби. Відсутні будь-які споруди, огорожі, дачі, гаражі, стоянки автомобілів, звалища сміття, тощо. Зелені насадження у задовільному стані, територія лісосмуг не засмічена. Виконуються обмеження щодо використання земель водного фонду (прибережні захисні смуги) відповідно до ст. 61 Земельного кодексу України та ст. 89 Водного кодексу України.

Таблиця 8 – Ширина лісових смуг вздовж берегів річок

Найменування річок	Куди впадає річка	Загальна протяжність річки, км / площа водозбору, км ²	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, м	
			згідно нормативів	фактична
Річка Уборть	р. Прип'ять	292 / 5820	400	400
Річка Перга	р. Уборть	67 / 633	300	300

Під час провадження планованої діяльності суттєвого впливу на водні об'єкти не відбулося, бо виділені лісові смуги уздовж берегів річок з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733) віднесені до категорії захисних лісів та витримані на території ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс».

Здійснення господарської діяльності на досліджених об'єктах суттєво не зменшило лісистість басейнів водойм. Вздовж всіх обстежених річок є захисні лісосмуги, які відповідають вимогам, зазначеним у вищевказаному документі.

У відповідності до вимог наказу Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 січня 2010 року за № 85/17380, в разі проведення рубок у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, можуть проводитися лише вузьколісосічні рубки.

ВИСНОВОК

Проведення моніторингу стану гідрологічного режиму водних об'єктів ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» після проведення робіт планованої діяльності показав, що розбіжностей між прогнозованим та фактичним впливом господарської діяльності на водні об'єкти не виявлено.

Територія ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» розташована у басейнах річок Уборть, Перга і Рокитна. За режимом, річки належать до типу рівнинних, живлення змішане з переважанням атмосферного.

Територія господарства має досить спокійний рельєф з відсутністю крутих схилів. Грунтові води, на обстеженій території знаходяться на глибині 0,5-15,0 м, вони приймають участь у водному режимі території, впливають на мінералізацію поверхневих вод у період паводків, але цей вплив не є значним. Заходи не порушили водних потоків у ґрунтових горизонтах і підземного живлення, а заболочені території не охоплені господарською діяльністю. Прояви водної ерозії ґрунту на території господарства відсутні.

За фізичними, фізико-хімічними і хімічними показниками якості води всіх гідрологічних об'єктів у межах планованої діяльності ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» відповідає нормативним значенням згідно Загальному переліку ГДК та ОБРВ шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм, затвердженому Мінрибгоспом СРСР, 09.08.1990 р. №12-04-11. Після проведення робіт планованої діяльності якість води у водних об'єктах не погіршилася, фізичні, фізико-хімічні показники залишились у межах ГТК (табл. 1-6).

Під час провадження планованої діяльності суттєвого впливу на водні об'єкти не відбулося, адже виділені лісові смуги уздовж берегів річок, з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМУ України від 16.05.2007 № 733) віднесені до категорії захисних лісів та витримані на території ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» здійснення господарської діяльності на досліджених об'єктах суттєво не зменшило лісистість басейнів водойм.

При виконанні робіт планованої діяльності негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму, оскільки:

- при здійсненні планованої діяльності вода не використовувалась;
- технологія проведення планованої діяльності не призвело до захаращення, забруднення та засмічення водостоків, порубковими рештками, іншими відходами виробництва та сміттям;

- не відбулося виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод;
- не відбулося надходження у водне середовище забруднюючих речовин;
- не відбулося порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод;
- вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм відсутній.

Враховуючи зазначене, при дотриманні вимог чинного природоохоронного законодавства, вплив планованої діяльності на водні об'єкти характеризується як незначний.

Нормативна база

1. Водний кодекс України (№ 2768-III від 25.10.2001).
2. Додаток 4 Постанови № 733 від 16 травня 2007 р «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».
3. Земельний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст.189).
4. Загальний перелік ГДК та ОБРВ шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм, затверджений Мінрибгоспом СРСР, 09.08.1990р. №12-04-11.
5. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 48, ст.483).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 1996 року №502 «Про затвердження порядку користування землями водного фонду».
6. Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 8 травня 1996 р. № 486.

При оцінці впливу планованої діяльності на водні об'єкти використовували такі методики:

1. Гранично допустимі значення показників якості води для рибогосподарських водойм. Загальний перелік ГДК і ОБРВ шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм: [№ 12-04-11 чинний від 09-08-1990]. - К: Міністерство рибного господарства СРСР, 1990.- 45 с.

2. Методика визначення масивів поверхневих та підземних вод (затверджена наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 14.01.19 р.№4, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22.03.19 р. за №287/33258).

3. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями (Романенко В.Д., Жукинський В.М. та ін.), 2009.

Хімічний аналіз поверхневих і ґрунтових вод виконували за методикою:

1. Аринушкина Е.В., Руководство по химическому анализу почв. 2-е изд. – М.: Изд-во МГУ, 1970. – 488 с.

2. Набиванець Б.Й. Аналітична хімія поверхневих вод. – Український науково-дослідний гідрометеорологічний інститут. - К.: Наукова думка, 2007, 456с.

Гідрологічні розрахунки водойм і водотоків виконували за методами:

1. Визначення розрахункових гідрологічних характеристик. ДБНВ.2.4-Х.201Х. – Київ, 2012.

2. В.В. Гребінь Сучасний водний режим річок України (ландшафтно-гідрологічний аналіз). – К: Ніка-Центр, 2010.

3. Хільчевський В.К., Ободовський О.Г. Загальна гідрологія, К.: Київський університет, 2008, 399 с.

4. Хільчевський В.К., Осадчий В.І., Курило С.М. Основи гідрохімії: підручник. – К.: Ніка-Центр, 2012. – 312 с.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
УКРАЇНСЬКИЙ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР
(УкрГМЦ)

вул. Золотоворітська, 6В, м. Київ, 01601, тел. (044) 239-93-87, факс. (044) 279-10-80
E-mail: office@meteo.gov.ua, офіційний сайт: meteo.gov.ua Код ЄДРПОУ 25836018

Від 13 вересня 2021 р. № 01-18/1211

На № 01/49 від 6 вересня 2021 р.

Генеральному директору
ТОВ «Українського центру
екології ґрунтів»
КОЛОМІЄЦЬ О. І.

*Про надання інформації щодо частоти
паводків та їх наслідки у Житомирській області*

На Ваш запит повідомляємо, що в межах Житомирської області гідрологічні спостереження проводяться на:

- 6-ти стаціонарних гідрологічних постах правобережних приток Прип'яті: р. Случ - Громада, Новоград-Волинський, р. Тня - Броники, р.Смілка - Сусли, р. Уборть - Перга, Рудня- Іванівська;
- 8-ми стаціонарних гідрологічних постах приток Середнього Дніпра: р.Уж – Коростень, р. Норин – Славенщина, р. Ірша – Хорошів, Українка, р.Тетерів – Троща, Житомир, р. Гнилоп'ять – Головенка, р. Гуйва – Городківка.

Річки Житомирської області відносяться до територій з весняними повеннями та локальними дощовими паводками, які повторюються 1-2 рази на рік. Дана територія є рівнинною, тому не являється селенебезпечною, тобто під час паводків селеві потоки не формуються. Найвищі рівні води на річках спостерігаються переважно під час весняного водопілля, що може супроводжуватися затопленнями.

Згідно діючого «Каталогу небезпечності гідрологічних явищ» Українського гідрометцентру, за даними обласних управлінь ДСНС та державних

адміністрацій за останні 30 років на території Житомирської області можна виділити паводки 1996 та 1999 року. Відмічалось досягнення та перевищили небезпечних відміток затоплення сільгоспугідь, господарських споруд та часткового затоплення житлових будинків водами р. Случ у селах Чижівка, Острожок, Баранівка, Рудня, Млини, Вербівка, Мала Цвіля, м.Новгород-Волинський Новгород-Волинського району; водами р. Норин у с.Славенщина Коростенського району; водами р. Гнилоп'ять у с. Головенка Житомирського району.

Зараз відмічається період низької водності і за останні 7 років водопілля були невисокі, без негативних наслідків та проходили переважно в межах русел річок. Лише на окремих ділянках вода виходила на заплаву, що є природнім процесом при проходженні водопілля.

Директор центру

Микола КУЛЬБІДА

Мартиненко, Перевозчиков
2399360

ЦЕНТРАЛЬНА
ВИПРОБУВАЛЬНА
ЛАБОРАТОРІЯ

07301, м. Вишгород,
вул. Борисо-Глібська, 55,
АТ «НДІ РЗ АТН України»

+38 (044)364-16-56
vyshlab.com.ua
info@vyshlab.com.ua

Сертифікат визнання вимірювальних можливостей ДСТУ ISO 10012:2005 № ПТ-301 /23 від 31.08.2023 р.

Замовник: ТОВ "Український центр екології ґрунтів"

Дата доставки в лабораторію: 27.03.2025

Місце відбору: зразок 1, р. Перга

Тип зразка: поверхневі води

Дата завершення дослідження: 01.04.2025

Дослідження зразка поверхневої води № ПВ-6827-Інд
Пакет дослідження: Індивідуальний

Визначені показники	Одиниці вимірювання	Результати досліджень	Нормативні документи
Фізико-хімічні показники			
Каламутність	НОК	2,9	ДСТУ ISO 7027:2003
Водневий показник, рН	одиниця рН	6,7	ДСТУ 4077-2001
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	1,74	ДСТУ ISO 6059
Біохімічне споживання кисню (БСК ₅)	мгО ₂ /дм ³	5,71	РД 52.24.420-2006
Завислі речовини	мг/дм ³	16,3	РД 52.24.468-2005
Розчинні солі	мг/дм ³	110	ГОСТ 18164-72
Загальна мінералізація (TDS)	мг/дм ³	111	ГОСТ 18164-72
Амоній (за NH ₄ ⁺)	мг/дм ³	0,16	МВВ 081/37-0698-10
Фосфати (за PO ₄ ³⁻)	мг/дм ³	0,02	ДСТУ ISO 6878: 2008

Примітка:

- * - поріг чутливості методу
- ** - отримане значення, перевищує вимірювальні можливості методу
- Отримані результати аналізу відносяться виключно до наданого зразку.
- Зразки води досліджувались відповідно вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10.
- Цей документ є одночасно актом передавання-приймання виконаних робіт (наданих послуг).

Завідувач лабораторії:

(підпис)

Шуриберко М. М.
(П.І.Б)

ЦЕНТРАЛЬНА
ВИПРОБУВАЛЬНА
ЛАБОРАТОРІЯ

07301, м. Вишгород,
вул. Борисо-Глібська, 55,
АТ «НДІ РЗ АТН України»

+38 (044)364-16-56
vyshlab.com.ua
info@vyshlab.com.ua

Сертифікат визнання вимірювальних можливостей ДСТУ ISO 10012:2005 № ПТ-301 /23 від 31.08.2023 р.

Замовник: ТОВ "Український центр екології
ґрунтів"

Дата доставки в лабораторію: 27.03.2025

Місце відбору: зразок 2, р. Уборть

Тип зразка: поверхневі води

Дата завершення дослідження: 01.04.2025

Дослідження зразка поверхневої води № ПВ-6828-Інд
Пакет дослідження: Індивідуальний

Визначені показники	Одиниці вимірювання	Результати досліджень	Нормативні документи
Фізико-хімічні показники			
Каламутність	НОК	3,1	ДСТУ ISO 7027:2003
Водневий показник, рН	одиниця рН	6,34	ДСТУ 4077-2001
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	1,72	ДСТУ ISO 6059
Біохімічне споживання кисню (БСК ₅)	мгО ₂ /дм ³	9,87	РД 52.24.420-2006
Завислі речовини	мг/дм ³	38,1	РД 52.24.468-2005
Розчинні солі	мг/дм ³	110	ГОСТ 18164-72
Загальна мінералізація (TDS)	мг/дм ³	112	ГОСТ 18164-72
Амоній (за NH ₄ ⁺)	мг/дм ³	0,23	МВВ 081/37-0698-10
Фосфати (за PO ₄ ³⁻)	мг/дм ³	0,02	ДСТУ ISO 6878: 2008

Примітка:

- * - поріг чутливості методу
- ** - отримане значення, перевищує вимірювальні можливості методу
- Отримані результати аналізу відносяться виключно до наданого зразку.
- Зразки води досліджувались відповідно вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10.
- Цей документ є одночасно актом передавання-приймання виконаних робіт (наданих послуг).

Завідувач лабораторії:

(підпис)

Шуриберко М. М.
(П.І.Б)

Товариство з обмеженою відповідальністю
«УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГІЇ ҐРУНТІВ»

Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у
ДП «ОЛЕВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»
ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМУНАЛЬНОГО АГРОЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
(Житомирська область)

Від Виконавця:

Генеральний директор

ТОВ «Український центр екології ґрунтів»

Головний науковий співробітник, канд.с.-г.наук

О.І. Коломієць

В.О. Греков

Київ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. Опис місця проведення післяпроектного моніторингу	8
2. Результати проведення післяпроектного моніторингу.....	10
2.1. У виділі 18 кварталу 83 Копищанського лісництва	10
2.2. У виділі 17 кварталу 83 Копищанського лісництва	14
2.3. У виділі 29 кварталу 70 Корощинського лісництва	18
2.4. У виділі 25 кварталу 70 Корощинського лісництва	21
ВИСНОВОК.....	25
Додатки.....	26

ВСТУП

У світі ліси займають приблизно 30% площі суші. Ліс – екосистема, що поєднує такі структурні елементи, як деревна та чагарникова рослинність з відповідним їй тваринним світом, мікроорганізмами, ґрунтами тощо, та взаємодія між цими елементами. Основними функціями лісів є захисні водоохоронні та санітарно-гігієнічні. Ліси позитивно впливають на клімат, ґрунти, водні ресурси, пом'якшують наслідки ерозійних процесів та стримують їх. Ліси також виконують важливу роль поглиначів парникових газів, які вважаються головними чинниками зміни клімату. Ліс комплексно впливає на довкілля, стабілізуючи чимало показників, регулює циркуляцію води та повітря, рівень опадів, виділення кисню, температуру повітря, зв'язує вуглекислоту, запобігає ерозії ґрунтів, захищає дороги, має шумоізоляційну дію, очищує повітря тощо. Завдяки лісу покращуються умови для сільськогосподарської діяльності та зберігається біорізноманіття. Екологічна система лісу позитивно впливає на здоров'я дихальних шляхів, нервову систему та здоров'я загалом.

Головною умовою сучасного ведення лісового господарства України є збільшення лісистості, підвищення рівня екологічної безпеки. В Україні ліси сконцентровані переважно у Поліссі, Лісостепу, Карпатах. Вони сформовані понад 30 видами деревних порід, серед яких домінують сосна (*Pinus silvestris*), дуб (*Quercus robur*), бук (*Fagussilvatica*), ялина (*Picea abies*), береза (*Betula pendula*), вільха (*Alnus glutinosa*), ясен (*Fraxinus excelsior*), граб (*Carpinus betulus*), ялиця (*Abies alba*).

За даними публічного звіту Державного агентства лісових ресурсів України станом на 2020 рік 43% від загальної площі територій займають хвойні насадження, з них 35% – сосна; твердолистяні насадження – 43%, з них дубові та букові дерева – 37%. Значна частина лісів є мішаними. Загальна площа лісового фонду України – 10,4 млн га, із яких вкритих лісовою рослинністю – 9,6 млн га. Лісистість території країни – 15,9%. Ліси України за своїм призначенням і розташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та інші функції та забезпечують потреби суспільства в лісових ресурсах.

До особливостей лісів та лісового господарства України відносяться:

- відносно низький середній рівень лісистості території країни;
- високий відсоток заповідних лісів (16,1%), який має стійку тенденцію до зростання;
- закріплення лісів за численними постійними лісокористувачами;
- значна площа лісів зростає у зоні радіоактивного забруднення; половина лісів України є штучно створеними та потребують посиленого догляду.

Житомирська область одна за найбільш заліснених в Україні, оцінюється у 35,2% від території, що є четвертим показником серед регіонів країни. Загальна площа земель лісового фонду Житомирської області – 1094,4 тис. га, у тому числі вкрита лісом – 1046,5 тис. га У 2019 році кожного жителя області припадало 0,7 га лісів (для порівняння по Україні в середньому 0,2 га). Загальний стовбурний запас лісових підприємств області становить 164,2 млн. м³, середній вік насаджень – 58 років. В області переважають соснові ліси, які займають 59,1% вкритої лісом площі, дубові ліси займають 19,1%, березові – 14,7%, вільхові – 4,7%, осикові – 0,9%, інші – 1,5%. Обласне управління лісового господарства оцінює, що 61% усіх його насаджень становлять хвойні ліси, 20% – твердолистяні і 19% – м'яколистяні породи.

Головна умова сучасного ведення лісового господарства України – підвищення рівня екологічної безпеки шляхом збільшення лісистості території за рахунок лісовідновлення деградованих, малопродуктивних і техногенно забруднених земель Лісовідновлення – це насадження та вирощування нових дерев замість старих з різних причин: відновлення ділянок, які постраждали через хвороби дерев; відновлення лісу після вирубування лісоматеріалів; оновлення старих лісових активів; лісовідновлення після пожеж та інших природних і техногенних аномалій; підтримка балансу екосистем та біорізноманіття; забезпечення середовища існування для екоспільнот тощо.

Правила лісовідновлення передбачають поєднання заготівельних операцій із відновлюваними, коли вирубки передують насадженню нових дерев із метою відродження втрачених лісових активів. Важливість відновлення лісів пояснюється роллю дерев для здоров'я нашої планети: насадження лісових масивів допомагає запобігти ерозії ґрунтів та опустелюванню (дезертифікації); ліси надійно захищають будівлі та поля від вітрів; дерева узбережжями річок та морів зміцнюють берегові лінії; ліси є унікальним середовищем існування для рідкісних видів лісових мешканців, які не могли б вижити за інших умов довкілля.

Лісовідновлення – важливий процес, який передбачає не тільки компенсацію ділянок, що постраждали від знеліснення, а й оновлення лісових активів.

Залежно від присутності антропогенного фактору, відновлення дерев відбувається або природним шляхом, або штучно (відповідно природне та штучне лісовідновлення). Поєднання цих методів відоме як комбіноване відновлення. Кожен спосіб лісовідновлення має певні переваги й недоліки, а також свою специфіку застосування.

У першому випадку ліс відновлюється шляхом природного укорінення насіння (самосів) або відбиття порості та пагонів. Молоді дерева підростають або під зрілими одиницями (материнським деревостаном) або після лісовідновної рубки. Перший метод

відомий як попереднє відновлення, а другий – наступне. Ліси, відновлені у природний спосіб, є більш довговічними та не потребують витрат на висаджування нових дерев. Природне лісовідновлення використовують для репродукування деяких видів дубу та сосни. Штучний метод передбачає насадження нових дерев людиною там, де природне лісовідновлення з певних причин не відбувається. Крім того, штучне насадження лісових культур використовують для створення лісів на нових територіях (лісорозведення), залежно від економічних потреб. Природне відновлення лісів доповнюють штучними насадженнями молодянку, коли у природний спосіб потрібні лісові культури репродукуються недостатньо або їх відродження за певних обставин не відбувається.

Головним завданням лісівників є відтворення лісів, догляд за насадженнями та їх охорона. Відповідно до законодавства, на місці суцільних зрубів ліс необхідно відновити протягом двох років (Правила відтворення лісів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. №303). За цей період необхідно підготувати ґрунт для висаджування саджанців лісових культур, або сприяти природному відновленню лісу. Проведення рубок головного користування, санітарних, освітлення та інших, є складовою частиною лісогосподарської діяльності фахівців лісової галузі, яка ведеться на засадах невиснажливого лісокористування і екосистемного підходу. Важливим елементом такого підходу є максимальне забезпечення екологічної безпеки для довкілля. Одним з головних елементів довкілля у лісових біоценозах є **ґрунт** – основа всіх ланцюгів живлення в біогеоценозах. З якістю ґрунту безпосередньо пов'язана продуктивність лісу, вона забезпечує ріст та розвиток лісових культур, приріст ділової деревини, її якість, є основою для формування підліску та трав'яного покриву, впливає на формування екологічних умов.

Основні можливі наслідки для ґрунтового покриву процесів збезлісення:

- ерозія (площинна, лінійна) – відкрита поверхня ґрунтового покриву руйнується під час атмосферних опадів;
- руйнування профілю ґрунту – змив верхніх горизонтів, перебудова профілю призводять до трансформації структури ґрунтового покриву;
- дегуміфікація (втрата органічної речовини ґрунтом) – зменшує продуктивність земель, біологічну активність ґрунтів, стійкість їх до ерозійних процесів;
- зміни твердої фази ґрунту – збезлісення призводить до трансформації гранулометричного і мінералогічного складу ґрунтів, що впливає на їх фізичні і хімічні показники;
- зміни теплового і водного режиму ґрунтів – при знищенні лісів через прямий доступ сонячної енергії та опадів до поверхні, ґрунти швидше нагріваються/охолоджуються або висихають/зволожуються;

- зростання поверхневого стоку води природно супроводжується зменшенням забезпечення водою нижчих горизонтів і поповнення об'єму ґрунтових вод;
- порушення балансу хімічних елементів – деревна рослинність у процесі фотосинтезу використовує диоксид карбону атмосфери, тоді як відходи рубок, навпаки, повертають цей газ в атмосферу; при збезлісенні це один з найвагоміших наслідків зміни кругообігу вуглецю.

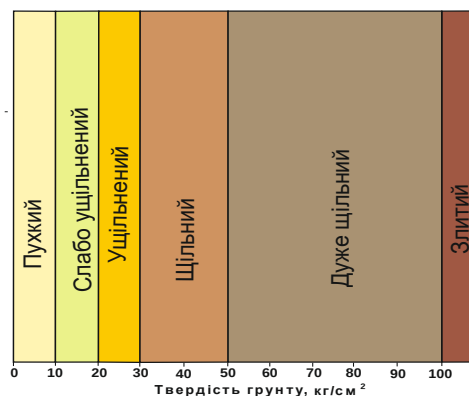
На ґрунт значно впливає трелювання зрубаних дерев. Трелюють зазвичай зрубані стовбури дерев, або й цілі дерева з кроною чи без неї. Під час здійснення цієї операції влітку трактори не тільки ламають підріст і молодняк, але й значною мірою порушують верхній шар ґрунту. Ущільнення ґрунту в сирих типах лісорослинних умов може спричинити появу вибоїн, в яких нагромаджується вода, що призводить до розвитку процесу заболочування. На супіщаних ґрунтах негативні зміни є дещо слабшими. У гірських умовах вибоїни зумовлюють ерозію ґрунту. Особливо сильно ґрунт пошкоджується у місцях розвороту трактора. Найвідчутніші пошкодження підросту і ґрунту – від безсистемного звалювання й трелювання дерев. Ущільнення ґрунту погіршує циркуляцію води, повітря, терморегуляцію, обмін поживними речовинами, сповільнює усі процеси розвитку. Коренева система відстає в рості, деформується, а на ґрунту можуть утворюватися зони надмірного зволоження,

Твердість ґрунту належить до міцностних показників і є важливою фізико-механічною й технологічною характеристикою. З її допомогою оцінюють опір ґрунту вертикально прикладеному навантаженню за розрізування, розклинення або здавлювання. Твердість ґрунту визначають пенетрометром – приладом, призначеним для введення в ґрунт металевих плунжерів певної форми, з як найменшими порушеннями структури ґрунту. Твердість ґрунту обумовлена мінералогічним і гранулометричним складом, структурністю, вологістю, вмістом гумусу і виражається у кг/см^2 (кПа). Висока твердість ґрунту чинить механічний опір розвитку кореневої системи рослин, погіршує водний, повітряний і тепловий режими ґрунту. Твердість залежить від механічного і хімічного складу, вологості ґрунту, вмісту гумусу і увібраних основ, від об'ємної маси і структури ґрунту тощо. Н. А. Качинський за твердістю розділив ґрунти на шість категорій:

Категорії ґрунту за твердістю

№ п/п	Твердість ґрунту, кг/см ²	Категорія ґрунту
1	1 <100	Злитий
2	50-100	Дуже щільний
3	30-50	Щільний
4	20-30	Ущільнений
5	10-20	Слабо ущільнений
6	<10	Пухкий

Стисливість ґрунтів під впливом зовнішнього навантаження – просадка або деформація ґрунтів. Деформації ґрунтів поділяються на пружні і пластичні. Пружні деформації виникають внаслідок дії навантажень, які не руйнують структурні зв'язки між окремими частинками і характеризують здатність ґрунту повертатись у стале положення після зняття навантаження, тобто не перевищують структурну міцність ґрунту.

Пластичні деформації виникають через навантаження, які призводять до руйнування скелета ґрунту, відносного переміщення часток ґрунту і порушення зв'язків між ними. Пластичні деформації поділяються на об'ємні, які ущільнюють ґрунт за рахунок зміни об'єму внутрішніх пор, і зсувні, які ущільнюють ґрунт за рахунок зміни його початкової форми аж до повного руйнування структури ґрунту.

Проведення моніторингу впливу лісогосподарської діяльності на ґрунтовий покрив – важливий лісоохоронний захід. Мета післяпроектного моніторингу – виявити розбіжності між прогнозованим та фактичним впливом рубок на довкілля. Закон передбачає можливість скасування висновку з ОВД, якщо у ході моніторингу виявлено значний негативний вплив на довкілля, який не був оцінений у ході ОВД.

Співробітники УЦЕГ (Український Центр Екології Ґрунтів) провели обстеження стану ґрунтового покриву ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» на виділах після суцільно-санітарних рубок, а саме:

Копищанське лісництво: квартал 83 (виділ 18 – 0,7 га, зрубано 0,7 га), квартал 83 (виділ 17 – 1,8 га, зрубано 0,8 га);

Корощинське лісництво: квартал 70 (виділ 29 – 1,1 га, зрубано 1,1 га), квартал 70 (виділ 25 – 4,3 га, зрубано 2,3 га).

1. Опис місця проведення післяпроектного моніторингу

ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» розташоване в північно-західній частині Житомирської області на території Коростенського адміністративного району.

Поштова адреса: 11002, вул. Олевської Республіки, буд. 114, м. Олевськ, Коростенський район, Житомирська область.

E-mail: ol.lis.apk@ukr.net

Площа підприємства 34 739 га.

До складу лісгоспу входять 4 лісництва: Кишинське, Копищанське, Сущанське, Корощинське.

Діяльність ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» спрямована на відновлення лісів, підвищення їх продуктивності, збільшення лісистості території, збереження біологічного різноманіття лісових екосистем, охорона лісу від пожеж, хвороб та шкідників, раціональне невиснажене лісокористування з метою задоволення потреб у деревині внутрішнього ринку та експорту зовнішнього ринку.

Згідно лісорослинного районування територія підприємства відноситься до Дніпровсько-Прип'ятського округу зони широколистяних лісів Скандинавсько-Руської провінції євразійської лісової області помірного поясу (Курнаєв, 1973).

За фізико-географічним районуванням територія підприємства віднесена до Українського Полісся та розташована в басейні р. Уборть – правої притоки Прип'яті. За характером рельєфу – слабохвиляста рівнина з невеликим нахилом на північний схід, яку перерізає долина р. Уборть. Середня висота над рівнем моря 150 м. Рівнинний рельєф чергується з підвищеннями і невеликими пониженнями.

Клімат території розміщення підприємства – помірно-континентальний, з теплим літом і м'якою зимою з нестійкими морозами, частими відлигами. Середня температура січня складає -5,7 °С, липня – +18,9 °С. Середньорічна кількість опадів – 580 мм, більшість яких випадає у літній період. Тривалість сонячного освітлення середньому складає 1500-1800 год/рік. У зимовий період року переважають вітри західного напрямку, середня швидкість яких досягає 4 м/с. Клімат цієї зони досить сприятливий для успішного вирощування таких деревні порід, як дуб звичайний (*Quercus robur* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* Mill.), модрина європейська (*Larix decidua* Mill.), бук звичайний (*Fagus sylvatica* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), береза повисла (*Betula pendula* Roth.).

Ґрунтовий покрив представлений дерново-підзолистими ґрунтами, легкими за гранулометричним складом (піщані, супіщані). В умовах надмірного зволоження, де високий рівень ґрунтових вод і слабка дренаваність, зустрічаються оглеєні ґрунти. Трапляються оглеєні дерново-підзолисті ґрунти, що утворилися в результаті оглеєння дерново-підзолистих ґрунтів в умовах надмірного ґрунтового зволоження в місцях слабкої дренаваності і високого рівня ґрунтових вод. Рівень ґрунтових вод залежно від рельєфу – 0,5-15,0 м. За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до вологих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає близько 14% площі, вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Велику площу в підприємстві займають болотні, торфувато-болотні ґрунти (924,4 га).

2. Результати проведення післяпроектного моніторингу

2.1. У виділі 18 кварталу 83 Копищанського лісництва (площа 0,7 га, зрубано 0,7 га) були проведені суцільно-санітарні рубки сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 64 роки (фото 1а). Дерева постраждали від пожежі 2020 року. На фото 1б координати обстеженого виділу.

Фото 1а

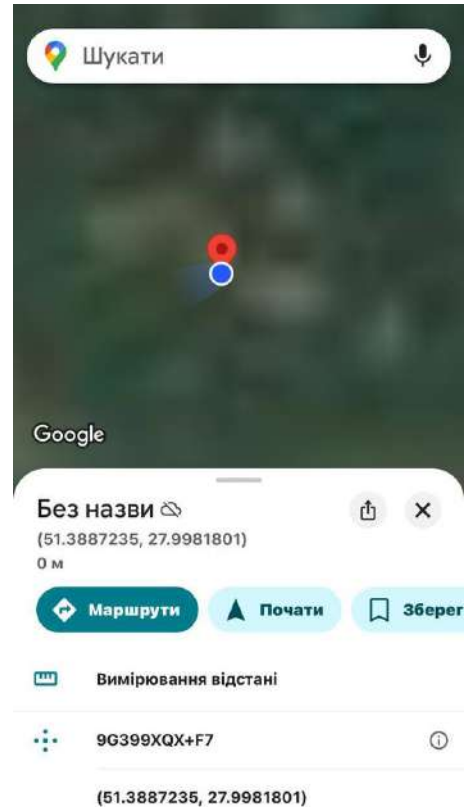

Фото 1б

Виділ закладений на рівній ділянці вододілу, має розвинений мікрорельєф. Поверхня виділу вкрита травами, мохом, проективне покриття 60% (фото 2). На поверхні ґрунту сформований потужний шар лісової підстилки, який складається з хвої, коренів трав, листя, дрібних гілок, інших решок рослин. Частково підстилка складена із напіврозкладеного матеріалу, частково – із вже гуміфікованої фракції. Лісова підстилка має потужність 7-8 см (фото 3).

Після проведених суцільно-санітарних рубок на території виділу проведені роботи з вивезення ділової деревини, очищення ділянки від порубкових решток. Для подальшого використання території, були нарізані борозни глибиною 10-15 см для висадки саджанців наступних лісових порід (фото 4, 5).

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Весною 2024 року на виділі були висаджені сіянці наступних лісових порід у такому відношенні: 4 ряди сосни звичайної, 1 ряд дубу звичайного (фото 6, 7). Саджанці добре укоренилися і нормально розвинені згідно віку.

Фото 6

Фото 7

По всій поверхні території обстеженого виділу і найближчого, де роботи планованої діяльності ще не проводились вимірювали твердість ґрунту. Для цього застосовували прилад, призначений для введення в ґрунт металевих плунжерів певної форми, з як найменшим порушеннями структури ґрунту – пенетрометр. Ґрунт на обох ділянках дерново-сильнопідзолистий на алювіальних відкладеннях. Статистична обробка даних дозволила отримати середні показники твердості для шарів ґрунту по профілю до глибини 60 см. За отриманими показниками побудовані графіки, які ілюструють твердість ґрунту на обстеженій ділянці у порівнянні з контрольними показниками (табл. 1, рис. 1).

Таблиця 1 – Твердість ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 83, виділ 18 Копищанського лісництва)

№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²		№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²	
		контроль	на виділі			контроль	на виділі
1	0-5	0,8	1,2	7	30-35	7,7	7,7
2	5-10	3,6	3,7	8	35-40	8,1	10,7
3	10-15	5,2	6,5	9	40-45	8,4	10,8
4	15-20	6,6	7,4	10	45-50	8,6	11,9
5	20-25	7,2	7,2	11	50-55	9,3	12,0
6	25-30	7,3	7,5	12	55-60	9,9	11,2

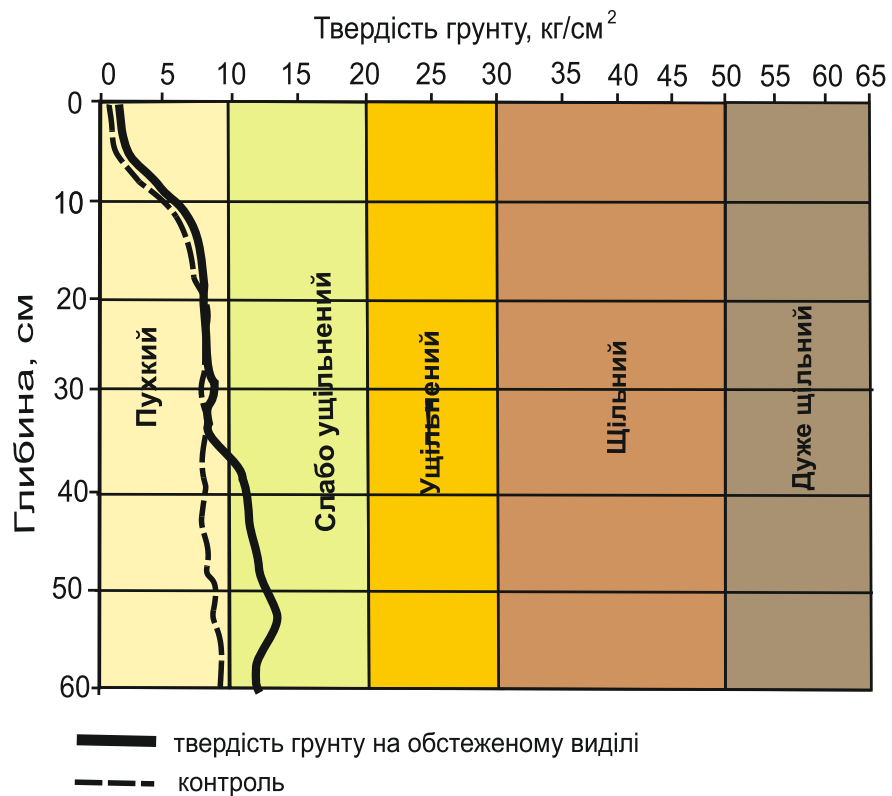

Рис. 1. Крива твердості ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 83, виділ 18 Копищанського лісництва) у порівнянні з контролем

Криві твердості ідентичні, значення твердості на обох ділянках близькі. Це свідчить про те, що після проведених робіт планованої діяльності не спостерігається ущільнення ґрунту. За класифікацією Н.А. Качинського, ґрунт майже по всій глибині профілю відносяться до категорії пухкого. Якщо після проведення рубок дерев ґрунт і зазнав пружних деформацій, проведення робіт з підготовки його для подальшого лісокористування повернуло ґрунт у початковий стан, деформації зникли.

Рівний рельєф території виділу, наявність потужного шару лісової підстилки, високого рівню водопроникності легкого за гранулометричним складом ґрунту, виключають можливість розвитку його водної ерозії.

2.2. У виділі 17 кварталу 83 Копищанського лісництва (площа 1,8 га, зрубано 0,8 га) були проведені суцільно-санітарні рубки дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 59 років, які постраждали під час пожежі у 2020 році (фото 8а). На фото 8б координати обстеженого виділу.

Фото 8а

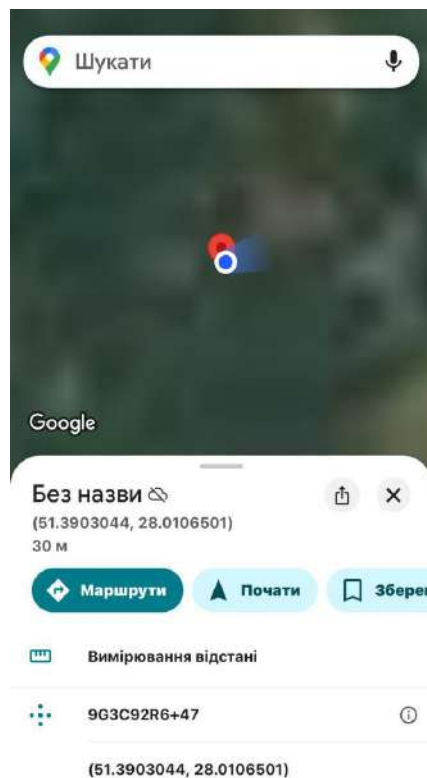

Фото 8б

Виділ розташований на ділянці з рівним рельєфом, будь-які схили відсутні. На поверхні ґрунту сформований потужний шар лісової підстилки, який складається з моху, хвої, дрібних гілок, коренів трав, інших решок рослин. Частина підстилки – з напіврозкладеного рослинного матеріалу (детриту) вже гуміфікована. Поверхня ґрунту цілковито вкрита лісовою підстилкою, потужністю 8-10 см (фото 9). На поверхні багато каміння, це уламки кристалічних порід (фото 10).

Фото 9

Фото 10

Після проведених робіт планованої діяльності на обстеженому виділі, зрізана деревина вивезена, проведені роботи з очищення території від порубкових решток. Мають місце незначні порушення лісової підстилки з оголенням ґрунту, є ділянки з піском на поверхні. Проведені роботи з підготовки ґрунту для подальшого лісокористування: спеціальним навісним обладнанням нарізані посадкові борозни глибиною 10-15 см (фото 11, 12). Весною 2024 року були висаджені саджанці сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) і дубу звичайного (*Quercus robur* L.) у такому співвідношенні: 4 ряди сосни, 1 ряд дубу. Міжряддя щільно вкриті травою, мохом, підростом сосни і берези, проективне покриття 90%.

Фото 11

Фото 12

За допомогою пенетрометра вимірювали твердість ґрунту по всій поверхні території обстеженого виділу і найближчого (контрольного), де роботи планованої діяльності ще не проводились і головна порода теж представлена сосною звичайною, ґрунт обох ділянок дерново-сильнопідзолистий на алювіальних річкових відкладеннях. Рівномірно на території ділянок зробили певну кількість уколів приладом. В результаті статистичної обробки даних вимірів, отримали середні показники твердості для різних шарів ґрунту по профілю до глибини 60 см на обох ділянках. За отриманими показниками побудований графік, що дозволяє порівнювати твердість ґрунту на обстеженому виділі ділянці з контролем (табл. 2, рис. 2).

Таблиця 2 – Твердість ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 83, виділ 17 Копищанського лісництва)

№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²		№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²	
		контроль	на виділі			контроль	на виділі
1	0-5	2,6	1,8	7	30-35	17,5	8,5
2	5-10	7,8	6,0	8	35-40	16,4	8,9
3	10-15	10,8	8,7	9	40-45	14,0	8,7
4	15-20	9,3	9,1	10	45-50	12,8	8,8
5	20-25	9,9	8,6	11	50-55	13,6	8,7
6	25-30	15,6	8,1	12	55-60	19,2	8,2

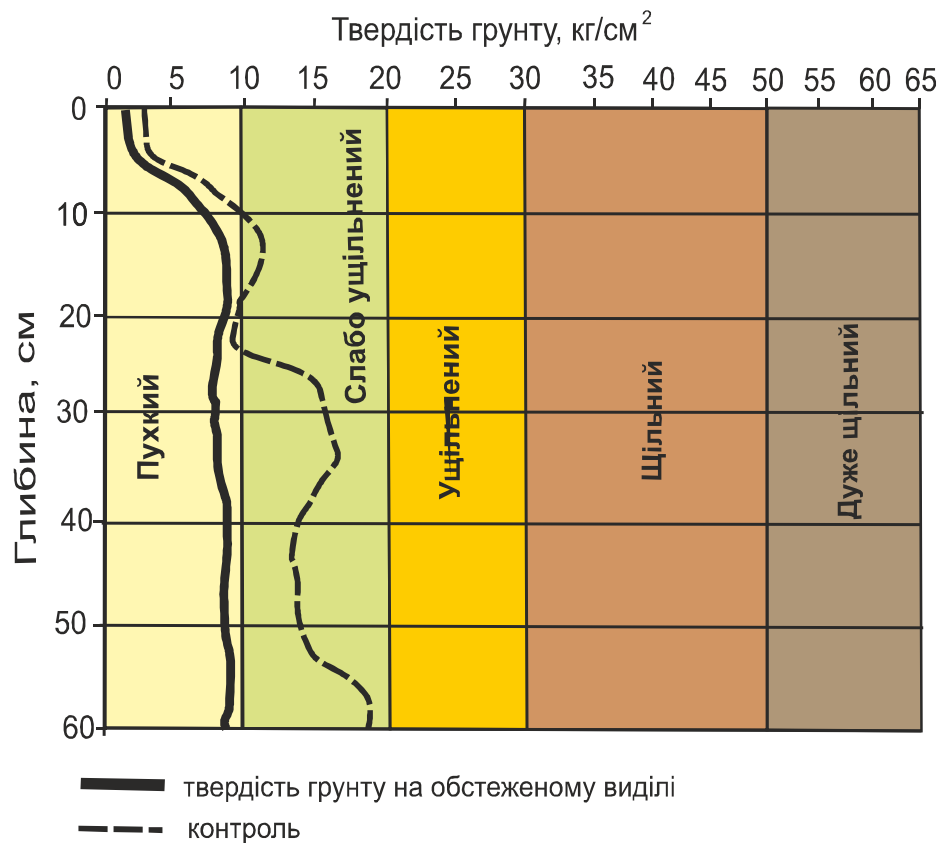

Рис. 2. Крива твердості ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 83, виділ 17 Копищанського лісництва) у порівнянні з контролем

Після обробки даних вимірів твердості ґрунту можна зробити висновок, що ґрунт на обстеженій ділянці не зазнав ущільнення, показники твердості ґрунту на обох ділянках (включно контроль) мають невисокі значення, а у верхніх шарах профілю практично не відрізняються. Ґрунт верхніх шарів залишився у категорії пухкого (за шкалою Н.А. Качинського).

Спокійний рельєф території виділу, високий ступінь водопроникності ґрунту легкого гранулометричного складу (супіщаного), наявність шару лісової підстилки забезпечать швидке поглинання зайвої вологи під час дощів або танення снігу, гарантують відсутність проявів ерозійних процесів.

Територія виділу придатна для подальшого лісокористування.

2.3. У виділі 29 кварталу 70 Корощинського лісництва (площа 1,1 га, зрубано 1,1 га) весною 2024 року були проведені суцільно-санітарні рубки дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 94 роки, супутня порода – береза повисла (фото 13а), які постраждали від пожежі 2020 року. На фото 13б координати обстеженого виділу.

Фото 13а

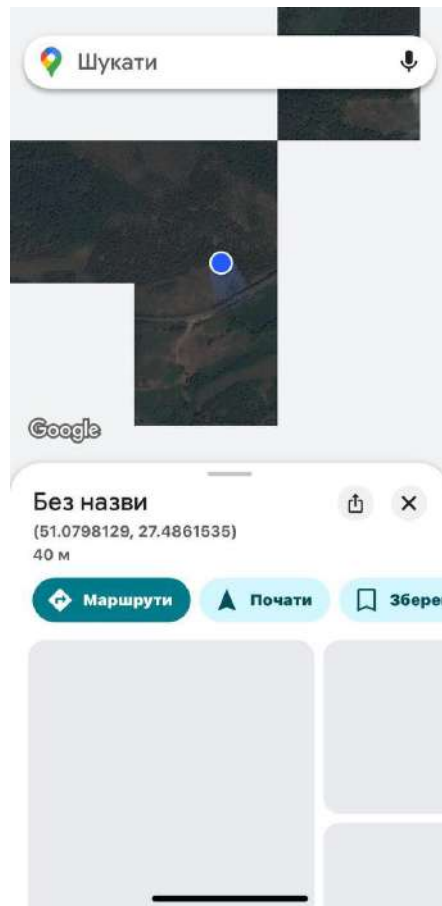

Фото 13б

Виділ закладений на ділянці з розвинутим мікрорельєфом, місцями є пониження. У цих пониженнях ґрунт торфувато-болотний, в холодний період підтоплюється, вода близько до поверхні, або на поверхні ґрунту. На даний час вода стоїть на поверхні. У понижених місцях сформований шар лісової підстилки, який складається з хвої, дрібних гілок, коренів трав, інших решок рослин, має потужність до 8-10 см (фото 12, 13). Ділянка повністю вкрита рослинністю: щільний підріст сосни, берези, багно, чорниця, журавлина, осока, мох. Трав'янистий покрив дуже щільний, проективне покриття 100% (фото 14). Ці ділянки виділу залишені під природне поновлення.

З ділянки вивезена зрубана деревна продукція, проведені роботи з очищення території виділу від порубкових решток дерев сосни звичайної, берези повислої та їх утилізації, подекуди залишились дрібні рештки рослин (фото 15).

Фото 14

Фото 15

На інших ділянках виділу, які на підвищеннях, проведені роботи з підготовки ґрунту для штучного поновлення з метою подальшого лісокористування. Нарізані борозни глибиною 10-15 см, восени 2024 року проведені посадки саджанців наступних лісових порід: 4 ряди сосни звичайної, 2 ряди дубу звичайного (фото 16, 17). Молоді дерева нормально розвинуті згідно віку.

Фото 16

Фото 17

Ґрунт на виділі дерновий сильнопідзолистий на алювіальних відкладеннях, у пониженнях – торфувато-болотний. За допомогою пенетрометра твердість ґрунту вимірювали по всій поверхні території обстеженого виділу і найближчого виділу, де роботи планованої діяльності ще не проводились. Статистична обробка даних вимірів дозволила отримати середні показники твердості для шарів ґрунту по профілю до глибини 60 см. Графік ілюструє твердість ґрунту на обстеженій ділянці у порівнянні з контрольними показниками (табл. 3, рис. 3).

Таблиця 3 – Твердість ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 70, виділ 29 Корощинського лісництва)

№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²		№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²	
		контроль	на виділі			контроль	на виділі
1	0-5	1,2	5,6	7	30-35	14,2	13,4
2	5-10	3,1	9,1	8	35-40	12,8	13,7
3	10-15	8,3	8,8	9	40-45	11,9	15,5
4	15-20	10,7	10,8	10	45-50	11,6	17,4
5	20-25	14,2	13,1	11	50-55	13,3	17,2
6	25-30	14,9	13,8	12	55-60	12,6	17,3

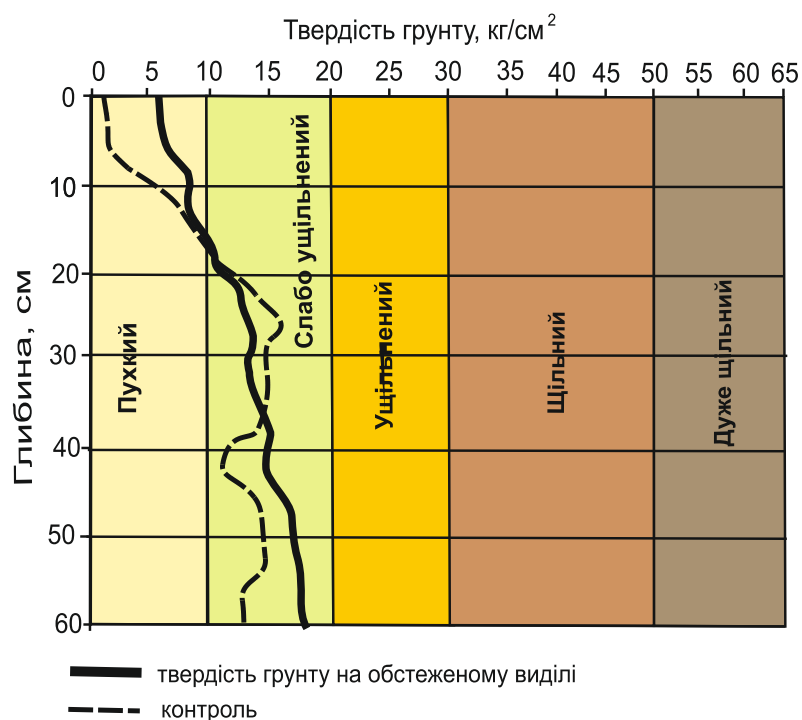

Рис. 3. Крива твердості ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 70, виділ 29 Корощинського лісництва) у порівнянні з контролем

З графіку видно, що крива твердості ґрунту на обстеженій території ідентичні кривій твердості на контрольному виділі. Має місце незначне ущільнення у верхньому 10-см шарі на ділянці під природне відновлення. Він здатний повернутися у початковий стан після зняття навантажень. Ґрунт верхніх шарів відноситься до категорії пухкого (за шкалою Н.А. Качинського) на обох ділянках.

Рівний рельєф території виділу, лісова підстилка, висока водопоглинаюча здатність водопроникність легкого за гранулометричним складом ґрунту, виключають можливість прояву ерозійних процесів. Ділянка готова для подальшого лісокористування.

2.4. У виділі 25 кварталу 70 Корощинського лісництва (площа 4,3 га, зрубано 2,3 га) весною 2024 року були проведені суцільно-санітарні рубки дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 79 років (фото 18а). Супутня лісова порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.). Дерева постраждали від пожежі 2020 року. На фото 18б координати обстеженого виділу.

Фото 18а

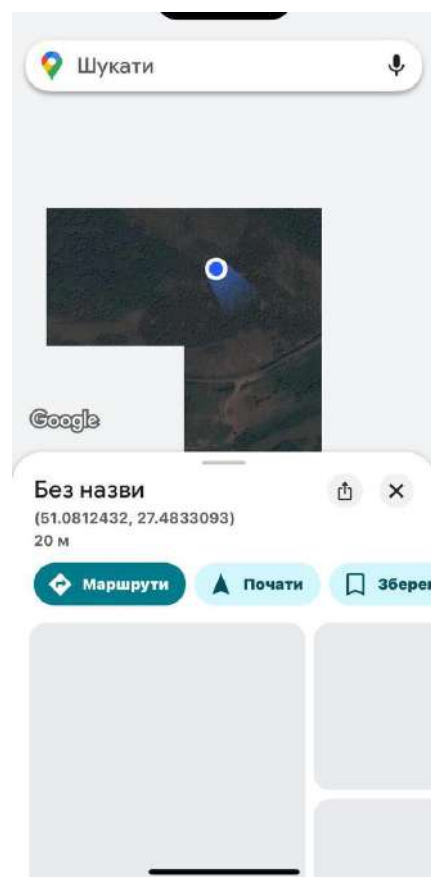

Фото 18б

Виділ закладений на ділянці, що має розвинутий мікрорельєф. У пониженнях має місце накопичення невеликої кількості води. На поверхні ґрунту сформувався досить потужний шар лісової підстилки, що складається з хвої, дрібних гілок, коренів трав, інших решок рослин. Ґрунт вкритий лісовою підстилкою, потужністю 5-7 см (фото 19-22).

На ділянці проводились роботи з очищення території виділу, вивезення деревної продукції і утилізація порубкових решток дерев. Після проведених робіт планованої діяльності на всій території виділу залишилась невелика кількість дрібних решток зрубаної лісової породи – сосни звичайної і берези повислої (19, 20).

Фото 19

Фото 20

Фото 21

Фото 22

У пониженнях частинах виділу ділянки залишені під природне поновлення (фото 23), на решті території проведені роботи з підготовки ґрунту для штучного лісовідновлення. Ділянка повністю вкрита рослинністю: щільний підріст сосни, берези, багно, чорниця, журавлина, осока, мох. Трав'янистий покрив дуже щільний, проективне покриття 100%.

На ділянці проведені роботи з підготовки ґрунту для подальшого лісокористування: нарізані борозни глибиною 10-15 см під посадку наступних лісових порід. Восени 2024 року проведені посадки наступних лісових порід у співвідношенні 4:2 (сосна звичайна, дуб звичайний). Саджанці добре укоренилися і нормально розвинуті згідно віку (фото 24).

Фото 23

Фото 24

Ґрунт на обох ділянках дерново-сильнопідзолистий на річкових алювіальних відкладеннях. У пониженнях зустрічаються ділянки з торфувато-болотним ґрунтом. По всій поверхні території виділу і найближчого виділу, де роботи планованої діяльності ще не проводились, за допомогою пенетрометра вимірювали твердість ґрунту. Статистична обробка даних вимірів дозволила отримати середні показники твердості для шарів ґрунту по профілю до глибини 60 см (на контролі до 50 см). За отриманими показниками побудовані графіки твердості ґрунту на обстеженому і на контрольному виділах (табл. 4, рис. 4).

Таблиця 4 – Твердість ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 70, виділ 25 Корощинського лісництва)

№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²		№ п/п	Глибина, см	Твердість, кг/см ²	
		контроль	на виділі			контроль	на виділі
1	0-5	2,1	3,7	7	30-35	13,5	18,0
2	5-10	6,0	4,0	8	35-40	18,5	15,8
3	10-15	7,2	7,6	9	40-45	23,7	21,3
4	15-20	8,3	11,1	10	45-50	18,2	24,2
5	20-25	10,5	13,5	11	50-55	-	26,6
6	25-30	11,4	15,4	12	55-60	-	26,5

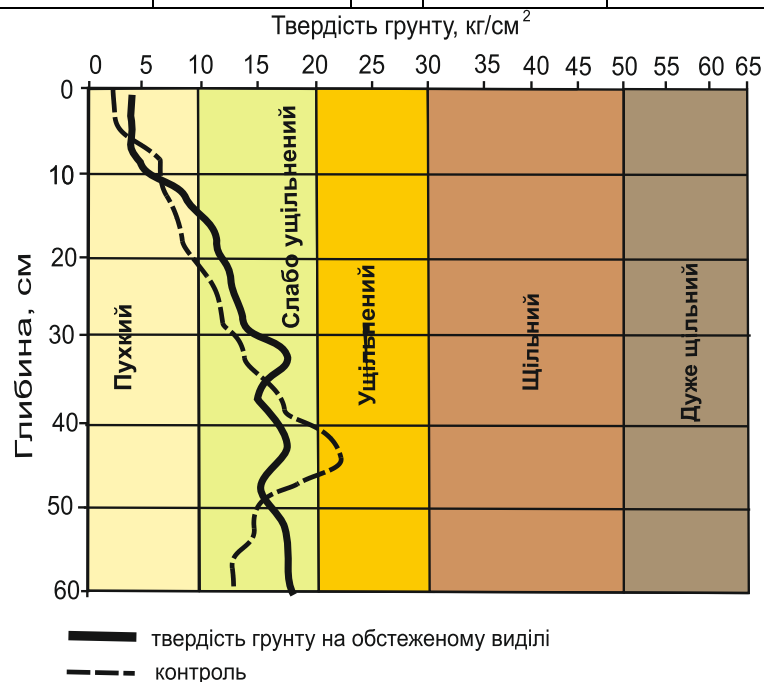

Рис. 4. Крива твердості ґрунту після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (квартал 70, виділ 25 Корощинського лісництва) у порівнянні з контролем

З отриманих результатів статистичної обробки даних, побудованих графіків, видно, що твердість ґрунту на обох виділах практично не відрізняється, криві ідентичні. Пружні деформації, яких міг зазнати верхній шар ґрунту незначні, ґрунт повернувся у початковий стан після зняття навантажень і проведення робіт з підготовки ґрунту для подальшого лісочористування. За класифікацією Н.А. Качинського, ґрунт верхніх шарів відноситься до категорії пухкого. Завдяки тому, що територія виділу без крутих схилів, має потужний шар лісової підстилки, ґрунт з високою водопоглинаючою здатністю та високою водопроникністю, загроза розвитку водної ерозії практично відсутня.

Територія виділу придатна для подальшого лісочористування.

ВИСНОВОК

Проведення моніторингу стану ґрунтового покриву ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» на ділянках, де проведені суцільно-санітарні рубки дерев показав, що розбіжностей між прогнозованим та фактичним впливом господарської діяльності на ґрунтовий покрив не виявлено. Збільшення твердості ґрунту на досліджених виділах не спостерігається, про що свідчать визначені пошарові показники твердості.

На ділянках рельєф здебільшого рівнинний, лісова підстилка потужна, ґрунт має легкий гранулометричний склад (супіщаний), високу поглинаючу здатність. Все це виключає можливість розвитку ерозійних процесів на обстеженій території.

На території всіх обстежених виділів проведений комплекс робіт з підготовки ґрунту для подальшого лісовідновлення, нарізані борозни, висаджені саджанці наступних лісових порід (сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.).

Для ДП «Олевський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» репрезентативними визначені такі ділянки:

Копищанське лісництво: квартал 83 (виділ 18), квартал 83 (виділ 17);

Корощинське лісництво: квартал 70 (виділ 29), квартал 70 (виділ 25).

Отже, ведення лісгосподарської діяльності з дотриманням встановлених законодавством України вимог, що ґрунтуються на багаторічному досвіді лісководів практиків та сучасних наукових розробках у галузі лісівництва (Правила рубок головного користування, затверджені наказом Держкомітету лісового господарства України 23.12.2009 №364, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 р. за №85/17380, Санітарні правила в лісах України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27.07. 1995 р. №555), не наносить жодної шкоди ґрунтовому покриву лісових масивів, не спричиняє розвиток деградаційних процесів взагалі, та процесів ерозії ґрунтів зокрема.

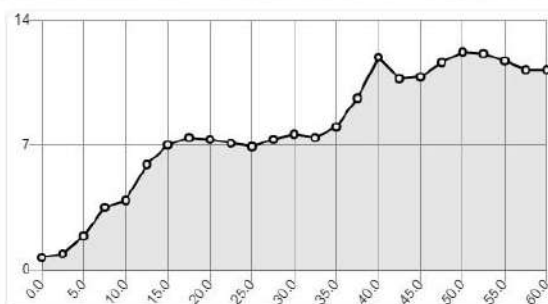

Додатки

- Показники вимірів твердості ґрунту за допомогою пенетрометру у кварталі 83, виділу 18 Копищанського лісництва після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.)

Дата/час 25.03.2025
10:28
Широта 51.389942
Довгота 27.998022
Тип наконечника
Великий

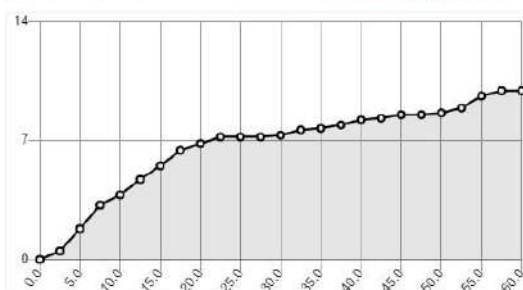
Глибина, см	Зусилля, кг/см ²
0.0	0.7
2.5	0.9
5.0	1.9
7.5	3.5
10.0	3.9
12.5	5.9
15.0	7.0
17.5	7.4
20.0	7.3
22.5	7.1
25.0	6.9
27.5	7.3
30.0	7.6
32.5	7.4
35.0	8.0
37.5	9.6
40.0	11.9
42.5	10.7
45.0	10.8
47.5	11.6
50.0	12.2
52.5	12.1
55.0	11.7
57.5	11.2
60.0	11.2

Контроль

Дата/час 25.03.2025
10:32
Широта 51.389416
Довгота 27.998314
Тип наконечника
Великий

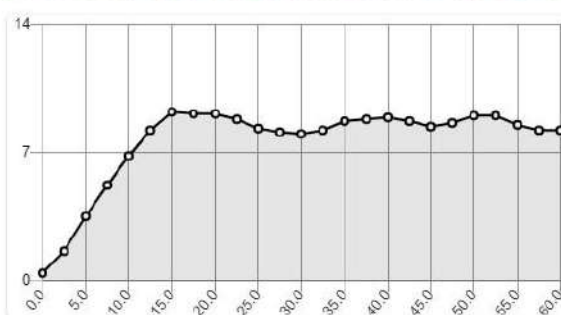
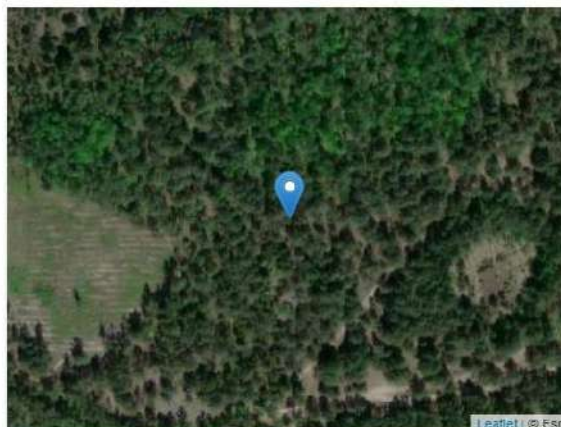
Глибина, см	Зусилля, кг/см ²
0.0	0.0
2.5	0.5
5.0	1.8
7.5	3.2
10.0	3.8
12.5	4.7
15.0	5.5
17.5	6.4
20.0	6.8
22.5	7.2
25.0	7.2
27.5	7.2
30.0	7.3
32.5	7.6
35.0	7.7
37.5	7.9
40.0	8.2
42.5	8.3
45.0	8.5
47.5	8.5
50.0	8.6
52.5	8.9
55.0	9.6
57.5	9.9
60.0	9.9

2. Показники вимірів твердості ґрунту за допомогою пенетрометру у кварталі 83, виділу 17 Копищанського лісництва після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.)

Дата/час 25.03.2025
10:57
Широта 51.390564
Довгота 28.010845
Тип наконечника
Великий

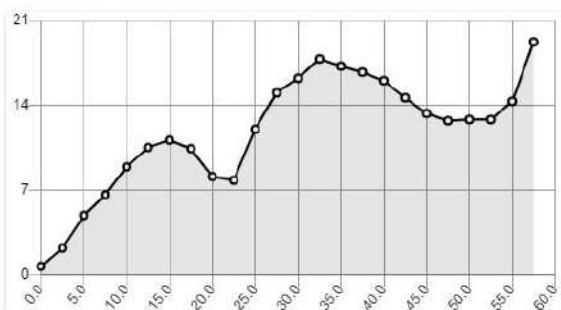
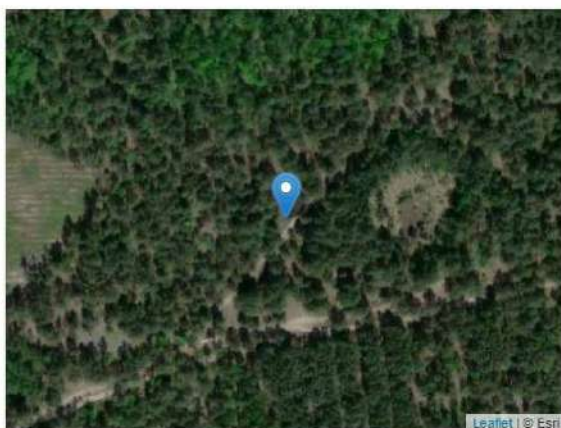
Глибина, см	Зусилля, кг/см2
0.0	0.4
2.5	1.6
5.0	3.5
7.5	5.2
10.0	6.8
12.5	8.2
15.0	9.2
17.5	9.1
20.0	9.1
22.5	8.8
25.0	8.3
27.5	8.1
30.0	8.0
32.5	8.2
35.0	8.7
37.5	8.8
40.0	8.9
42.5	8.7
45.0	8.4
47.5	8.6
50.0	9.0
52.5	9.0
55.0	8.5
57.5	8.2
60.0	8.2

Контроль

Дата/час 25.03.2025
10:59
Широта 51.390182
Довгота 28.011526
Тип наконечника
Великий

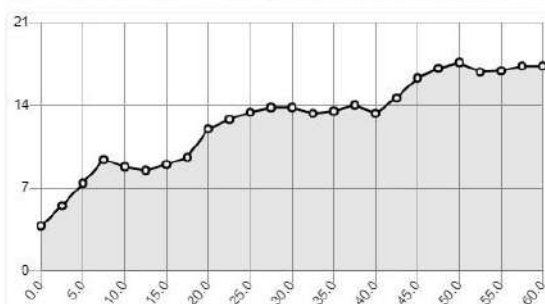
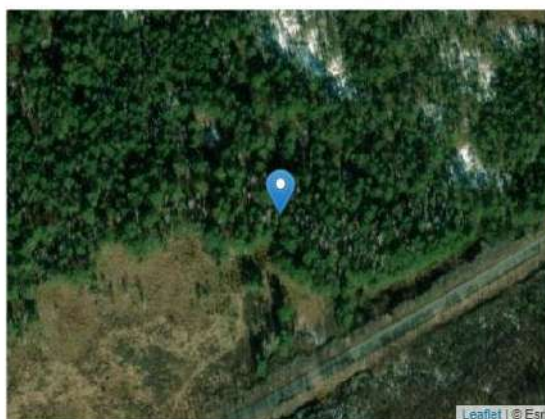
Глибина, см	Зусилля, кг/см2
0.0	0.7
2.5	2.2
5.0	4.9
7.5	6.6
10.0	8.9
12.5	10.5
15.0	11.1
17.5	10.4
20.0	8.1
22.5	7.8
25.0	12.0
27.5	15.0
30.0	16.2
32.5	17.8
35.0	17.2
37.5	16.7
40.0	16.0
42.5	14.6
45.0	13.3
47.5	12.7
50.0	12.8
52.5	14.3
55.0	14.3
57.5	19.2
60.0	

3. Показники вимірів твердості ґрунту за допомогою пенетрометру у кварталі 70, виділу 29 Корощинського лісництва після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.)

Дата/час 25.03.2025
13:31
Широта 51.079922
Довгота 27.486099
Тип наконечника
Великий

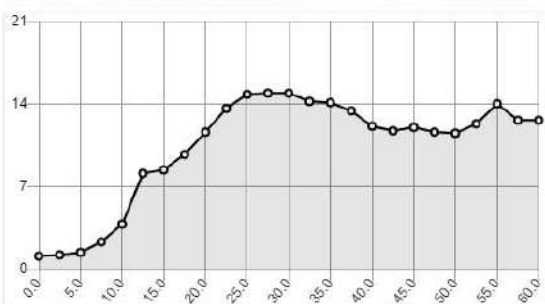
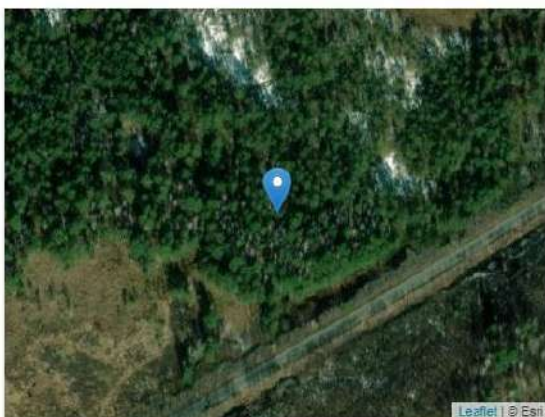
Глибина, см	Зусилля, кг/см2
0.0	3.8
2.5	5.5
5.0	7.4
7.5	9.4
10.0	8.8
12.5	8.5
15.0	9.0
17.5	9.6
20.0	12.0
22.5	12.8
25.0	13.4
27.5	13.8
30.0	13.8
32.5	13.3
35.0	13.5
37.5	14.0
40.0	13.3
42.5	14.6
45.0	16.3
47.5	17.1
50.0	17.6
52.5	16.8
55.0	16.9
57.5	17.3
60.0	17.3

Контроль

Дата/час 25.03.2025
13:36
Широта 51.079979
Довгота 27.486742
Тип наконечника
Великий

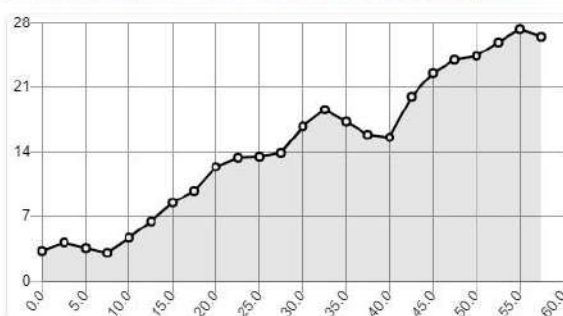
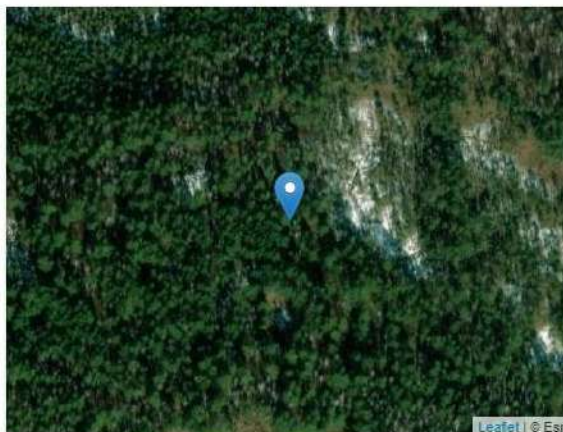
Глибина, см	Зусилля, кг/см2
0.0	1.1
2.5	1.2
5.0	1.4
7.5	2.3
10.0	3.8
12.5	8.1
15.0	8.4
17.5	9.7
20.0	11.6
22.5	13.6
25.0	14.8
27.5	14.9
30.0	14.9
32.5	14.2
35.0	14.1
37.5	13.4
40.0	12.1
42.5	11.7
45.0	12.0
47.5	11.6
50.0	11.5
52.5	12.3
55.0	14.0
57.5	12.6
60.0	12.6

4. Показники вимірів твердості ґрунту за допомогою пенетрометру у кварталі 70, виділу 25 Корощинського лісництва після проведених суцільно-санітарних рубок сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.)

Дата/час 25.03.2025
13:45
Широта 51.080906
Довгота 27.485538
Тип наконечника
Великий

Глибина, см	Зусилля, кг/см2
0.0	3.3
2.5	4.2
5.0	3.6
7.5	3.1
10.0	4.7
12.5	6.5
15.0	8.5
17.5	9.8
20.0	12.4
22.5	13.4
25.0	13.5
27.5	13.9
30.0	16.8
32.5	18.6
35.0	17.3
37.5	15.9
40.0	15.6
42.5	20.0
45.0	22.6
47.5	24.0
50.0	24.4
52.5	25.9
55.0	27.3
57.5	26.5
60.0	

Контроль

Дата/час 25.03.2025
14:03
Широта 51.080009
Довгота 27.484545
Тип наконечника
Великий

Глибина, см	Зусилля, кг/см2
0.0	1.6
2.5	2.1
5.0	2.6
7.5	5.8
10.0	6.2
12.5	6.8
15.0	7.6
17.5	7.6
20.0	9.0
22.5	10.4
25.0	10.7
27.5	10.9
30.0	11.9
32.5	12.8
35.0	14.1
37.5	17.8
40.0	19.2
42.5	23.8
45.0	23.6
47.5	19.6
50.0	16.7
52.5	
55.0	
57.5	
60.0	

